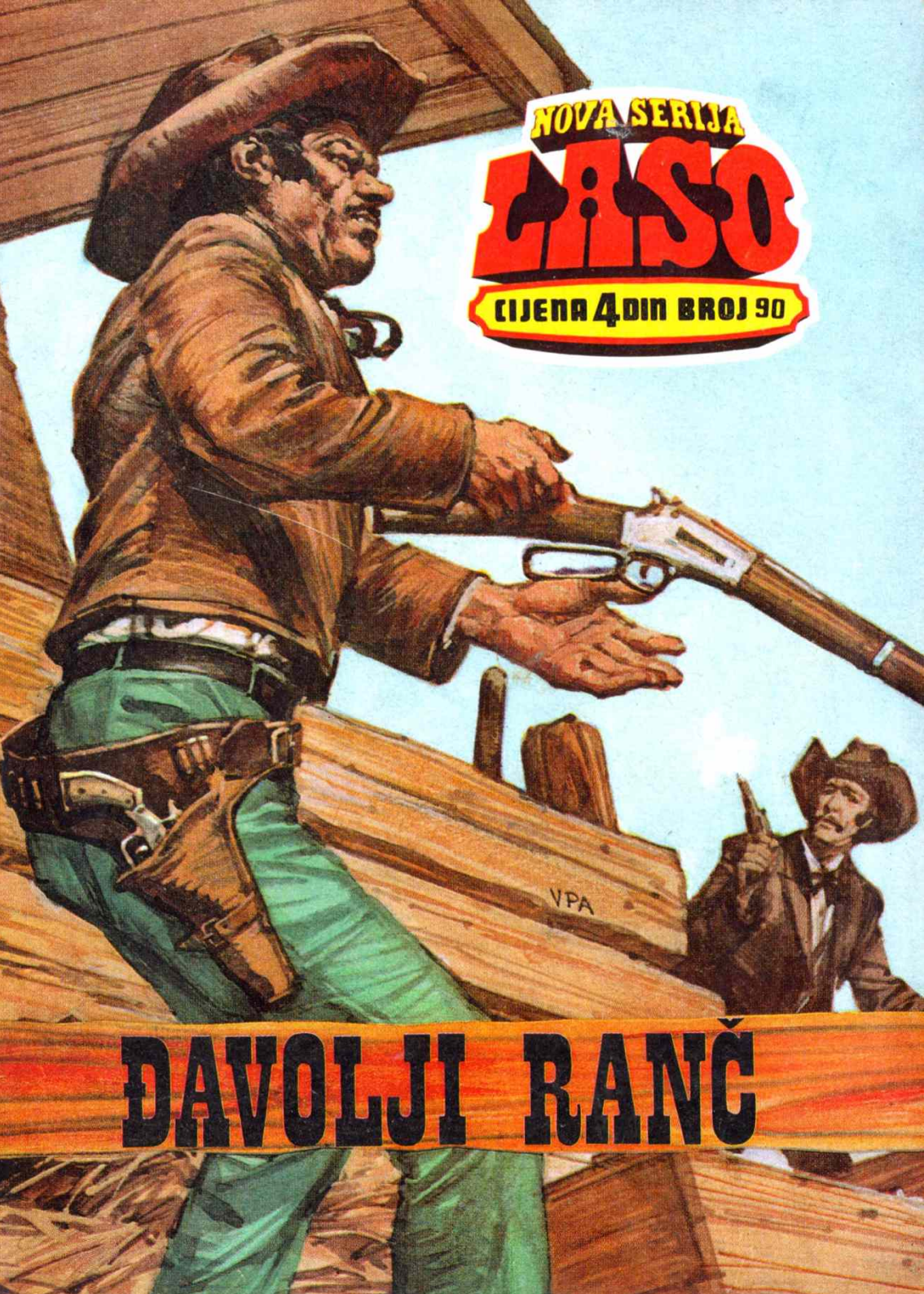

NOVA SERIJA

LASO

CIJENA 4 DIN BROJ 90

ĐAVOLJI RANČ

H. S. SHARAM

ĐAVOLJI RANČ

»Laso« Nova serija 1975.

H. S. Sharon: DAVOLJI RANČ

Naslov originala: FÜNF AUS MEXIKO

(Copyright: Pabel Verlag, Rastatt)

Recenzija: Zlatko Crnković, književni prevodilac

Prijevod: Kalman Vajs

Redaktura: Vera Habulan

»Laso« — Izdavač OOUR izdavačke djelatnosti »Vjesnik«, Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Glavni i odgovorni urednik: Borivoj Jurković
— Tisak: OOUR novinsko-revijalna štamparija i OOUR TMG »Vjesnik«, Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Zagreb 1975.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju): VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA, Zagreb

Cijena 4 d. Za inozemstvo: DM 1,60; ASCH 8; SFRS 1,60; HFL 1,30.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/3 — 1973. od 26. XI 1973.

I

Topot kopita, njištanje konja i pucnji iz revolvera odjekivali su malenim gradom pod žarkim suncem u kotlini ispred Sagre de Cristo Range.

U sobici na katu saluna stajao je pored prozora kockar Vincent Bouchor i gledao u nizove od ilovače sazidanih kuća i u jahače. Pucali su u zrak derući se kao priklana goveda. Konji su uzvitali stupove prašine.

— Tko je to? — začu se ženski glas iza kockara.

Bouchor se osvrne i pogleda Joanu Rodack.

Mlada žena ležala je u njegovu krevetu. Sada se malo pridigla i pokrivač joj sklizne s ramena i grudi.

— Jahači tvoga muža — odgovori Bouchor nacerivši se mladoj ženi.

— To je nemoguće, Vincent!

Ljudi su još uvijek urlali i pucali u zrak.

— Ali ipak jesu.

— Bože moj — prošapta mlada žena. Boja lica polako joj se mijenjala sve dok nije poprimala bijelu boju poput zida sobe. Tada naga skoči iz kreveta i potraži na jednoj stolici svoje stvari.

Bouchor je motrio jahače koji su pred salonom zauzdali konje i zatakali revolvere.

— Viški za sve! — dreknu jedan kauboj.

Prašina je obavila kuće. Jedan meksikanac dojurio je iz susjedne kuće da bi preuzeo konje. Jahači nestanu ispod trijema.

Joan Rodack žustro se obuče i počestlji pred zrcalom zlatosajnu kosu. — Kako su se već mogli vratiti, Vincent?

— Do Santa Fe nije daleko — objasni kockar. — S krdom od tisuću grla brzo se napreduje. Osobito ako ih vodi klippan kakav je tvoj muž.

Joan izgledi suknju i obuče crnu meksičkim vezom ukrašenu jaknu. Prišla je Bouchoru, koji je privuče i strastveno poljubi.

— Pripazi da se nešto ne otkrije — upozori je kockar.

— Bez brige.

— Kada ćeš opet doći?

— Čim uzmognem, Vincent.

Kaouboji su urlali i lomili staklo. Netko se grohotom smijao.

Joan se izvuče iz muškarčeva zagrljaja, okrene se i potroči k vratima.

— Zaboravila si šešir! — viknu kockar.

Uzela je sa stola crni šešir i izašla iz sobe.

U hodniku je zastala i pogledala prema stubištu što je vodilo dolje u salun. Nikoga nije bilo. Samo žamor muških glasova što je odjekivao golim hodnikom.

Joan Rodack pođe suprotnim smjerom, dolje do velikih dvokrilnih vrata i stavi ruku na hladnu kvaku. Kada je vidjela da joj još uvijek nitko ne

naizlazi u susret, pritisne je i stupi u veliku prostoriju. Zatvorila je za sobom vrata, naslonila se na bijelo oličeno drvo i pogledom zaokružila prostorijom: dva velika prozora, bračni krevet s velikim mješanim kuglama na krajevima, širok ormar, umivaonik s ovalnim ogledalom, komoda, stol, stolice, veliki kamin i naslonjač a na zidu je visjela slika predsjednika Lincolna obrubljena crnom trakom.

Joan pođe k umivaoniku i stavi na nj svoj crni šešir. Gledala se u zrcalo i prevukla prstima preko uska lica. Joan Rodack imala je dvadeset i osam godina. Bila je vitka, visoka i zanosno lijepa. Imala je uska ramena i duge nježne ruke.

Odjednom su se začuli koraci i zveckanje mamuza.

Joan je još trenutak promatrala odraz svog lika, a onda se brzo okrene, potrči krevetu i prebaci jedan pokrivač.

Koraci se zaustave pred vratima. Netko pokuca.

— Tko je? — viknu Joan Rodack.

— Jack Warden.

— Uđi, Jack! — Joan je gledala u kvaku što se spuštala.

Vrata se otvore i Jack Warden stupi u sobu, pogleda mladu ženu i nasmiješi se.

Jack bijaše velik i vitak tridesetogodišnjak odjeven kao kauboj. Kosa mu je bila tamnosmeđa a oči sive. Oko struka imao je širok svijetao pojas s nabojima i nisko ovješenoj futrolom iz koje je virio držak kolta 45. Zatvorio je za sobom vrata i gurnuo prstom prašnjav šešir na potiljak.

Joan poravna pokrivač na krevetu i uze svoj šešir. — Kad ste se vratili?

— Jutros.

Pošla je prema njemu. — I prodali ste svu stoku?

— Da.

— Koliko ste dobili?

— To će ti, valjda, reći sam gazda — odgovori Jack. — Ja te moram dovesti. Već se čudio.

— Zašto?

— Pa on je očekivao da će te zateći na ranču. A onda je Keith rekao da si s ranča otišla prije tjedan dana.

— A što bih tamo radila — uzvratila mlada žena namještajući šešir. — Slušala Keithovo blebetanje? Taj svakog dana priča isto. A zašto smo onda unajmili ovu sobu?

— Mene to, uistinu, ne zanima — odvratila Jack, otvori vrata i izađe. — Dolje ću pričekati.

Zatvorio je za sobom vrata, pošao hodnikom i čuo buku iz saluna. Onda je stigao do stubišta i polako sišao.

Na kraju stubišta spuštao se velik zastor, iza njega bio je salon s dugim pultom, stolovima i stolicama blizu prozora. Salon je djelovao poput duge cijevi. U njemu je bilo neugodno oskudno svjetlo što je jedva prodiralo kroz malena okna.

Kauboji što su stajali pored pulta pili su gotovo bez predaha.

Ty Yost mladi žestok momak bio je najgrlatiji. Udarao je šakom po pultu.

— Šta je to sada, k vragu! — urlknuo je.

Točitelj, debeo i na izgled ponešto nespretn čovjek, dođe iz kuhinje noseći prašinom prekrivenu bocu i brišući je svojom zelenom pregačom. Stavi je na pult, odakle je Ty zgrabi i trgnu k sebi.

— Da, to je prava! — vikne mladić cereći se. — Hej momci, viski iz Kentuckyja! Ispijunite odvratni bućkuriš.

Ostali oduševljeno riknuše. Ty odbije grliti bocu o rub pulta i redom napuni čaše.

Jack Warden odgurnu zastor i pođe k pultu.

— Dodi šefe, popij i ti jednu! — dovikne mu Ty i naliže još jednu čašu.

Jack je uze, popi viski i baci čašu u sudoper, gdje se razbije. — Za pet sati polokat ćeš sve što si za četiri tjedna zaradio, Ty!

— Pa što? Hoću li možda kintu ponijeti sa sobom kad odem do đavola?

Ostali su se nasmijali.

Ty odgurne jednog od njih u stranu da bi se približio Jacku.

— Hej ti si ih već očito potrošio? — zagrmi odgurnuti kauboj, čovjek poput medvjeda, zgrabi Tyja, uzme mu bocu iz ruke, stavi je na pult i baci čupava momka uz buran smijeh ostalih na stol.

Ty skliznu preko stola i nađe se na podu. Psujući skoči na noge i baci se

na jahača. Čovjek se nacerio, uhvatio Tyjovu šaku, okrenuo je i ponovo ga bacio na stol.

Točitelj je psovao.

Ty stane na stol i baci se na »medvjeda«. Sjurio mu je šaku u glavu, udarao nogom i psovao, ali div ga se otre-sao kao dosadne buhe.

Joan Rodack iskrsla je u trenutku kada je Ty skočio na stol da bi ponovo napao. Zaustavio se i zabuljio u ženu.

— Nedajte se smetati — dobaci im Joan Rodack.

Ty obrisao nadlanicom usta i side sa stola.

— Kladim se da je za protekla četiri tjedna opet postala ljepša — promrmlja netko.

Joan ga pomiluje pogledom. — Hvala, Roman.

Ty opet obriše usta zureći u plavo-ku..

— Šta je, Ty? — upita ga.

Mladić se trže, nelagodno se nasmije-ši i procijedi: — Ništa, madam.

— Čemu madam, Ty. Uvijek smo pri-jateljski razgovarali. Mojom udajom za Rodacka ništa se nije izmijenilo. Nije li tako Roman?

Kauboj se nasmiješi. — Tako je, Joan. — Privuče je i poljubi uz sveopći smijeh.

— Ako stari to sazna otrgnut će vam glave — promrli Burt Keenan, žilav momak.

Jaon se izvuče iz naručja i smiješeći se upita: — Hoćeš li mu to ispričati, Burt?

— Ja neću. Ali on će to saznati.

— Možemo li? — upita je Jack War-den kojem je sve to išlo na živce.

Jaon se okrene prema njemu. — Što si toliko navalio. Hoću zajutarkovati. — Kane jesi li mi štogod priredio?

— Odmah će stići — promrmlja toči-telj.

— Zar ćete odmah na ranč? — upita Joan. — Pa tek ste stigli.

— Oni će za nama — objasni Jack.

II

Jaon je stavila u usta posljednji za-logaj kruha, ispijala šalicu čaja i zavalila se u stolici. Sjedila je s Jackom u

kuću kraj prozora i promatrala kauboj je što su još uvijek pili i smijali se.

— Gdje su zgodne Meksikanke? — viknu jedan. — Zar se skrivaju pred nama? — Wister, recite djevojkama da su nam džepovi puni love!

— Doći će — zabrunđa točitelj. — Naj bolje će biti da platite što ste popili.

Jack spazi kako se netko miče iza zastora. Tada se vrpce razmaknu i on ugleda visokoga čovjeka četrdesetih godina. Imao je crnu kosu i hladne oči. Nosio je uske prugaste hlače, dvor-edni crni žaket, ispod kojeg je blistala čipkasta, poput snijega bijela košulja s baršunastom kravatom oko vrata.

Ispod proreza na žaketu vidjela se osmobrida cijev teškoga revolvera.

— Tko je ovaj? — upita Jack War-den.

— Kockar. — Joan Rodack nagne se naprijed, naslovni se laktovima na stol i s izrazom dosade pogleda čovjeka što se zaustavio kraj pulta.

— Halo gospodine — dovikne mu kauboj. — Jeste li vi kockar?

Vincent Bouchor se naceri: — A što ako jesam?

— Onda bismo mogli malo skratiti vrijeme, milio sam no...?

Bouchor slegnu ramenima. — Ako su vam džepovi dovoljno nabijeni, možemo.

— Idemo?

Jaon se diže i uze šešir.

Jack ustane i dovikne onima pored pulta:

— Najkasnije sutra u zoru morate biti na ranču. Ne zaboravite!

Bouchor se uputi s dvojicom k stolu i vikne:

— Gospodine, donesite kartel!

Joan Rodack stavi šešir na glavu.

Jack još jednom pogleda prema sto-lu kraj kojeg je stajao crnokosi čovjek s kaubojima. — Kako se taj zove?

— Mislim da mu je ime Bauchor — odgovori Joan. — Da, Bouchor. Vincent Bouchor.

Jack je upitno pogleda.

Joan slegnu ramenima. — Progovori-la sam s njim nekoliko riječi iz puke dosade u ovom zabačenom gnijezdu.

Jack stavi šešir na glavu, pride vra-tima i otvori oba krila. Propustio je kraj sebe Joan i pošao za njom nogo-stupom.

Joan se zaustavi i viknu: — Naše konje, Emanuele! Meksikanac potrči k štali za iznajmljivanje.

Jack stane kraj Joan. Zasljepljujuća sunčana svjetlost počivala je na užarenom pijesku ceste i odbijala se na bijelo okrećene kuće. Na cesti nije bilo ni žive duše.

— Ove godine žega ne popušta — jada se Joan.

U salunu opet nastane graja.

Jack skine šešir i poče se njime hladiti. Negdje zanjista konj. Pojavi se Meksikanac vodeći Jackova pastuha i Joaninu sivu kobilu.

— Ranije, dok sam pjevala, nikada nije bilo tako bučno u salunu — promrmlja Joan. — Sjećaš li se još toga?

— Kako bih to zaboravio — uzvraća Jack.

Meksikanac stane kraj grede za vezivanje konja. Jack mu dobaci dolar.

— Hvala senor!

— Trebala sam obući hlače — reče žena dok je silazila s nogostupa na užarenu cestu.

— Hajde! — Jack je pošao za njom i viquio se u sedlo.

Pastuh je udario jednim kopitom u pijesak podigavši mali stup prašine.

Joan uzjaše i namjesti suknju što je stršila iznad jabuke sedla.

Jack okrene pastuha unatrag i potjera ga prema zapadu. Polako je jahao cestom. Sunce mu je žarilo leđa, osjećao je kako mu se košulja natapa znojem.

Joan dojaše do njega. Promicali su pored kuća. Ponegdje su se u sjeni vidjela djeca, pokoja Meksikanka i na kraju gradića kolac sa zakucanom daskom na kojoj je bilo ispisano »Solano«.

— Je li maršal u Santa Feu nešto rekao Jack?

— A što bi rekao?

— Kada je posljednji put bio ovdje spomenuo je da će u Solano uputiti pomoćnog maršala?

— Ništa nije rekao. A što će tu maršal? — Jack navuče šešir dublje na čelo jer ga je pijesak zasljepljivao. Zrak je toliko titrao da su se obronci planina jedva nazirali.

Pješčani sprudovi, osušeno žbunje i kaktusi izgledali su kao da plutaju na vodi.

— I nećeš mi reći koliko je dobio u Santa Feu za goveda?

— Dvanaest tisuća za tisuću grla — odgovori Jack.

— Oho — iznenađeno će žena. — Sasvim lijepa hrpa novca.

— Kada si se udala za njega, sigurno si mislila da ćeš se domoći njegove love — odvraća Jack necerivši se zloradno. — Ali, on je tvrd na novac. Uostalom, primio je papirnati novac. To je bio cirkus, mogu ti reći!

— Kako to?

— Tražio je da mu plate u zlatu. Smatrao je da je papirnati novac prijevarena. Ali oni su imali samo papir.

— Kakva budala — žena će prezirivo.

— Nije li putem opet pao s konja?

— Nije — Jack joj se zlobno nasmije.

— Moraš se još malo strpiti.

— Ne budi tako zajedljiv, Jack. Ti znaš da je moj život s njim pakao.

— Jesam li ti možda ja savjetovao da se udaš za njega, Joana?

— Ti si ga htio ustrijeliti kad si saznao da se udajem za njega, a ne za tebe. Ali budi razborit, što bi bilo s nama? U gradu nisam zarađivala ni toliko da bih juhu mogla posoliti. A ti s četrdeset dolara predradničke nadnice nikada nećeš doći na zelenu granu. Što smo nas dvoje mogli uraditi?

— Danas sam sretan što si pošla za njega — promrmlja Jack.

— Što? — Zaustavila je konja i zabuljala se u njega.

Jack zauzda i osvrne se preko ramena.

— Što si rekao? — prosikta žena.

Jack slegnu ramenima. — Tada kada sam trčao za tobom, nisam zapazio da si bolesno gramziva, Joan. Za tebe bih morao rintati sve dok mi krv ne uzavre a tebi nikada ne bi bilo dosta.

Ona potjera sivca. Jack krene za njom. Vidio je napetost na njenom licu zbog Jackove primjedbe, a onda se nasmije.

— Ti jesi i ostaješ sićušan govedar, Jack. Možda u tebi ima sposobnosti i za nešto više od toga, ali hrabrosti nema. Uvjerena sam da bi ti, našavši negdje tisuću dolara, pošao u potragu

za onim koji ih je izgubio pa makar u to utrošio i ostatak života.

— Možda — prihvati Jack. — I možda bi pri tom zadovoljnije proživio život od tebe. Uostalom, u Santa Feu obreo se neki rančer iz južnog Teksasa koji je također dognao stoku na prodaju. Dvadeset mu je godina više od Rodacka.

— Sedamdeset? — upita s nevjericom.

Jack kimne potvrdno. — A nije izgledao tako kao da će sljedećih tjedana umrijeti.

— Misliš da bi Rodack mogao doživjeti te godine?

— Davo bi ga znao. Moraš računati da ćeš se tek u starosti domoći njegova novca. Mislim na posjed za koji si se zapravo udala!

— Ona ga podrugljivo pogleda, zvonko se nasmije, podbode kobilu i pojuri prerijskim prema jugozapadu.

Gusta prašina što ju je podigla poletjela je prema Jacku Wardenu.

— Guska — progunda i pojače za njom uvjeren da će ga opet sačekati.

III

Ranč se nalazio u kotlini na čijem je rubu pet stotina satjeranih dugorogih goveda ispijalo posljednje ostatke vode iz stjenovita korita potoka.

Keith, koji je ostao čuvati ranč, nadzirao je goveda. Bila je to mršava poludivlja stoka golemih rogova i prijetećih, krvlju podlivenih očiju. Keith je bio naivan, ridočasn momak, lica punoga sunčanih pjegica s izrazom u očima kao da ništa ne shvaća. Ponekad bi mu Rodack, znao dobaciti da mu je razum kao u konja. Unatoč tome upravo je njega odredio da pričuva preostalu stoku i njegovu ženu. Možda baš zato.

Projahaše pored krda. Joan dovikne kauboju i mahne mu rukom, Keith skine šešir.

— Kako je to s njim bilo? — upita Jack.

— S Keithom? — Joan se nasmije. — Taj dršće pred Rodackom i onda kad je ovaj tisuću milja daleko od njega.

— Zato ga je Rodack i ostavio ovdje — reče Jack nacerivši se. — Veoma te dobro poznaje.

— Pa šta? — kada jednom sklopi oči, ranč će biti moj. I nigdje ne pište da će se to dogoditi tek za dvadeset godina. Je li i na putu bjesnio kao obično?

— A zbog čega bi se promijenio?

— Onda me iznenađuje da ga nitko od vas nije ubio! — proslika Joan.

— To bi ti, naravno, odgovaralo, zar ne? Ali tu uslugu nitko ti ovdje neće učiniti, to ti jamčim! — Jack preleti pogledom krovove zgrada što su izronili iza visokoga žbunja. Gospodarske zgrade bile su sazdane od dasaka, prilično čvrste, ali veoma neugledne. Rodack udobnosti nije pridavao osobito značenje. Ni Joan, uza sva nastojanja, nije uspjela ništa izmijeniti.

Kada su izašli iz šipražja ugledali su obor i konje u njemu, a u dvorištu rančera Alana Rodacka. Hramao je ukočeno nogom prema oboru. Stigavši do njega, nasloni se na ogradu. Bio je to zbijen, buldogu nalik čovjek pedesetih godina. Vrat mu je bio kao u bika, pa se činilo da mu je okrugla glava nasadena, neposredno na silna rame. Kosa mu je posivjela, a uha su šeširom bila pritisknuta u stranu. Kožna odjeća bila mu je tako prašna kao da je na dalekom putovanju u Santa Fe i natrag nijedan put nije očistio.

Joan ga ljupko pogleda i dovikne: — Helo, Alan, pa ti si se vratio! I svjež si kao nikada!

Rodack zgrabi uzde njena konja i žestoko ih trgne. — Gdje se klatariš, k vragu? — dreknu.

— Čuj me! — ona će blago. — Odlaziš nekoliko stotina milja daleko, i još ćeš od mene zahtijevati da tjednima ovdje samujem! Bila sam u gradu, u našoj sobi. Tamo katkada imam prilike prozboriti s nekim koju riječ.

— Mogla si razgovarati s Keithom! — Rodack proguta psovku.

— S njim? — podrugljivo će ona. — Pa taj ne zna ni do tri brojiti. Što bih ja s njim? On mi svako veče priča kako je u desetoj godini maltene slovio vrat.

— A što bi ti htjela da ti se priča? — promrmlja Rodack. — Je li bio netko kod nje, Jack?

— Nije — odvrati predradnik zauzdavši pastuha pored žene.

— Sreća tvoja — procijedi Rodack, već upola smiren. — Ubio bih boga u tebi. — Pustio je uzde iz ruke i naslonio se na ogradu obora.

— Jesi li mi bar što lijepo donio — upita ga Joan.

— Da — zareža Rodack. — Hrupu prijavoga rublja za pranje, to će ti izbiti iz glave kojekakve gluposti.

Jaoninim licem preleteli rumen. Ali brzo ga nestane.

— Jack mi reče da si dobio mnogo novaca, Alane!

— Prešli su me da bolje nisu mogli! — grdio je rančer.

— Nakupac će dognati stoku do željeznice koja sada ide već do Bear River Cityja i tu će od kupca dobiti mnogo više nego ovdje gore.

— Dvanaest tisuća dolara je mnogo novaca, Alane — uzviknu mlada žena.

Rančer bijesno pogleda u Jacka. — Je li ti on to rekao?

Jack sjaše.

Rančer opsuje, gurne konja u stranu i stisnutih pesnica poput maljeva stane nasuprot Jacku.

— Zanovijetala je tako dugo dok joj nisam rekao — objasni Jack. — Što to mijenja na stvari.

— Moji novci te se ne tiču! — siktao je rančer.

Jack stupi korak unazad i spusti ruku na držak revolvera. Zatim polagano otkopča remen nad orozom.

— Jesi li čuo, ništa te se ne tiču! — tulio je rančer.

Krivotonogi kuhar izašao je iz barake pored brvnare i stao u sjenu građevine.

— Jesi li čuo? — rančer će bijesno.

— Pa ti se dovoljno glasno dereš — uzvratila Jack dok mu je ruka čvršće stegla držak revolvera. Iz uglova očiju gledao je ženu na kobili i spazio bljesak u njenim plavim očima.

Rodack je opsovao, napetost je popustila i on se hramljući povuče do ograde obora.

Joan sjaše i omota uzde oko gornje grede ograde. Tada zavodnički pogleda starog Rodacka.

— Trebala si obući hlače, kad već moraš jahati — progundala stari. — Uostalom, imamo i kočiju!

— Ali moja kobila je draža, Alane.

— Onda ubuduće obući hlače — ustrajala rančer.

— Nemam nijedne koje bih još mogla obući. Ali u Solano sam ih vidjela, veoma su lijepe, crne, meksikanske, s crvenim ukrasima!

— I onda?

Joan se približi starom medvjedu i pogladi ga po ramenu.

— Ne budi takav. Stoje svega trideset dolara.

— Trideset dolara je čitav imetak! Ti si poludjela, još nikada nisam toliko dao za jedne hlače!

— Hajde, Alane! — Ovi je mu ruke oko vrata i poljubi ožno, čekinja sto bradom obraslo lice. — Rezervirala sam ih. Sutra im moram reći da li ih uzimam.

— Gazda! — viknu Keith.

Jack se okrene i spazi kauboja što se upropanj približavao.

— Gazda, Indijanci! — zaurila Keith.

Rodack odgurne ženu i okrene se.

Jack također pogleda prema jugu i spazi pet Indijanaca na golom brežuljku daleko iza obora.

— Naprijed, u kuću, oni te ne smiju vidjeti! — procijedi rančer, gurne ženu pred sobom i pode za njom. — Jack konje u obor! — naredi — Onda svi dodite k meni!

IV

Pet slikovitih spodobila polako je ujahalo u dvorište. Konji su im bili čupavi i prašni. Odjeća im je bila u prnjava. Jedan je nosio gornji dio vojničke odore, do koje je vjerojatno došao ubivši bivšega vlasnika, a drugi je nosio crveni francuski kaputić iz Meksika. Kaputiću je nedostajao rukav, a dugmadi ni traga. Slijedeći je navukao nešto poput krznene veste. Četvrti i peti bili su goli do pojasa. Imali su dugu crnu kosu, jedan je pokrio glavu vojničkom kapom, dok je drugi nabio visoki, cilindru sličan šešir. Ostali su bili gologlavi.

— Komanči — promrmlja kuhar. — Vidite kako su krvožeđni.

— Drži jezik za zubima! — dreknu rančer, koji je gurnuvši šešir na poti-

ljak, stajao pored prozora s puškom u ruci.

Jack je stajao kod puškarnice što se nalazila u vratima. Osvrnuo se i spazio Joanino blijedo lice i strah u njegovim očima. Keith se naslonio na zid i s revolverom u ruci pokušavao kroz prozor razabrati što se dešava. Pored njega stajao je kuhar.

— Hajde, Jack, na što još čekaš? — vikne Rodack. — Pitaj ih što hoće!

Jack pogleda kroz puškarnicu. Indijanci su se zaustavili kraj obora. Držali su puške u ruci s cijevima okrenutim uvis.

Jack otvori vrata i izide s karabinom u ruci. Držao je pušku za vrat kundaka u nadolje ispruženoj ruci. Pogleda Indijance i upita ih: — Što hoćete?

— Naprijed, Keith, na drugi prozor! — tiho zapovijedi Rodack. — Što je, Abe, jesi li nabio rovaš?

— Da gazda — potvrdi kuhar.

Jack pođe prema Indijancima. — Što hoćete? — dovikne još jednom.

Komanč, u prašnom vojničkom koporanu, podiže ruku uvis i nagne glavu unatrag kao da pije. Onda udari dlanom o pušku.

— Što hoće? — upita Rodack.

— Rakiju i puške — objasni Jack.

— Vidiš li još kojeg?

Jack zaokruži pogledom visove u daljini. — Ne. Sami su.

Rodack izide s puškom u ruci i stisnutih očiju pogleda Indijance. — Nema rakije! — dreknuo je. — Jeste li razumjeli? Nema rakije! A nema ni pušaka!

Indijanac opet učini pokret kao da bi pio. Rodack opsuje i podigne pušku. — Prokleti prosjaci, pokazat ću vam ja! — viknu i povuče otponac.

Odjeknu hitac. Indijanac u vojničkoj odori krikne, ispusti pušku i trgne rukama uvis. Konj se propne i zbaci ga.

Rodack repetira i ponovo opali. Još se jedan Indijanac sunovrati preko vrata konja.

Jedan Indijanac opali, ali promaši. Rodack ponovo odapne i Indijanac se opnuži u prašinu.

Konji su se razbježali. Uskovitlana prašina pomiješa se s dimom baruta. Indijanac u odori ustane i potrči za konjem.

Rodack se zlorado nasmije, repetira i s boka opali. Repetira, pa opet opali.

Indijanac zastane, koljena mu se presaviju i padne licem na zemlju.

Rodack je punio i pucao sve dok nije ostao bez metaka. Prodorno njišteći, iz oblaka prašine izjuri konj, potrč prema sjeniku i tamo se sruši.

Rodack se grohotom smijao.

Jack ga pogleda i reče: — Isprva se činilo kao da se plašiš, gazda.

— Ja i strah? Blebećeš koješta.

— Ništa, ja ne blebećem. Tako je izgledalo — uzvрати Jack i uđe u kuću.

— Jesu li otišli? — upita ga žena sva blijeda u licu.

— Da, otišli su, ali samo dvojica.

— A ostali?

— Njih je odnio đavo! — vikne Keith i nasmije se.

Joanino lice se razvedri. Digla se od stala i posla k velikom željeznom ormaru u kutu sobe. Ormar je bio zaključan, a ključa nije bilo u bravi.

Rodack, smijući se još uvijek, uđe u sobu i reče: — Ovima sam zapaprio! Jack, prokleti idiote, a zašto ti nisi pucao? Tada bi svi zagrizli u ledinu!

— Zašto bih pucao u nekoga samo zato što prosi? — upita Jack. — A tko meni jamči da jednoga dana i sama neću biti na to prisiljen?

— Ti? — Joan se nasmije. — To bih rado vidjela, Jack!

Jack Warden je pogleda.

Oko kuće još su uvijek lebdjeli oblaci prašine.

— Hajde, pokopajte ih! — zabrunđa Rodack puneći pušku. — I mrtva raga mora nestati! — Položio je pušku na stol i pogledao ženu.

Keith i krivonogi kuhar izidu.

— Hoćeš li mi ga pokazati, Alan? — upita ga žena.

— Što?

— Novac. — Tiho se smješila i gladi-la zardali ormar.

Rodack bijesno pogleda Jacka, prigunda nešto nerazgovijetno i prođe oko stola.

Jack mu se pospudno nasmije i izide iz sobe.

— Jack, moramo dovesti konje! — dovikne mu Keith kroz prašinu. — Inače se nećemo osloboditi crkotine!

Jack pođe za kaubojem k oboru. Uzeo je laso obješeno o motku i pošao

prema konjama koji su se povukli u stražnji dio obora.

V

Kauboji su se vratili iz grada u osvit sljedećega dana. Ty Yost, mladać, još se uvijek smijao i pjevao kad su dojahali u dvorište. Jedan je pucao iz revolvera u zrak.

Prestrašeni konji propinjali su se i njištali.

Jack Warden izađe iz barake i pogleda pijanu bratiju. Jedan je još potezao iz poluprazne boce, drugi je pjevao a Ty iz objesti odjednom podbode konja i pojuri upropanj dvorištem.

Vrata glavne zgrade treskom se otvore. Biku sličan rančer izađe iz kuće u hlačama i potkošulji. Naramenice su mu još visjele niz noge. Dohramao je preko dvorišta i zgrabio 'Tyjova konja za uzde. Trgavši ih žestoko okrene glavu preplašene životinje k sebi. Tada uhvati mladića, i prije nego što se ovaj snašao povuče ga sa sedla.

Ty se još nije pravo ni osovio na noge, kadli ga rančerova pesnica pogodi u lice. Mladi kauboj naleti na svoja konja i sruši se u prašinu.

Konj poskoči korak u stranu i zanjišti.

— Diži se! — razdra se rančer držeći od bijesa.

Ty se s mukom podigne. Glavinjao je. Opet ga pogodi velika tvrda rančerova šaka u lice, i on padne u pijesak.

Rodack je hramao za njim, ali prije nego što je došao do njega, Jack se našao pored pijana momka što se stenjući valjao na zemlji.

— Dosta je bilo — reče Jack.

— Gubi mi se s puta — zaurla rančer.

— Rekao sam da je dosta! — promrsi Jack, zatim nastavi: — Samo zbog toga što je netko previše popio nemaš ga pravo ubiti. On nije tvoje vlasništvo. On za tebe samo radi!

Ostali su sjahali. Pijanstvu više nije bilo ni traga. Kao da su se iz minute u minutu otrežnjavali.

— Odbi! — prosikta Rodack. No, činilo se da se ne može odlučiti da nasrne na Jacka.

Ty otpuže malo unazad, ošovi se na noge i obrisa krv s usta.

Iza Jacka skupe se kauboji.

Rodack se odjednom povuče natrag, šake mu se opuste. — Svi ste, naravno, protiv mene, je li? — zareža. — Jeste li zaboravili da sam vaš gazda?

— Ti si zaboravio da mi obavljamo poslove na kojima ti zarađuješ novac — reče Jack.

Rodack opsuje.

Iza njega pojavi se Joan u dugom jutarnjem ogrtaču i nasloni se na vratnicu. — No, jeste li se lijepo proveli? — smijala se kao da se ništa nije dogodilo, kao da na ranču vlada posvemašnje spokojstvo.

— Gubi se unutra! — zaurla Rodack ne okrećući se.

Žena se uspravi, slegnu ramenima i vrati se u kuću.

— Svi ste se protiv mene urotili, je li? — prodra se Rodack.

— Dereš li se u pola manje, dobro ćemo te razumjeti, gazda — reče jedan od kauboja. — Nismo se ništa dogovarali, toliko da znaš. Ali nešto smo zaključili: ako nekoga od nas tako prematiš da ga dok mora krpiti, kao što je to bilo onog puta s Johnom, onda te svi napuštamo. Tada razbijaj tikvu tko će za te rintati!

Rodacku iskoči žila na slepoočnici. Donju usnu isturi naprijed.

— Već smo ga trebali ostaviti na cje-dilu! — ljutito će drugi.

— Ne još sada — usprotivi se Jack i pode natrag u brvnaru.

Povlačeći se unazad, kauboji se udalje od ranča.

— Prokleti lupeži! — promrsi Rodack. — Je li to hvala zato što ovdje možete raditi i jesti. Osim toga, dobivate i novac da se možete nalokati do besvijesti.

— Ni ti nisi loše prošao! — dovikne mu jedan.

— Zaveži, Ross. Rodack to nikada neće shvatiti — progundā Burt Keenan.

— Jednoga dana sve ću vas otjerati do vraga — vikao je rančer za njima.

Jack je ušao u brvnaru i nogom zalupio vratima. Keit je sjedio za stolom na koji je krivonogi kuhar stavio lonac vruće kave.

— To nije pravo — dobaci Keith odmahujući glavom.

— Što nije pravo, Keith? — Kuhar je brisao ruke u prljave hlače.

— Da tako razgovaraju s njim — progunda Keith.

— Daje nam posao i krov nad glavom, a povrh toga još i novac.

Jack sjedne s druge strane stola.

Kuhar se dlanovima nasloni na stol. — Pa zato svi rade, Keith. A rade mnogo više nego što gazdu stoji kruh stan i nadnica.

— Ipak nije pravo — tvrdokorno će priglupi kauboj, za kojeg je i sam Rodack govorio da je blesav.

— A zašto nije pravo — upita ga kuhar okrenuvši glavu u stranu.

— Jer je Rodack gazda, Abe. Gazda je nešto bolje. Njega treba poštivati!

Kuhar se uspravi, počese bradu i slegnu ramenima.

— Amen — priklupi Jack.

— Što? — Keith ga ne shvativši pogleda.

— Amen — ponovi Jack. — Pa to se kaže na kraju tako lijepe propovijedi Keith!

— Ne znam što misliš Jack.

Kuhar stavi na stol limene šalice. Jack privuče jednu i naliže kavu.

— Što si htio reći? — izazovno upita Keith.

— Abe, jesi li ga ti razumio?

— On smatra da bi ti u Solanu mogao zamijeniti propovijednika — cereći se, objasni kuhar.

— Zašto?

— Pa, jer tako lijepo propovijedaš, Keith. U crkvama navlas govore kao ti. To je mislio Jack.

Jack Warden je pio kratkim gutljajima vrelu kavu.

— Još uvijek mi nije jasno što misli — progunda Keith.

Kuhar odmahne. — Pij kavu, momče, i ne razbijaj tintaru. Ako si načistu s tim da je gazda nešto iznad nas ostalih, onda je to dovoljno.

— Znači, slažeš se sa mnom, Abe?

— Pa naravno da se slažem Keith! — kuhar mu se blago osmijehne. — A čemu da ti protuslovim, to ionako ničemu ne vodi.

Vrata se odškrinu i u prostoriju polako uđe Ty. Lice mu je bilo otečeno, a iz velikih tamnih očiju sijevala je divlja mržnja.

Kuhar ga povede do stola i namjesti mu klupu.

— Hodi, mali moj, sjedni!

Sjeo je. — Mogao bih ubiti tu svinjul! — procijedi. — Jednog ću dana to i učiniti!

— Nećeš ga ubiti — reče Jack. — Samo bi još to trebalo. Onda bi te objesili. A lijepa Joan dokopala bi se onoga zbog čega se i udala za staroga gada.

— A kakvu vezu ona ima s tim? — iznenađeno će Ty.

— Upravo sam ti rekao. Ona čeka dan kada će stari otegnuti papke. Potpuno joj je svejedno na koji način. Jučer kada sam s njom stigao ovamo, htio je nasrnuti na mene. Htio sam trgnuti revolver, Ty. Tada sam spazio izraz njena lica. Znaš li što je uradila? Htjela je od mene saznati koliko je stari ubrao za krdo. I kada sam joj to napokon rekao, jer više nisam mogao podnijeti njeno uporno ispitivanje, tada je to brže — bolje ispričala starom.

— A zašto? — upita Keith nahirivši glavu.

— Jer je očekivala da će me Rodack napasti, i jer je valjda pretpostavila da ću ga ja tada ustrijeliti kao psa!

Jack se digne.

— Ne razumijem — Keith će mahnuvši glavom. — Razumiješ li ga ti, Abe?

Kuhar se cerekao, ali je odmahnuo glavom. — Ne, ne, primiri se Keith, ni ja ga ne razumijem.

— Dakle, nastavi Jack — pričuvat ćeš se želje da ga ucmekaš. Ako opet nekoga premlati, svi ga napuštamo. To je riješeno!

— To nije u redu — vikne Keith.

Jack dovikne s vrata: — Ti možeš ostati, Keith. On će ti već pokazati svoju zahvalnost!

Warden iziđe, spazi ostale kako dolaze i nasloni se kraj vrata na zid.

Dvojica se zaustave da zagrabe vodu iz zdenca zatim se počnu umivati.

Ostala dvojica priđu Jacku.

— Ostajemo li pri tome? — upita jedan.

— Pri čemu?

— Pa, ako to još jednom uradi, kao maločas s Tyjom, da svi pokupimo prnjel

— Naravno, da ostajemo pri tome.

Potpuno obučen, s šeširom na glavi, ali neumiven, pojavi se Rodack i viknu:

— Jack, vucibatino, dođi ovamo!

Jack polako pođe dvorištem.

Rančer pogleda dvojicu pored zdenca i dreknu: — Morate li trošiti vodu, proklete budale? Zar ne znate da ovoga ljeta nije bilo kiše? Tko zna dokle ćemo još imati vode. Ne morate se, gadovi, baš svaki dan umivati!

Jack stiže do rančera i procijedi:

— Budi tako dobar i ne deri se na mene, znaš da to ne podnosim.

Rodack tiho opsuje.

Iza otvorenih vrata Joan se oblačila. — Imam sedam kaubojja, kuhara i tebe — reče rančer. — Ne misliš li i ti da mi sada, pred zimu, nisu potrebni toliki ljudi?

Joan zastane. Zakapčala je haljinu. Gledajući pored rančera, namignu Jacku.

— Ali svi su ti bili potrebni kad si gonio stoku u Santa Fe — reče Jack. — I sam znaš da bi sada, pred zimu, veoma teško našli drugo zaposlenje.

— Moram li ja o tome voditi računa? — promumlja rančer.

— To sam moraš prosuditi.

— Otpustit ću četiri čovjeka.

— Ostali će sami otkazati — upozori ga Jack.

— Tada ću uzeti nove ljude.

— Naravno, to možeš uraditi. Jesi li me zbog toga zvao?

— Imam za tebe jedan posao. Reći ću ti što hoću! Ostaješ li ovdje ako ostali odu?

Jack odrečno mahnu glavom. — Ne, to ti jamčim, Rodack.

— Miriše na zavjeru!

Jack opet mahnu glavom. — Otpustit ćeš nekoliko ljudi, to je tvoja stvar, gazda. A mi ostali sami se otpuštamo, a to je onda naša stvar. To zaista nema nikakve veze sa zavjerom.

— Bila bi urota da te ustrijele i unište imovinu. — Žena se tiho smijuljila. — Čudi me što to ne urade!

Rančer se zablene u nju.

Joan se opet nasmije. — Pa da, kao da ne znaš što je zavjera. Oprosti, nisam ništa lošeg mislila.

— Ne nalazim u tome ništa smiješna! — zaurila rančer.

Joan problijedi i stavi ruke pred lice.

— Doista nije smiješno — doda Jack.

— A nije ni istina.

Rodack se opet okrene. — Šta?

— Nećemo te ustrijeliti — objasni Jack. — Bez obzira na to što ćeš učiniti. I to iz sasvim određenog razloga. Hoćeš li mi, napokon, reći što treba da uradim?

— Odvezi je u grad. Hoće nešto kupiti.

— U redu. — Jack se okrene.

— Jack!

Warden se zaustavi i osvrne. — Šta je opet?

— Poslije ručka natrag kući, razumiješ! Skinut ću ti glavu ostanješ li dulje!

— Zašto sam ne podeš kad se za nju toliko bojiš? Ja je neću ni dotaknuti, budi uvjeren. — Jack osjeti da ga obuzima mržnja. Odjednom više nije bio siguran neće li ga jednoga dana ipak dotući. — Đavolji rančer — mrmljao je. — Ranč đavla.

VI

Upregao je konje u laku kočiju i čekao pored obora.

Joan se nije žurila. Rančer se opet povukao u kuću zalupivši vrata za sobom.

Jack sjedne na ogradu obora, izvadi duhankesu iz džepa i smota cigaretu. Na gredi pored sebe kresne sumporaču i pripalivši ugasi je dunuvši dim. Baci drvce i pogleda prema kući.

Prvi momci izlazili su iz barake.

— Jack! — vikne Roman.

Warden pogleda kaubojja što je zurio prema jugu, te i on svrne pogledom na onu stranu i spazi na brežuljku, na kojem su se dan ranije pojavili Komanči, nekoliko Indijanaca.

— Gazda, Indijanci! — dreknu Keith.

Rodack izađe držeći u ruci vinčesterku i pogleda prema brežuljku. — Samo neka dođe taj ološ!

Na brežuljku je bilo sve više Indijanac.

Jack povuče dim iz cigarete i sačeka hoće li ih se još pojaviti.

— Ima ih oprilike petnaest — reče Rodack. — Neka samo dođu!

Jack ga pogleda. Iza njega se pojavi Joan. Bila je blijeda.

— Možeš li poći, Alane? — upita.

— Sada ne. Jack, zašto su ta kola još ovdje? U šupu s njima!

Warden spuzne s ograde, uhvati jednog konja za uzde i povede životinje u šupu i veže uzde za debelu krovnu gredu. Onda izađe i zatvori velika vrata.

Komanči su stajali na brežuljku isto tako nepomično kao i dan prije. Vršci kopanja presijavali su se na suncu. U jednom trenutku sunčana se zraka prelomi na okovu brzometke.

Jack pride do glavne zgrade i reče: — Tu su i ona dvojica što su juče pobjegli, na tvoju žalost.

— Okani se neslanih šala! — bijesno će rančer. — Hajde, idioti, pograbbite puške!

Kauboji potrče natrag u baraku i ubrzo se vrata s puškama.

— Dvojica u šupu, dvojica u sjenik, ostali za mnom! — zapovjedi rančer.

Grupa na brežuljku se pokrene i spusti u kotlinu.

Rodack gurne četvoricu u kuću i uđe za njima.

— Hajde Jack, dođi unutra! — viknu rančer. I zakračunaj vrata.

Jack uđe, zatvori za sobom vrata, izvuče revolver i zavrti bubanj.

Tutnjiči topot kopita zagrmu dvorištem. Potom se izmiješa s dernjavom.

— Danas nisu došli po rakiju, gazda — dobaci kuhar. — Danas hoće skalpove! — nasmijao se puneći pušku.

Rodack opsuje.

— Nisi li ih se jučer mogao drugačije riješiti? — upita ga žena.

— Možda je mogao — upadne Jack. — Ali nije htio. Pa on tako rado ubija. A ove možeš trijebiti poput divljih zvijeri, zar ne.

Rodack se okrene i prisloni cijev puške u Jackove grudi.

— Ne igraj se, gazda — procijedi Jack, dok su mu leđima prolazili žmarci.

Iza rančarovih leđa Ty je repetirao pušku i prislonio mu cijev u leđa.

Joanine oči počеше iskriti. Činilo se da više ne čuje Indijance.

— Ako okineš, morat ću te ipak ustrijeliti, gazda. — prozbori Ty hinje-

nom udvornošću. — Iako Jack to ne želi.

Rodack kao da je nešto progutao. Spusti pušku.

Ty se povuče unazad.

Topot kopita i uzvici postadoše sve glasniji.

Jedno govedo jurilo je dvorištem dižući za sobom oblak prašine.

Rodack se privuče k prozoru, otvori ga i pogleda van. — Bože moj, rastjerat će mi goveda — viknu.

— Kakve li ga brige more — promrm-lja kuhar mašući glavom.

Iza obora dizali su se stupovi prašine iz kojih se, za trenutak pomoli sablasno omaljavano lice Komanča.

Jack otvori puškarnicu u vratima i pogleda napolje.

— Dolaze! — vikne kauboj s druge puškarnice.

Gotovo su ležali na svojim konjima. Oružje je blještalo. Prasnula je puška. Tane zviždeći udari u drveni zid.

— Pali! — zapovijedi Rodack.

Indijanci jurnu u dvorište.

Plotun obori nekoliko konja i dva se Komanča zakopraše zrakom. Jedno koplje prodre kroz prozor i prošišti pored Tyja. Podrhtavajući zabiše se u stol kraj prestrašene žene.

Pucali su u Indijance što su jurili oko kuće. Čuli su lomljivu stakla, fiju-kanje tanadi i urlik. Slijedećeg trenutka sve utihnu. Samo se još prašina dizala prema nebu a u dvorištu su ležala dva ubijena konja i četiri Indijanca.

Odjednom skoči jedan od četiri Komanča što su ležala i potrči.

Rodack se nasmije, podigne pušku i opali.

Indijanac se trže, zastane i osetura dalje. Rodack se opet smijao, repetirao i opalio. Indijanac se opet trgne i odbaulja prema šupi. Rodack opali još jednom. Treća kugla odbaci čovjeka unatrag i on se stropošta u prašinu.

Rodack se grohotom smijao, ali se okrenuo kada je zamijetio da je oko njega sve tiho kao u grobu. — Što vam je, proklete budale? — viknu. — Takav smrdljivi crvenokožac i nije ništa drugo nego divlja zvijer.

Jack je otvorio vrata i izašao u uzvitlanu prašinu.

Topot je zamro u daljini. Indijanaca više nije bilo na vidiku.

Otvore se vrata sjenika. Konji su usplahireno jurili na sve strane.

— Otišli su! — viknu Burt nailazeći iz šupe.

Jack nabije revolver, zavrti bubanj i stavi oružje u futrolu.

Rančer iziđe s ostalima.

— Dvojica će pokopati mrtve i odvući konje — zapovijedi Rodack. — A vi ostali sakupite goveda. Nalaze se iza brežuljka.

— I tako zna koliko još na istoku — prilikopi Burt.

— Mogu li sada u grad? — upita Joan s praga.

— Naravno, možeš — promrmlja rančer. — Crveni se više neće odvažiti.

— Za sada neće — nadoveže Jack. — Možda se sakupljaju.

— Ne brbljaj toliko. Gdje su kočije? — upita rančer.

Jack pođe do šupe. Roman je još stajao naslonjen na vratnicu.

— Zašto ostajemo? — progunda kauboj.

— A kako bi ti u ovo doba godine, Romane?

— On će nas ionako najuriti!

— Sigurno — uzvratí Jack. — On će pokušati da najuri nekolicinu, ali prije nego što do toga dođe ostajemo ovdje da primimo nadnicu.

— To je istina. Zar on ne shvaća da se s nama ne može tako postupati?

Jack se nasmije i zatrese glavom — Takvi kao što je Rodack sjede na tako velikom konju da nikada ništa ne zamjećuju, Romane.

Kauboj kimne glavom i iziđe.

VII

Kočija se kotrljala pored kržljavoga žbunja i preko brežuljka s kojeg su se nazirali krovovi grada.

Jack zapucketa bičem. Konji nevoljko zakasaše. Iza kotača lakih kočija dizala se prašina.

— Nisi nimalo znatiželjan koliko sam dolara izvukla starom: — upita Joan nasmijavši se izazovno.

— Nimalo. — Jack opet pucne bičem.

Stigli su do podnožja brežuljka. Konji uspore.

— Dvjesto! — dobaci Joan.

— Baš me briga.

— Ako hoćeš dat ću ti deset dolara, Jack!

— Možeš ih zadržati. — Skinuo je maramu s vrata i obrisao uznojeno lice.

— Što ti zapravo imaš protiv mene. Jednog dana mogao bi postati vlasnik ovoga ranča. Jesi li o tome razmišljao?

Jack Warden podrugljivo se nasmije. — Dovolji ranč? Ne želim ga, Joan. Nikako ne po cijeni na koju ti pomišljaš.

— No dobro. — Joan slegnu ramenima. — Mogu naći na svaki prst po jednoga koji neće biti zatusan kao što si ti.

— Sasvim sigurno. — Jack se počeo drškom biča iza uha.

Pred konjima nestane džbunja. Ndaleko se pružala pusta pješčara. Tek se ponegdje vidio po koji osamljen kaktus pred bijelim kućama grada.

— Pokazao mi je novac — nastavi Joan poslije nekog vremena. — Sasvim pristojna svotica!

— Lijepa svotica koja bi ti mogla pripasti kada bi netko ucmekao Alana, zar ne?

Joan se zagleda u Wardena i uhvati ga za ramena:

— Umalo da te ubije kada su naišli Indijanci. Možda je Ty prerano uperio pušku u njega. On bi ga zbog toga ustrijelio. A što bi ti od toga imao, Jack?

— Ništa, Joan. Ali zato bi ti nešto imala. I to podosta. Ne znaš li nešto drugo o čemu bismo mogli razgovarati?

— DA.

— Ako hoćeš, onda možemo poći u našu sobu u salunu da ti pokažem što sam obavila! — Nestašno se nasmije i poljubí ga. — Ti si onaj pravi, narogušeni momak, Jack! Za tebe bih se rado udala, da bar nešto malo imaš!

— Na svu sreću nemam ništa. — Jack zafjukne bičem i pogleda prema gradu kojem su se brzo primicali.

Za deset minuta bili su kod stupa s prikucanom daskom na kojoj je bilo ispisano ime grada.

Jack pritegne uzde i konji pođu korakom.

Ljudi su stajali na rubu ceste. Kovač izide iz svoga dvorišta i mahne. Jack produži.

— Recite svome mužu da mi još uvijek nije podmirio račun! — vikne kovač.

— Donijela sam novac — uzvratl Joan. — Dolazim odmah, gospodine Weehler!

Jack zaustavi. — Plati mu odmah. Taj komadić puta do dućana možeš pješice.

Joan siđe s kočije.

— Već je vrijeme — zabrunđa kovač.

Jack potjera konje, skrene u dvorište štale za iznajmljivanje i zauzda u sjeni dugačke zgrade.

Iz štale dobrza konjušar i pogladi jednoga konja po sapima.

— Ostajete dulje?

— Ne znam. — Jack siđe, izvadi dolar, ali, ga opet strpa u džep. — Neka to plati Joan Rodack, reci joj.

Konjušar spusti već pruženu ruku.

Jack se okrene i pođe duž ograde. Stigao je do saluna i u dubokoj sjeni trijema zamijetio kockara Bouchora koji se jednom čizmom podbočio o zid.

— Halo predradniče! — dovikne mu kockar.

Jack se usigne na nogostup i stane. — No, jeste li temeljito operušali moje ljude, gospodine?

— Zar vam nisu pričali?

— Ne. Nismo imali vremena za razgovore.

— Bilo je poprilično dosadno. Oni igraju samo na sitnu paru.

— Mnogo više od toga i ne mogu izgubiti. Jack se nasmije, prođe pored kockara i uđe u salon. U dugačkoj prostoriji bilo je tako mračno da trenutak, dva nije ništa razabirao.

Onda su mu se oči privikle polumraku. Vidio je pult, skupljene stolove i na njih postavljene okrenute stolice. Polupane boce i čaše ležale su na podu, a pult je bio pun prljavoga suda. Točitelju ni traga ni glasa.

Jack priđe pultu i gurne neoprano suđe u stranu da bi oslobodio malo prostora. — Hej, Wister! — viknu.

Proteklo je neko vrijeme dok se nisu začuli koraci.

Pored prozora prođe kockar.

Iz kuhinje, zijevajući, izide debeli točitelj. Na sebi je imao potkošulju što mu je visjela preko hlača. Kosa mu je stršila u zrak, a naramenice se vukle po podu. Izgledao je pospano a oči su mu bile podlivene krvlju.

— Šta je opet? — progunda.

— Već je tome dosta dugo otkako sam odavde odjahao — uzvratl Jack. — Toga si se morao prisjetiti.

— Ali zato ostali tek što su otišli iz grada!

— I tome već ima dobrih nekoliko sati. Hoću jedan viski!

Točitelj zijevne, počeo glavu i skinu bocu s police.

— Dobrano si s njima natezao? — Jack mu se naceri.

— A što sam drugo mogao? Stalno su tražili da s njima ločem, a kada sam odbio, sve su mi porazbijali. Klipani su poput dugorogih goveda.

— Ali zato ti ostavljaju priličnu hrpu dolara, je li tako?

Točitelj odmahne, naliže čašu i gurne je Jacku. — Nije baš tako mnogo.

— Pa onda bih ja te klipane izbacio napolje kad prevrše mjeru.

— Tada bih mogao svašta doživjeti — promrmlja čovjek.

Jack ispije viski i stavi čašu na pult. — Imaš li što za jelo?

— Ni slučajno, ostao sam bez suda. A Meksikanka se uopće ne pojavljuje.

— A ako ti dam dva dolara? — upita Jack.

Poslužitelj opsuje. — Pa neka bude. Ali samo nekoliko prženih jaja sa šunkom i slaninom.

— Dobro. — Jack priđe jednom stolu, skinu s njega stolicu, vrati se k pultu, sam nateče čašu i stavi je na stol.

Sporim koracima poslužitelj ode u kuhinju.

VIII

Jack Warden sjedio je zavaljen u stolicu i pušio. Točitelj je odnio tanjur i pribor.

— Kako dugo sam ovdje? — upita Jack.

— Jedan sat. — odgovori muškarac i ode iza pulta.

Jack se digno od stola i izađe iz saluna. Bacio je pogled, lijevo i desno na pustu i suncem obasjanu ulicu i naslonio se na zid.

Visoki i plećat Meksikanac u crnim hlačama s velikim sombrerom na glavi, izađe iz dvorišta štale za iznajmljivanje i pogleda niz ulicu. Drugi čovjek išao je za njim vodeći dva konja. Krenu cestom prema zapadu.

Jack je razmišljao bi li ušao u dućan da vidi što je sa Joan. Ali odbaci tu misao. Pokazala bi mu hrpu koještarija koju je poželjela kupiti. Mnogo više nego što za svoj novac može dobiti. U tom pogledu mogao je čak i shvatiti Rodackov bijes.

U tom trenutku iz dućana izađe kockar i krene ulicom. Izvadi cigaru, odgrize vrh i ispljune ga na cestu. Kod grede se zaustavi, kresne o nju sumporaču. Priblizavao se pušeci. Kad je spazio Jacka, nacerio se i gurno jezikom cigaru u kut usana.

— Je li ona u dućanu? — upita ga Jack.

— Tko?

— Pa znate o kome govorim.

— Ah, tako vi mislite na suprugu svoga gazde. Da, ona je u dućanu. — Kockar se nasmije, izvadi cigaru iz usta i nastavi: — Smiješno je to stvaranje, mogu vam reći. Ubogi čovjek morao joj je sve povaditi s policajca a ona samo premeće te premeće. Rekla mi je da joj se muž vratio iz Santa Fe s gomilom novca.

— Tako?

— Ja sam je, naravno, pitao. — Bouchor povuče iz cigare — Mi smo se proteklih dana već susretali. Tada mi je pričala o stoci. Kakav je zapravo čovjek taj rančer?

— Što ne odjašite k njemu — odvrati Jack. — Brzo ćete ga upoznati.

Bouchor gurne cigaru u kut usana. — Toliko znatiželjan ipak nisam, gospodine. — Dotakao je prstom obod šešira i otišao u salun.

Jack opet pogleda niz ulicu, ali Joane još uvijek nije bilo.

— Hej točitelju! — začu se kockarov glas iz saluna. — Dodite! Probudite se čovječe, ja odlazim!

Jack pogleda u salun i upita: — Dakle je stigla s prekapanjem krpa u dućanu, znate li možda?

Kockar se nasmiješi, pokaže pri tom blistavo bijele zube, kojima je priklijestio cigaru. — Poprilično je odmakla.

— To ohrabruje. Hvala — Jack se opet nasloni na zid.

— Što se to zbiva? — upita poslužitelj mrzovoljno.

Koliko sam dužan? Platit ću bih i nestao, Wister.

— Zašto tako iznenada?

— Tu je vrag rekao laku noć — promrsi kockar. — Oni kauboji jučer jedva su iz džepa istresli tri dolara.

— Lako je vama. Kad vam se više ne dopadne, jednostavno uzjašete i zbogom — odgovori mu. — Ja to ne mogu.

— Vi ste i više zaradili nego ja. Dakle, dolazim za dvije minute i odlazim. Izračunajte u međuvremenu koliko vam dugujem. I još nešto, Wister, nemojte mi slučajno pokušati podvaliti.

Vrijeme je polako odmicalo. Jack začuše tiho klackanje zastora od šljokica i točiteljeve psovke. Napokon se začuo zveket mamuza i kockarevo pitanje: — Onda, dokle smo stigli, Wister?

— Dugujete mi petnaest dolara.

— Petnaest dolara? Kada se toliko nakupilo?

— Treba da platite petnaest dolara — tvrdokorno će Wister.

— I ma koliko pričali, na tome se ništa neće izmijeniti.

Staklo je tiho zvecketalo. Bouchor promrmlija pregršt ružnih riječi, tada izađe.

— Jeste li čuli? — upita kockar.

Jack pogleda čovjeka što je sada u desnoj ruci imao crnu bisagu a pod pazuhom vinčesterku. — Da, ne sjedim na ušima.

— Petnaest dolara! — Bouchor mahne glavom. — Toliko nisam ni zaradio u tom ušljivom gnijezdu.

— Čini mi se da je posao kojim se bavite prilično rizičan — Warden mu se zjurado naceri. — Kako je u Santa Feu? — upita ga Bouchor. — Je li tamo življe po krčmama?

Jack kimne glavom. — Bilo je svega.

— Dakle, onda jašem u Santa Fe. — Kockar prebaci jezikom tanku cigaru u drugi kut usana, uzme bisagu lije-

vom rukom i stavi pušku na rame. — Ostajte zdravo, mister.

— Mnogo sreće.

Bouchor prođe pored Jacka. Kockar skoči s nogostupa i brzim koracima pođe prema štali za iznajmljivanje. Mali oblačići prašine dizali su se iza njegovih čizama. Kockara nestane i cesta opet ostane pusta. Tada iskrсне s jednim smeđim konjem, vine se u sedlo i odjaše prema zapadu.

Kockar je već izišao iz grada kada je Joan Rodack došla iz dućana. Preko ruke kockar joj je prebačena crvena svilena haljina. Smiješeći se pretrčala je cestu.

Pred gradom, kockar je upravo prolazio pored male skupine crvenkasta šipražja.

Joan skokne na nogostup i priđe Jacku.

— Šta ti je? — upita je Warden. — Što te toliko oduševilo, Joan?

Bez daha je stala, skinula haljinu s ruke i stavila je pred sebe. — No kakva je?

Imala je dubok izrez i sizala je do gležnjeva. Ali nije bila ništa osobita, ništa što bi se Jacku posebno svidjelo.

— Da, zgodno — reče.

Složila je haljinu i pogledala prema zapadu. Jahač se još nazirao.

— Mislio sam da ćeš isprazniti dućan — dobaci joj Jack. — Nešto si govorila o hlačama.

— Pa da, nisu baš lijepe. Miles mi mora naručiti nešto ljepšeg.

— Kome bi on te prnje ovdje prodao ako tebi nisu dosta dobre?

Opet je pogledala na zapad. Kockar je nestao iza kaktusa, ponovo se pojavio, a zatim opet nestao. Činilo se da je sada brže jahao jer se nad kaktusima pojavila magla kao fina crvenkast-prašina.

— Hoćemo li još što popiti, ili polazi-mo odmah? — upita Jack.

Joan ga pogleda. — Naravno da ćemo najprije nešto popiti. Grlo mi se potpuno osušilo.

IX

Konji su se lijeno kretali pod užarenim suncem, a Jack nije imao volje da ih stalno požuruje. Joan je sjedila kraj njega. Novu je haljinu stavila pozadi, u kola. Došli su do žbunja koje je s obje strane oivičilo cestu.

— Stići ćemo do ranča prije nego što nas Rodack očekuje, reče mlada žena.

— Bolje prije nego poslije.

— Bojiš ga se?

— Dobro znaš da ga se ne bojim. Čemu to glupo pitanje?

Joan se samo nasmije i odmahne.

Jack uzme bič jer su se konji htjeli zaustaviti. Pucnuo je njime i viknuo. — Hajde, nemojte zaspati!

Jedna je životinja zadahtala. A onda obje krenu brže.

Jack ostavi da bič pleše nad leđima konja. Prašina se dizala iza kočije i spuštala se na žbunje. Odjednom se na cesti ispriječi konj. Neki čovjek stajao je prignut i gledao mu kopito prednje noge.

Jack prepozna kockara. Zaustavio je konje i povukao kočnicu.

Bouchor ispusti kopito i napola se okrene.

— Mičite se s puta! — viknu mu žena.

Bouchor se uspravi, gurnu šešir na potiljak i podboči ruke o kukove. — Sada je kljusetu još i potkova olabavila. Zar je to moguće?

— Ako je potkova olabavila, onda je to moguće — uzvratil Jack.

— Možete li mi pomici?

— Ja nisam potkivač. U Solanu ćete naći kovača.

Bouchor povuče šešir na čelo i počeo se vrat. — A kako je još daleko do vašeg ranča?

— Dalje nego do Solana — uzvratila žena hladnim, odbojnim glasom. — Osim toga, moj muž ne podnosi kockare, je li tako Jack?

— Istina je. — Potvrdi Jack.

— Pođem li natrag morat ću još jednom noćiti u onom prokletom gnijezdu — procijedi kockar.

— Što se to nas tiče! — srdito će žena. — Maknite konja. Žuri nam se!

— I baš se vama žuri — začuje se glas iza kočije.

Istog trena škljocnulo je repetirajuće puške.

Jack Warden uvuče glavu i osjeti kako mu leđima prolaze žmarci.

Joan se okrene i tiho krikne.

Jack se osvrne preko ramena.

Iz šipražja su izmijelja dva čovjeka, bijelac i Meksikanac, u rukama su im bile puške uperene u njega i ženu. Jack se prisjeti da su obojica prije kockara izjahala iz grada. Joan se opet okrene, zablene se blijeda lica u kockara i vikne? Što se tu događa?

Bouchor se cerekao. — Ljubavno bih vas zamolio da siđete s kočije madame. — Razvučenih usana od uha do uha on joj se nakloni hinjenom udvornošću.

— A čemu to? — upita Jack.

— Jer smo mi jači te možemo zapovijedati — objasni kockar.

— Nećemo vam dirnuti ni dlaku na glavi, naravno ako ćete nam to omogućiti, gospodo. I to iz sasvim jednostavnog razloga: želimo vas potpuno nepovrijeđenu prodati vašem cijenjenom suprugu.

— Jack, jesi li čuo! — viknu žena više uvrijeđeno nego prestrašeno. — Zašto ne učiniš nešto?

— Pokuša li nešto, Felipe i Earny odmah će ga ustrijeliti.

— I to s najvećim zadovoljstvom! — priklupi bijeli iza kočije.

Kockar priđe kočiji i ispruži ruku prema Joan. — Smijem li moliti gospodo?

Njegova ironija pomuti za tren Jakovu sposobnost rasuđivanja. Gurne ženu natrag i baci se na vucibatinu pored kočije. Zgrabio je Bouchora za gušu, oborio ga i sručio se na njega. Skokom je bio opet na nogama, potegao iznenađena kockara uvis i htio mu šaku sjuriti u lice.

Tada ga nešto tvrdo pogodi u leđa. Zateturao je i pao na Bouchora. Kockar ga odgurne. Jack odleti na kotač. Imao je osjećaj da lebdi. Učinilo mu se da se šipražje pored njega vrti.

U Bouchorovoj ruci odjednom se stvorio revolver, povukao je kokot i pritisnuo cijev u Jackov vrat.

Ostala dvojica dotrčala su kočijama i svukla s njih ženu što se vrišteći opirala. Pala je na zemlju i opet vrisnula. Bandit se smijao, zgrabio je za

noge i odvuкао u šipražje. Jack spazi ženine razrogačene oči od straha. Ali kockar reče: — Samo mirno mala moja! Muž će vas primiti gotovo neoštećenu, ako će biti dovoljno razborit.

Earny se grohotom nasmije. Stajao je uz Jacka i prislonio mu cijev u slabinu. U žbunju je stenjala Joan. Čuo se Meksikančev smijeh.

Kockar baci pogled u stranu i cijev njegovu revolvera skrene s pravca.

Jack se ponovo baci na njega i odalami ga šakom u bradu. Kockar se zaneše i opruži u pijesku. Jack se okrenu.

Earny se malo povukao i prignuo. Puška mu je još uvijek bila uperena u Jacka, ali nije okinuo.

Bouchor otpuše malo unatrag, podigao se i otrese pijesak s odjeće.

— Da ga ucmekam, Vincent? — promrmlja. — Starog Rodacka možemo i na neki drugi način izvijestiti. Za to nam ovaj smrdljivac nije baš neophodan!

— Bolje je da mu to on kaže — uzvratiti kockar. Poravnao je prstom okovratnik i obrisao pijesak s revolvera.

— Ali neki ukras na ruci ili uhu sasvim bi mu lijepo pristajao, Vincent!

Kockar tiho zahihota. — Jesi li ga čuo, kauboju?

Iza žbunja čule su se Joanine psovke, zatim pljuske.

— Misliš li da ćeš me time preplašiti — derala se žena.

Opet se začula pljuska. Iz žbunja iziđe snažan Meksikanac.

— I? — Bouchor ga upitno pogleda.

Meksikanac kimne. — Vezana je kao paket, Vincent.

— Onda ispregni jednoga konja za nju! — zapovijedi kockar. Maši se ispod kaputa i baci na zemlju presavijen papir. Tu piše što tražimo za nju. Devet tisuća dolara. I kamo ih treba donijeti.

Earny se opet približio i gurnuo Jakovu cijev puške u obraz.

— Rado bih mu podario neki ukras, Vincent. Nešto po čemu bi njegov gazda razabrao da se ne šalimo!

Bouchor mu se samo nasmiješi i opet pogleda Jacka.

— I još nešto, kauboju: posao ostaje među nama. Ako stari magarac dođe s cijelim čoporom da nas zaskoči, tada ćemo je ohladiti. Reci mu to!

Budući da je znao da Earny neće pucati, opet se baci na kockara. Ali ovaj put je Meksikanac bio brži, skočio je između njih uhvatio Jackovu ruku i odgurnuo ga u trenutku kada je Army zamahnuo puškom. Cijev je pogodila Jacka tolikom žestinom da je zateturao. Earny ga uhvati i pritisnu uz kola.

Joan je iza grmlja nešto viknula.

Jack spazi između sebe i Meksikanca šalku što je sijevnula prema njemu. Htio se braniti, trgnuti glavu u stranu. Nije mu uspjelo ni jedno ni drugo. Šaka mu odsjedne na čelu i nosu.

Pao je na kola, zatim se stropošta u pijesak. Udar o zemlju nije osjetio.

X

Jack Warden okrene se na leđa i spazi visoko na nebu blijedožuti disk sunca. Osluhne, čuo je tiho dahtanje i nabijanje kopita. Inače, je bila tišina.

Jack Warden sjedne, protrlja bolno mjesto na glavi i pogleda u šipražje. Pred jednim gramom spazilo je svoj revolver. Dopuzavši na koljenima do njege, ustanovi da je ispražnjen isto kao i njegova nabojnjača kojom je bio opasan.

Dovukao se do kočije u kojoj je sada bio upregnut samo jedan konj. Presječeni krajevi orme drugoga konja visjeli su u pijesku. Približavajući se za točak, Jack se osovi na noge i odglavinja duž kola, uzme pušku i više je puta repetira. Bila je prazna. Baci je u kola. Odrezavši nožem ostatke druge sprege, s mukom se popne u kočiju i potjera konja. Još uvijek se vraški slabo osjećao, a bol glave sporo je popuštala.

Konj se umorno kretao uzbrdicom. Činilo mu se da će proći vječnost prije nego što stigne do vrha brežuljka. Pucnuo je bičem, ali životinju to nije osobito uzбудilo. Tromo je vukla laku kočiju blagom uzbrdicom. Stigavši do vrha, ugleda ranč. Iza isušenog korita potoka, gdje su bila goveda, sada se nije vidjelo nijedno grlo.

Posustao konj postane brži na nizbrdici. Iza šipražnja izgube se krovovi ranča. Za nekoliko minuta šipražje je

ostalo za kolima, a pred Jackom se pružila prostrana dolina. U dvorištu ranča stajao je čovjek mašući rukama. Jack prepozna Keitha. Izišao je i krivonogi kuhar, a zatim sam rančer.

Jack se ojednom prisjeti papira što mu ga je kockar Bouchor bacio prednoge. Odložio je bič i opipao džepove na kožnom kaputiću. Nađe pisamce.

Rančer uhvati konja za uzde i zauzstavi ga.

— Što se dogodilo? — upita Keith.

Jack pogleda u rančera kojem je lice djelovalo tvrdo poput granita, dok su mu se oči srdito krijesile. — Napadnuti smo — izusti. Od trojice lupeža. Tvoju su ženu odveli u šikaru, a mene premlatili, gazda. Kad sam došao k sebi, više ih nije bilo, a poveli su i jednoga konja. Traže devet tisuća dolara za tvoju ženu. To su ti poručili.

Warden izvadi cedulju iz džepa.

Rodack ispusti uzde, pride i uzme papir. Još je uvijek gledao u Jacka. — I onda? — promrsi.

— Šta i onda?

— Što si uradio da je zaštitish, idiote!

— Premlatili su me — odgovori Jack. — I to odmah dva puta.

— A kako to da si još u životu?

Jack slegnu ramenima, — Čini mi se zato da bih ti mogao reći što traže.

Rodack rasklopi papir, zgužva ga, zati opsuje. Tada se okrene, prođe pored konja i vikne:

— Dodi k vragu!

Rančer je sjedio pored stola, uhvatio se za glavu i buljio u cedulju. Bio je to jednostavan crtež šume, bregova, brdašca s jednom crtom i pravokutnikom i još jednom crtom na kojoj je pisalo »Canadian River«.

Jack Warden stajao je pored prozora i gledao van. Keith je razulario konja i predao uzde kuharu. Onda je ugruao kočiju u šupu, dok je kuhar poveo konja u obor.

Jack se okrenu i pride k stolu.

Rančer podiže glavu. — Zašto odmah nisi slijedio te bitange?

— Ispraznili su mi oružje i ponijeli naboje — objasni mu Jack.

— Pa što onda?

— Ne postavljaj tako glupa pitanja — zareža Jack. — Ja nisam kriv što ima ljudi koji luduju za tvojim novcem.

Mora da im je izbrbljala da si pun dolara.

— Da sam prodao stoku mogli su svugdje u gradu saznati. Devet tisuća dolara. Pa taj je poludio! — Rodack se podiže. — Nas dvojica sada ćemo dojahati do one kolibe! — Pokazao je prstom na zgužvani papir. — Valjda će još moći izići nakraj s nekoliko probisvjeta.

— Bez novca?

— A što si ti mislio? Od mene neće dobiti ni prebijene pare!

Jack slegne ramenima, okrene se i pogleda napolje. Kuhar je otvorio obor i uveo konja, skinuo mu oglavinu i pljesnuo ga po stegnu.

— Do kolibe ima najmanje deset milja — reče Jack. — Past će mrak dok stignemo. Jesu li svi ljudi u potrazi za razbježalom stokom?

— A gdje bi bili! — promrmlja rančer.

— Onda bi samo Keith i kuhar ostali ovdje. A što će biti ako naiđu Indijanci?

— Njima bi bilo dosta, više ih nećemo vidjeti.

Jack se opet okrene. — Dobro, meni je svejedno, ali jedno ti mogu već sada reći: bez dolara uzalud putujemo!

— A što ako su je lupeži već ubili? Ako dođem s novcima, a ona je mrtva?

— Neće biti mrtva. Ali meni je svejedno. — Jack iziđe.

Kuhar mu priđe i reče: — Pa to je odvratna svinjarija, je li?

— Da — kimne Jack. — Potrebni su mi naboji, Abe.

— Hoćeš li...

— On hoće — prekine ga Jack. — A on je navikao da ništa ne uradi sam. Donesi mi naboje, a ja ću osedlati konja.

— U redu, Jack — kuhar odbrza dvorištem do kuhinjske barake.

Jack krene k oboru, otvori ga i uzme laso.

— Keith, magarčino, dodi ovamo! — zatuli rančer s praga kuće. — Donesi nam vode!

Jack se osvrne. Vidio je Rodacka kako hramljući izlazi iz kuće.

Keith istrči iz šupe i potrči dvorištem. — Evo me, pa već idem, gazda! Idem li s vama?

— Ti i Abe ostajete ovdje — reče rančer. — Jao si ga vama ako ne zateknem sve onako kako sam ostavio! Odbit ću vam glave!

XI

Sunce je već bilo na smiraju, kad su Jack Warden i rančer stigli na vrh brežuljka i u kotlini ugledali trošnu kolibu. Korito isušenog potoka presijecalo je kotlinu. Vrata su bila otvorena. Udolina je bila puna šipražja. Samo nekoliko kaktusa. Četiri jasiike pružale su se u visinu.

Pojahali su nizbrdićom. Stigavši do podnožja Jack je znao da je ovdje u kotlini onaj u preimućstvu koji je prvi stigao.

Prišli su kolibi na stotinu metara. Tada začuše repetiranje puške.

— Stoj! — zagrmi glas.

Jack zauzda konja, osvrne se i ugleda Earnyja. U pregibu ruke držao je pušku i cerekao se.

— Gdje mi je žena, nitkove? — zagrmio Rodack.

Earny još više razvuče usta i pokaže puškom pored konja.

Jack pogleda na kolibu. Na pragu je stajao kockar s rukom na dršku revolve-ra.

Rodack potjera konja. Jack pojaše za njim. Kada su bili na trideset metara do kolibe, čovjek što ih je pratio vikne: — Dosta! Stanite!

Rodack je jahao dalje.

Earnyjeva puška plane. Rodacku odleti šešir s glave. Konj mu skoči u stranu i rančer umalo ne poleti iz sedla.

Jack se već zaustavio. Smirivao je svoga pastuha. Rodack je uvukao glavu među ramena.

Kockar se smješкао, prišao bliže, podigao sa zemlje šešir i dobacio ga rančeru. Ovaj ga uhvati, opsuje i stavi ga na glavu.

— Alane, pomoz mi! — začu se vapaj žene iz kolibe.

Rodack se maši revolve-ra.

Earny škliocene zatvaračem.

Rančerova se ruka ukoči.

— Učinite li nešto nepromišljeno, ode ona — upozori ga kockar. — A ni vi nećete preživjeti, Rodack. Vi ste Rodack, zar ne?

— On je — potvrdi Jack. — Želi vidjeti da li joj se što dogodilo.

Kockar se povuče unatrag, slegne ramenima i reče: — Uđite, gospodine! Ali prije toga odložite revolver i pušku.

Rodack dobaci Jacku srdit pogled, dobaci pušku, otkopča pojas s revolverom i objesi ga o jabuku sedla. Prebaci ukručenu nogu, spuzne iz sedla i othrama do kockara.

Bouchor potegne revolver, mahne s njim i upozori: — Držite se na odstojanju, Rodack!

Rančer se zaustavi. — A što ako se moji ljudi nalaze iza bražuljka?

— Tada vi, vaša žena i predradnik nećete saznati što se dogodilo. Nadam se da ste došli samo s predradnikom!

Rodack opet opsuje i uđe u kolibu.

Jack više nije mogao vidjeti Rodacka. Čuo je da Joan nešto dovikuje. Glas Rodacka bio je razgovjetan: — Ne, nemam novaca!

— Oni traže devet tisuća! — dreknu žena. — Alane, strašno se bojim tih ljudi!

Kockar se povukao, naslonio na vratnicu i gledao u kolibu.

Jack pogleda čovjeka iza sebe što mu se cerio držeći u njega uperenu pušku.

— Samo ti lijepo stani gore, kauboj, inače ćeš bubnuti na nos!

Jack se opet okrene prema kolibi.

Kockar pođe korak u stranu i Rodack se pojavi na vratima.

— Alane, bojim se! — vrisne žena hysterično.

Rodack izađe i počeo buljiti u kockara koji je napeo kokot revolvera.

— Dotaknete li mojoj ženi ma i vlas na glavi, progonit ću vas sa svojim ljudima dok vas ne pobijem!

— Budite razboriti pa joj se ništa neće dogoditi, Rodack.

— Ako vam predam devet tisuća dolara?

— Da budemo načistu, čekamo još samo dvadeset i četiri sata.

— A što ako do tada ne donesem novac? Hoćete li je ubiti, nitkovi!

Kockar odmahne glavom. — Čovjeka ubijamo samo u krajnjoj nuždi, Rodack. Tada bismo je morali unovčiti na drugi način. Komanci, na primjer, obožavaju plave žene i spremni su za njih poprilično platiti.

Rodack opsuje, baci se naprijed, a kockar okine.

Plamen izlazi iz cijevi revolvera. Rodack se ukoči, opsuje uhvati se za rame i otetura k zidu kolibe. Krv je potekla među njegovim prstima.

Kockar se povuče natrag i opet napne kokot. — Mogu te ubiti, Rodack! Tada ćemo sami uzeti novac!

Rančer zatebura držeći ruku na ramenu. Lice mu je bilo sivo i izobličeno. Jedva se dovukao do svoga konja.

— Pomozi mu, kauboj! — dovikne kockar.

Jack sjaše, obiđe konja i pomogne Rodacku da se uspne u sedlo.

— Želiš li je i ti vidjeti? — upita Bouchor.

— Zašto?

Kockar slegne ramenima. — Možda zato da vidiš kako joj ovdje nije loše.

— Dobro. — Jack pođe prema kući. Prije nego što je stigao do ulaza, kockar mahne revolverom. — Odloži oružje, kauboj!

Jack otkopča pojas s koltom 45 i spusti ga na zemlju. Tada uđe u kolibu i ugleda Joan u kutu vezanu. Pored nje naslonjen o zid, s revolverom u ruci stajao je krupni Meksikanac.

Joan je bila blijeda. Njeno usko lice bilo je obliveno znojem. Ruke i noge bile su joj vezane tako da se jedva mogla micati.

— Jack ovi će me predati Indijancima — promrmlja žena drhtavim usnama.

— Reci mu da im da taj prokleti novac.

— Novac ti je uvijek bio najvažniji — dobaci joj Jack.

— Još nikada nisam bila u takvom položaju. Što su s njim uradili?

— Pucali su mu u rame. od toga neće umrijeti.

— Možda će sada uz ukočenu nogu imati i ukočeno rame — dobaci Meksikanac.

— Jesi li što pričala ovim lupežima o novcu? — upita je Jack.

— Ne znam, možda sam Bouchoru nešto lanula. Ali u gradu su svi o tome govorili da je goveda otjerao u Santa Fe.

— Dao otjerati — ispravi je Jack. — On sam jedva da je što uradio, izuzev što je izdavao zapovijedi.

— Znam da ga mrzite! — promrsi Joan. — Ali ja uistinu nemam s tim nikakve veze Jack! Moraš ga nagovoriti da donese novac, čuješ li?

— Da, Joan. Potruditi ću se. Ne kloni — Jack izađe iz kolibe. Kockar i Earny opet su se zacerekali kad ih je pogledao.

Rodack je sav utučen sjedio na konju držeći rukom ranjeno rame.

— Rodack, dat ćeš svom predradniku novac! — prijeteci će kockar.

— Donijet će ga ovamo, i to sam! — Bouchor opet pogleda Jacka.

— Ubio bih te, kockaru — prosikta Jack.

— To ti vidim po nosu, kauboju. Ali bit će bolje da to ne pokušaš. Sada nam više nisi tako potreban. Novac bi nam mogao donijeti i netko drugi od njegovih ljudi. Očekujemo te ovdje. I ne zaboravi, samo dvadeset četiri sata.

Jack dignu pojas s revolverom i opasne ga.

Earny se makne malo ulijevo da bi mu cilj ostao slobodan. Iz kolibe je izašao i Meksikanac držeći u ruci revolver.

Jack shvati da bi svaki pokušaj obračuna bio poguban. Istovremeno pomisli zašto za ovu gramzivu Joan i nemilosrdna Rodacka on treba nešto da učini. Pođe do svoga konja i uzjaše. — Hoćeš li moći, gazda — upita ga.

— Bijedna kukavico — promrsi rančer. — Zašto ne nasrneš na bandu?

— Dve je uzalud!

— Proklet bio!

— Hvala, Rodack. — Jack upravi konja ulijevo, zaokrene i odjaše prema brežuljku.

XII

Kada su stigli do ranča, Keith i kuhar bili su još uvijek sami. Keith je izjurio iz kuće i viknuo: — Stoj, tko je?

Začuo je zvuk repetiranja puške.

— Mi smo! — vikne Jack. — Hoćeš li ubiti gazdu?

— Abe, gazda i Jack su se vratili — vikne Keith.

— Pa rekao sam ti da je gazda — javi se kuhar iz mraka.

Jack zauzda konja, skoči iz sedla i pusti uzde na zemlju. Zatim prihvati rančera kad je ovaj stenjući silazio s konja.

— Što se dogodilo? — upita Keith. — Jeste li je vidjeli?

— Prihvati, gazda je ranjen!

— Jesi li čuo, Abe? Gazda je ranjen!

— Keith spusti pušku u pijesak i primi Rodacka tako nespretno da je ovaj dreknuo i nazvao ga idiotom.

— Nisam htio, gazda! — ispriča se Keith. — Abe, pripazi, gazdu boli rame!

U glavnoj zgradi upali se svjetlo i prodre kroz okna i vrata, bacajući na mračno dvorište duge bijele trake. Jedna sjena promakne za tren dvorištem i opet nestane.

Jack rasedla konje, skine im oglavine i objesi ih o kuku u oboru zatim uđe u kuću.

Rodack je ležao u krevetu iza stola i psovao dok mu je kuhar svlačio košulju.

— Ne ide drugačije — mrmљao je kuhar.

Jack izvadi duhankesu iz džepa i smota cigaretu.

— Keith, donesi vode i podloži vatru u štednjaku! — zapovijedi kuhar.

— Što smijeraš, prokleti sudoperu? — upita rančer.

— Moramo ispratiti ranu.

— Je li olovo unutra?

— Nije, gazda. Ali sve je razmrcvareno.

— Onda to učini s viskijem, budalo!

Keith se zaustavi u nedoumici treba li poći po vodu ili ne.

— Kako hoćeš. — Kuhar obide stol, pođe u malu kuhinju i vrati se s punom bocom viskija. Tada naliže žestoko piće na ranu.

Rodack zaurla i udari nogom u drveni zid tolikom snagom da se ostruge zabiju u drvo.

Kuhar se uspravi i stavi bocu na stol.

— Drago ti je, je li? — promrmlja Rodack.

— Nikada mi nije drago kad se viski troši na takav način — uzvratil kuhar. — Ne diže se, gazda, moram ti ranu neviti.

Jack Warden pušio je svoju cigaretu duvajući dim prema svjetiljci.

Kuhar priđe stolu i obriše znoj s čela.

Rodack se htjede uspraviti, ali nije smogao snage.

— Moraš ležati, gazda. — Kuhar se podboči rukama o stol. — Izgubio si mnogo krvi.

— Hoću da jašem k onim ništarijama!

— To ti ne možeš!

— To ćemo još vidjeti! — Rančer ponovi pokušaj i uspije sjesti na ivicu kreveta. Bio je blijed i izmožden. Zavoje se protezao između plećke, pazuha i oko vrata. Kuhar ga nije mogao drugačije učvrstiti. Rodack se podiže i uhvati desnom rukom rub stola. Tada zatetura dva koraka i sruči se na pod.

— Pa rekao sam! — arđito će kuhar. — Dođi Keith!

Jack povuče dim iz cigarete. Prema Rodacku nije osjećao ni najmanju sućut.

Keith pomogne kuharu. Rodack ih opet obaspe pogrđama kad su ga podigli i položili natrag u krevet.

— Da ti skuham nešto okrepljujućeg, gazda — upita kuhar.

— Gubi se do đavola!

Kuhar kimne i povuče Keitha za sobom. Abe se okrene i pogleda u Jacka.

Jack se smiješkao i pušio.

— Nestanite, blesani! — prostenja rančer.

Kuhar i Keith iziđu.

— Jack, jesi li još tu? — upita rančer.

Jack povuče još jedan dim, baci opušak, stavi ruke u džep i obide stol. Pogledao je povezana čovjeka golih prrsiju što se upinjao da još uvijek izi-grava silnika.

— Što ću sada, k vragu?

— To sam moraš znati — odgovori Jack. — Ja nemam ni novaca ni ženu. Ti imaš i jedno i drugo. Sad moraš biti načistu što ti je važnije.

— Sada uživaš!

— Naprotiv, cijelo se vrijeme pitam ne bi li bila moja dužnost da te sažaljevam.

— Ako ti povjerim svoj novac, još ćeš na kraju nestati s njim kao magare u magli, k vragu!

Jack mu se zacereka bez poštovanja.

— Volim je, razumiješ! — pfodere se rančer. — Ali ni nju ne žališ!

— Ona je dospjela u taj škripac samo zato što je pod svaku cijenu htjela imati bogata muža, gazda. Razmisli što ćeš uraditi. Uskoro ću se vratiti. — Jack se okrene i iziđe.

Keith i kuhar stajali su u dvorištu.

— Nije li to smiješno? — zamišljeno će kuhar. — Ona priželjkuje da netko ubije njena muža, a on treba da plati za nju devet tisuća dolara.

— On će ih platiti — uzvratil Jack. — Možda bismo i mi tako uradili da smo tako stari i bogati kao on i da smo doveli zgodnu mladu mačku. Da se udala za njega samo radi ranča o tome on neće ni da čuje.

— Ili je uvjeren da ga ona voli — promrmlja kuhar.

— Jack gdje si? — viknu rančer.

— On muku muči s još jednim problemom — reče Jack. — Hoće me poslati s novcem jer ne može sam poći ali mi ne vjeruje.

— Što on misli, Abe? — Upita Keith.

— On misli da je gazdu strah da bi Jack mogao s njegovim novcima ispariti. A to bi njegova žena na njegovu mjestu sigurno učinila.

— Ali to Jack ne bi učinio, je li Abe?

Kuhar pogleda Jacka i počese brad. — Ne, Keith, on to nikada ne bi učinio.

— Jack, do đavola! — zatuli rančer.

Jack se vrati u kuću i stane pored stola.

— Jesi li što smislio?

— Tu prokletu nadmenost možeš zadržati za sebe — procijedi rančer.

— Ne zaboravi da za tebe i tvoju ženu stavljam glavu na kocku — uzvratil Jack. — Još nije sasvim sigurno da će se oni tipovi zadovoljiti time da je jednostavno zamijene za novac.

— A koga bi vraga još htjeli?

— Što ja znam. Možda i malo zabave s njom.

— Zivine! Dotaknu li joj samo dlaku s glave, postrijeljat ćeš nitkove! Prokletstvo, ne sviđa mi se što se moram osloniti na tebe. Svi ste vi psi protiv mene!»

— Da opet iziđem? — Jack se napola okrene.

— Ostani tu! Odjahat ćeš tek kad svane. Jesi li razumio? I ako bude ikako moguće, donijet ćeš mi natrag i novac!

— Onda mogu odspavati nekoliko sati?

— Da k vragu!

Jack iziđe na dvorište gdje su još uvijek stajali kuhar i Keith.

— Idem leći — reče Jack. — Odnijet ću novac, ali tek u svanuće. Probudite me kad me pozove.

Ujutro još uvijek nije bilo ni traga ni glasa kaubojima što su pošli u potragu za stokom.

Jack Warden umije se na zdencu.

— Pitao me da li ti smije povjeriti toliko novaca — reče mu kuhar.

— Tako? — Jack se obriše, vrati kuharu ručnik i obuče košulju.

— Rekao sam mu, ako ijednom čovjeku smije vjerovati, onda si to ti.

Jack zakopča košulju i nasmiješi se kuharu.

— To sam mu rekao! — uvjeravao ga je kuhar. — I on je to shvatio.

— Kako mu je?

— Rana mu je opet krvarila. Mora ga pregledati liječnik.

Jack obuče vestu i udari čizmom u vrata.

— Uđi, već sam te vidio! — dovikne mu rančer.

Otvorio je vrata i ušao.

— Moraš li sve slupati — zareža rančer s kreveta.

Jack pride stolu i pogleda rančera. Lice mu je upalo i posivjelo, a ispod očiju oertavali su mu se tamnomodri kolobari. Izgledao je kao ruina.

— Onda, što je s novcem? — upita Jack. — Hoćeš li ga dati?

— Što će biti ako te ubiju a Joan prodaju Komančima?

— Onda si imao smolu — uzvratila Jack. — A ja sam za vas oboje isuviše riskirao. Ali ja ne bih Bouchora tako ocijenio.

— Možda ćeš tvrditi da se u tom čovjeku ipak krije sušta доброта!

— Ništa ja ne tvrdim samo kažem da ga ne bih tako ocijenio.

— A što je s tobom? Mogu li se pouzdati da ćeš stvarno odjahati k onim banditima i dovesti Joan?

— Da — uzdahne Jack.

— Samo da se ljudi već jednom vrte — stenjući će Rodack. — Mogli bi bandu sačekati nešto dalje na sjeveru i pomlatiti je!

— Mogu proteći dani prije nego što se kauboji vrte. Ali to je tvoja krivica. Da nisi pobio Indijance ne bismo bili napadnuti.

— Hajde, samo mi još određuj što treba da radim! — siktao je Rodack.

— Mogao bih ti katkad dati dobar savjet. Na žalost, ti tome ne naginješ. Gdje je novac? Valjda ne ležiš na njemu?

Rodack izvuče desnom rukom bisagu iz škrinje što mu je bila pored uzglavlja i baci je pred Jackove noge.

Jack je podigne, položi na stol, a zatim izvuče novac.

— Provjeravaš, budalo?

— Da, sigurno je sigurno. Kada se sastanem s Bouchorom, moram biti siguran da imam svotu koju je tražio.

— A zašto?

— Da se ne razbjesni na mene.

— Joan skloni na sigurno mjesto, jesi li čuo! — promrsi rančer. — A onda se vrati da se domogneš i mog novca.

— Pokušat ću. Ne zbog tvog novca, već zato što su me pretukli i što Joan nisam mogao zaštititi.

— Donijet ćeš ga, dakle!

Jack kimne glavom brojeći novac. Bilo je zaista točno devet tisuća dolara. Gotovo sve što je Rodack imao. Stavio je novac natrag u bisagu.

Moraš ga negdje sakriti, čuješ li! Ne smiješ s punom torbom odjahati k njima pa da te jednim metkom skinu s konja.

— Da, da sve ću tako uraditi da trgovina ne ispadne gore nego što mora biti. Možeš biti potpuno miran.

Jack nije imao ni pojma kako da pregovara s banditima, da se pri tom sve dobro svršši. Nadao se da će mu u odlučnom trenutku sinuti prava mi-

sao. Uzeo je sa stola bisagu, kimnuo glavom rančeru i izišao iz kuće.

Keith mu je već osedlao pastuha, a kuhar je ovjesio o sedlo svježanj pun namirnica. Jack objesi bisagu o jabuku sedla i uzjaše.

— Sretno, Jack — poželji mu Keith. — Držat ću ti palce.

— Hvala, Jack htjede potjerati pastuha, ali tada se iz kuće začuje Rodakov glas. Jack se osvrne.

— Čekaj! — Abe se okrene, pođe u kuću i s vrata pogleda u prostoriju.

Jack nije razabrao što rančer govori.

Abe se vrati i slegne ramenima. — Kao obično, rekao je, ako se vratiš bez nje, ubit će te kao psa.

— On je drag čovjek — uzvratila Jack. Pogledao je prema jugoistoku. Iza brežuljka vidio je tanak stup prašine u sunčevu svjetlu. — Netko nam dolazi!

Abe i Keith pogledali su na istu stranu, kuhar žmirkajući, a Keith zasjenivši dlanom oči.

Prašina postane vidljivija, činilo se da se približava brežuljku.

— Možda Indijanci — promrmlja kuhar. — Možda su otišli po pojačanje da bi nas još jednom napali.

— Za mnogo jahača premalo prašine — procijedi Jack. — Svega su dvojica ili trojica, a možda čak samo jedan.

Uskoro iskrсне jahač. Zatim nestane među kaktusima i šipražjem. Kada se opet pojavio prepoznali su Tyja. Yosta.

— Zašto se vraća sam? — upita Keith.

— Šta ja znam? — promrmlja kuhar. — Odmah će nam reći.

Tyjev konj bio je iscrpljen i sav pokriven prašinom, a krpice pjene letjele su mu s gubice. Kauboj je sjedio zgrčen u sedlu.

— Keith pođe momku komadić puta u susret. Uhvati konja za oglavinu i zaustavi ga.

— Što je, što se dogodilo Ty? Zašto se vraćaš sam?

Ty Yost pogleda Jacka. — Burt me poslao natrag. Goveda su se opet raspršila i nikako ih nismo mogli zaustaviti. Čini se da nećemo uspjeti.

— Neće naći vode — dobaci kuhar. — U kotlini ih je zadržavala voda. Zato ih je bilo lako nadzirati, nije bila po-

trebna ograda. Ali zašto te Burt zbog toga poslao natrag?

— Nekoliko smo grla uspjeli sakupiti i hoće znati bi li pokušao da bar polovinu krda skupi. To može potrajati dosta dugo. — Ty Yost je još uvijek gledao u Jacka koji je prekrizio ruke na jabuci sedla.

— Morat ćeš se obratiti gazdi, Ty, — reče mu Jack slegavši ramenima.

— Sada će izgubiti sav svoj novac, a povrh toga još i stoku — reče Keith.

— A tko je kriv za to? — upita kuhar. — Uveseljavalo ga je ubijanje ubogih Indijanaca, a sada im plaća ceh. U životu se sve plaća!

Keith gurne šešir na čelo i počeo vrat.

Ty je gledao čas jednoga čas drugog.

Jack, reče: — On uopće ne zna o čemu govorite. Objasnite mu, ja moram krenuti. Stari misli da sam već miljama daleko.

— A gdje je gazda? — upita Ty.

— Leži s nastrijeljenim ramenom. — Jack se naceri. — Abe i Keith će ti ispričati. Gazda će te izgrditi, ali ćeš ipak saznati što trebaš reći Burtu.

Jack pucne jezikom i potjera pastuha pored Tyjeve umorne životinje.

— Što se dogodilo? — upita Ty.

Topot kopita zabubnja tlom i Jack nestane u uzvitlanoj prašini.

XIII

Jack zaustavi konja na brežuljku i osvrne se. Nelagodno uvuče glavu kad spazi svjetlucanje prašine. A tada se na grebenu pojavi dug niz jahača.

Jack iskoči iz sedla, nakratko uhvati uzde i povede konja i visoko šipražje. Vidio je kako jahači prelaze greben i spuštaju se u kotlinu. Dalek topot kopita uskoro se izmješao s vriskom. Odmah zatim začuju se pucnji.

Jack je vidio jahače u šipražju, zgradu ranča obor i u njemu konje što su usplahireno trčali uokolo. Indijanaca je bilo tri puta više nego prošli put. Sada su u kotlini bila svega tri čovjeka. Što su mogli? Jedan nije mogao stajati na nogama.

Bitka se rasplamsavala. Stupovi prašine dizali su se u zrak i zaklanjali ranč pored kojeg su Komanči skretali u pravcu zapada.

Jack je razabrao samo prve Indijance, ostali utonu u gust oblak prašine. Vidio je napadače kako na jugu skreću i u veliku se luku vraćaju prema ranču. Opet su zapraštale puške. Jahači su kružili oko ranča. Konji bez jahača izranjali su iz prašine i jurili prema istoku. Jack je bio uvjeren da su Komanči razorili obor. Nekoliko Indijanaca jahalo je za odbjeglih konjima dok su ostali pucajući obigravali ranč.

Poslije nekoliko minuta Jack spazi odsjaj vatre u uskovitlanoj prašini. Puonjava prestane. Činilo se da Indijanci zauzdavaju konje. Vika zamre. Prasnuo je još po koji hitac, onda nastane tišina.

Jack obriša podlakticom znoj s lica i pomisli nije li mu bila dužnost da se vrati u kotlinu kada je otpočeo napad.

Dolje u kotlini sve je bilo zastrto neprozirnim zastorom prašine. Jack nije imao pojma što su Indijanci uradili. S vremena na vrijeme učinilo bi mu se da vidi plamsaj vatre, a onda bi spazio stup dima što se dizao uvis i polako širio nad kućama. Odjednom se razliježe vika, začu se topot kopita i Indijanci iskrсну iz dima i prašine poput sablasti jureći prema istoku, kamo su krenuli odbjegli konji iz obora. Komanči su se udaljavali takvom brzinom da se Jacku sve to učinilo kao kratak san. Prašina je još uvijek zastirala ranč. Ponekad bi jače zaplamsala vatra i suknuo dim. Grobna tišina zavladała je prostranom dolinom.

Jack opet obriša znoj s lica, vine se u sedlo i potjera pastuha. Suhe grane šipražja udarale su mu u noge, ali on od svega toga nije ništa razabirao. Jahao je niz blagu padinu u dolinu, iz koje je krenuo da bi kockaru Bouchoru platio devet tisuća dolara za Joannin život. Kada je stigao u dvorište ranča, obreo se u gustoj magli. Pred njim na zemlji ležao je Keith s licem u pijesku i kopljem u leđima što ga je prikovalo za zemlju. Od kuće je preostalo još samo nekoliko pougljenih greda.

Jack zaokruži pogledom dvorište ranča. Vidio je koplja i strijele zabijene u stijene šupe, sjenike i barake za momčad. Sva okna bila su porazbijana. Odjednom škripnu pritvorena vrata šupe. Jack se maši puške, i skoči sa sedla. Tek što je nogama dosegao zemlju, repetira i upravi cijev prema šupi. Vrata su se još uvijek otvarala. Spazi spodobu oslonjenu na vrata koja se ukočeno stropošala na zemlju. Bio je to kuhar. Jacku je bilo jasno da je mrtav. Možda je još bio u životu i sakrio se u šupi, možda se ranjen povukao do vrata i tu izdahnuo. Jack se kupao u znoju, a srce mu je luđački bušnjalo.

Polako se smirivao. Držeći pušku u pripravnosti prišao je Keithu i stavivši mu nogu na leđa iščupao koplje iz ukočena tijela. Tada se prigne i okrene lež na leđa.

Uspravio se, prišao kuharu i okrenuo i njega.

U Abeovu tijelu bilo je pola tuceta metaka. Jack uđe u šupu i u polumraku mu se pričinjalo da u svakom kutu nazire iskešene likove. Ali tu nije bilo ni žive duše. Opet je izišao, potrčao do barake i gurnuo puškom pritvorena vrata.

Dugačak stol i nekoliko stolica ležalo je porazbijano uza zid. S ležaja su bili skinuti gunjevi, madraci istrгани i raščupani.

Gdje je Ty? pomisli utučeno.

U slijedećem se trenu okrene i izide jer je shvatio da Yosta ovdje nema. Pošao je do sjenika, a onda do zgarista glavne zgrade, gdje je u pepelu i među ostacima pougljenih greda i dasaka spazio željezni ormar. Boja je sagorjela. Bio je siguran da se novac u njemu pretvorio u pepeo.

Pošao je k svom pastuhu. Pogled mu se zaustavio na srušenom oboru u kojem je ležao konj kojega je ubio zalutali metak. Sedla su ležala svuda po zemlji.

Tada začuje tiho dahtanje konja.

Munjevito se okrene, pograbi pušku i zagleda se u jahača što je iskrsnuo kraj barake.

Bio je Ty Yost. Mladi je kauboj sjedio u sedlu sivca. Imao je izobličeno lice, ali je ostao nepovrijeđen.

— Ty? — zabezeknuto će Jack.

Jahač se približi. Konj mu je bio posut prašinom.

— Otkuda ti? — upita ga Jack.

— Jesi li vidio Indijance?

— Da.

— Bilo ih je toliko da nismo imali nikakve izgleda, Jack.

— Da, vidio sam ih, Ty. — Jack zaustavi konja.

Ty sjaše još uvijek s puškom u ruci i s užasom u očima. — Mora da sam stajao kraj barake kada su nahrupili, Jack. Odjednom se kraj mene našao konj, bacio sam se u sedlo i...

Ty obori glavu i zagleda se u pušku što je držao u ruci.

— To je bilo jedino što je imalo smisla — reče Jack.

Ty podiže glavu. — Čuj, to isto sam rekao Keithu i Abeu. Bilo je još vremena. Mogli su osedlati konje. Ali s Keithom se o tome nije moglo razgovarati. A ni Abe nije pristao.

Ty baci pogled na poginule i uhvati se za vrat.

— Bit će bolje da ih ne gledaš — reče Jack.

Ty kimne, pođe u izgorjelu glavnu zgradu i počne s cijevi puške čeprkati po pepelu. Jedna se nagorjela greda srući i prelomi na tri dijela.

— Izgorlo je u kući — promrmlja kauboj kojega obli hladan znoj. — Možda je već bio mrtav.

— Možda, Ty. — Jack gurne pušku u navlaku. — Pokopat ćemo ih. Ništa više ne možemo učiniti. Jesu li ti sve ispričali?

— O Joan? Da, Abe me o svemu izvijestio. — Smiješno?

— Što je smiješno?

— Abe mi je rekao da će te banditi čekati do večeri. Gazda te mogao upitati i znatno kasnije.

— I onda?

Ty pogleda na bisagu što je visjela o Jackovu sedlu. — Nije li to čudno?

— Da.

— I što ćeš sada uraditi?

— Pokopat ćemo ih, a zatim ću odjahati do kolibe gdje nas čekaju banditi.

— A što će biti s Burtonom Keenanom i ostalima? Oni čekaju da se vratim i da im kažem što će raditi!

— Oni će se vratiti kada im čekanje dozlogrdi. Što ćemo sa stokom? Neka je davo nosi!

— Kada je otkupimo, poslat će nas s govedima do pruge, kladim se! Možda će Joan biti gora od Rodacka.

Jack se kiselo nasmije. — Ali neće moći jer neće biti stoke za prodaju. Burt će se uskoro vratiti. — Hajde podimo po lopate!

Pošli su zajedno do šupe. Ty obide kuharev leš izbjegavajući da ga pogleda. U šupi su uzeli sjekiru i dvije lopate. Iza srušenoga obora kopali su raku.

— Nije li ipak bilo kukavički što sam uzjahao i pobjegao? — Ty se uspravi i pogleda Jacka koji je spustio pred sebe sjekiru.

— Ne razumijem zašto ostali nisu pomislili na bijeg — uzvratil Jack.

— Ni ti ne bi pobjegao.

— Pobjegao bih!

— Ne, bi, lažeš! — promrsi mladić. — Ti to samo kažeš ali to nije istina!

Jack opet zabije sjekiru u tvrdu zemlju. — I ja bih pobjegao.

— Bilo nas je premalo! A konj se odjednom stvorio pored mene. Nisam ga još bio rasedlao.

— Preda mnom se ne moraš ispričavati.

XIV

Podne je bilo poodmaklo kada su stigli u blizinu kolibe u visokom žbunju i papratli. Prije nego što su stigli do posljednjeg uzvišenja zauzdaju konje.

Jack skine sa sedla bisagu s novcem i dobaci je Yostu. — Tu ćeš sačekati, sakrij se negdje i dobro otvori oči.

— A ti?

— Odjahat ću do onih lopova.

— Hoćeš li im reći da je Rodack mrtav?

— Neću.

— Ako joj možeš pomoći, a da pri tom ne predaš novac bandi, dolari će na kraju pripasti njoj. Je si li već razmislio o tome.

— Već satima ne mislim ni na što drugo — uzvratil Jack.

Ty udari dlanom o torbu u lijevoj ruci. — Zaslužili smo ga.

— Već će nam sinuti neka misao. Razmišljaj o tome i nađi skrovište. Banda ne smije ni naslutiti da smo dvojica.

— A ako su nas već vidjeli?

Jack zaokruži pogledom iznad šipražja do brežuljaka na sjeveru. — Ne vjerjem.

— Ali oni moraju računati s time da će Rodack doći sa svojim ljudima. Ili možda, znaju da momci traže stoku?

Jack odmahne glavom. — O tome ne mogu imati ni pojma. Ali se kladim da se ovdje ne osjećaju najsigurnije. Zaprijetili su da će ubiti Joan ako stvari krenu onako kako to njima ne odgovara. Dakle, ja im donosim novac bez pratnje!

Ty sjaše i povede konja u žbunje. Jack je jahao dalje. Stigavši na vrh brežuljka između grmlja i paprati spazi krov kolibe. Pojaše niz obronak neprekidno očekujući da mu se netko pojavi iza leđa. Kada je došao do crvenkastoga pijeska pred kolibom ugleda otvorena vrata. Koliba je bila prazna.

— Halo, Bouchor! — viknu Jack.

Niotkud glaska.

Jack pogleda lijevo pa desno, zatim se osvrne, ali ni u šipražju nije bilo nikoga. Sjahao je i prišao kolibi. Došavši do praga zaokružio je pogledom po napuštenoj sobi. Na stolu je stajala prazna boca i nekoliko komada isječenih konopa.

Jack se okrene, stane na prag, izvuče duhankesu i smota cigaretu. Motrio je žbunje uvjeren da će netko iskrsnuti koji ispituje nije li došao s pratnjom.

Jack stavi cigaretu u usta, spremi kesu s duhanom, izvadi žigicu i kresne je o buhanj revolvera.

Kada je cigaretu do pola popušio, zašušti grmlje iza konja, a iza pušćane cijevi pojavi se čovjek što su ga nazivali Earny. Banditovo ružno lice bilo je napeto, a njegove tamne oči nepovjerljivo su ga motrile.

— Samo dođi, osim mene nema nikoga — dobaci mu Jack. Još uvijek je bio oslonjen na vratnicu i pušio. Osjećao se sigurnim jer uza se nije imao novac.

Bandit obiđe konja držeći pušku uperenu u Jacka. Pogled mu preleti

sedlom, a zatim se opet zagleda u Wardena. — Imaš li ga?

— Da, ali ne ovdje.

Earny opet pogleda na sedlo.

Jack povuče dim, baci cigaretu i zga-zi je.

Earny svrne pogled na njega. — Što ćeš ovdje kad ga nisi donio?

— Pa ni ti ovdje nemaš robu koju želite prodati.

— Naravno da je nemam. Morali smo računati s time da će vas doći više. Nerado se pouzdajemo u stisak ruke.

— Drugim riječima, Bouchor i Meksikanac čekaju nas sa Joanom na nekom drugom mjestu?

— Pogodio si, kauboj. Točnije, čekaju mene i novac. Tek kada stignem s novcem do Bouchora, oni će je osloboditi.

Jack odmahne glavom. — Ne pristajem na takvu trgovinu?

— A što bi ti htio?

— Novac dajem tek kad preuzmem ženu. — Jack se otisne od vratnice i pođe prema banditu. Ovaj podigne pušku. — Je li ti je konj u žbunju?

— To te se ne tiče, kauboj! Sada ćeš donijeti novac!

Jack se kvrerne prstom po čelu. — A kad ga imaš, opalit ćeš mi metak u glavu. A onda ćete, lupeži, prodati ženu Komančima.

— Držat ćemo se dogovora!

Jack se nasmije. — Ugrabite ženu, tražite za nju otkupninu i onda blebećete o nekom dogovoru kojeg ćete se držati. — Ti me Earny, nećeš nadmudriti. Novac će biti samo kad prezmem ženu, a i to ne ovdje.

— Ti si ga sakrio, što? — Earny iskeši zube i priđe Jacku tako blizu da mu je s cijevi puške dotakao kopču opasača.

— Da, sakrio sam ga, Earny. I budi uvjeren da ga nećeš naći.

— Ali ti ćeš me dovesti do njega, kauboj! — Earny se nadmoćno zacereka. — Bit ćeš sretan da mi ga smiješ pokazati!

Jack pogleda u cijev puške i u banditove ruke. Tada mu Earny zabije cijev u trbuh.

Jack se previje od boli, jaukne i zaltetura unazad.

Earny se nasmije. — A sada ću ti najprije prostrijeti rame, kauboj! A zatim ćeš dobiti mešak u nogu. A tada ćeš me odvesti do novca, zar ne?!

Jack se uspravi držeći se rukama za trbuh.

Bandit se razgoropadio brže nego što je očekivao. Sada je bio načistu da bi ga ubio da je ponio novac.

Earny se smijao i prišao mu bliže držeći prst na otopcu. Jack se povlačio unazad sve dok leđima nije udario u zid kolibe.

Earny se opet nasmije, podigne pušku i opali. Plamen i dim liznu iz cijevi i Jack začuje mukli udar u drveni zid tik do svoga vrata. Earny repetira. Za tren ga obavi je dim baruta.

— A sada ću ti pucati u rame, kauboj! — Ili ćeš, možda, ipak radije pokazati skrovište?

— Da — uzvratil Jack. — Zašto bih se, zbog Rodaoka dao izrešetati?

— Eto vidiš, već postaješ razboritiji. — Earny mahne puškom ulijevo.

Jack prođe kraj bandita tako blizu da ga dotakne cijev njegova revolvra. Earny se osjećao toliko sigurnim da Jacka nije ni razoružao.

Stao je i osvrnuo se prema banditu.

— Što je — prosikta Earny.

— Sakrio sam ga iza brežuljka na jugu. Nećemo li jahati?

— Pješke ćemo!

— Dosta je daleko. Gotovo milju.

— Ipak ćemo pješke, kauboj!

— Kako hoćeš. — Jack Warden krene. Stigao je do kraja čistine i zagazio u gusto. Čuo je da ga Earny slijedi na malom ostojanju.

Prošli su pored nekoliko kaktusa, zatim su ponovo ušli u čestar. Odjednom, a da o tome nije ni razmislio, baci se lijevo u žbunje. Začuo je pucanj i metak je prozujio grmljem. Dok je Earny repetirao Jack poskoči i potrči komad dalje.

Začuo je prasak drugog hica i spazio kako je pijesak kraj njega prsnuo u zrak. U slijedećem trenutku iskrse Earny. Ali sada je i Jack izvukao revolver i opalio, ruka mu se trgne, a Earnyjevo lice nestane iza plamena i dima. Bandit zaurla, iz ruke mu ispadne puška i on zatetura unazad.

Jack se podigne, napne kokot revolvra gledajući u bandita. Earny zabau-

lja prema jednom busenu i klone na koljena.

Jack mu oprezno pride. Pogodio ga je u prsa. Između prstiju kuljala mu je krv, a na ustima se pojavila ružičasta pjena.

— Prokleta svinjo! — prostenja nitkov izobličena lica i već staklastih očiju. — Pseto... — izusti i prevrne se u stranu.

Jack sačeka da zgrčene ruke banditu skliznu s grudi.

XV

Jack Warden zauzda konja, uspravi se u stromenu i viknu: — Ty, izidi, ja sam!

Žbunje se pokrene i mladi se kauboj pojavi vodeći za sobom konja. U ruci mu je bila bisaga s novcem. — Čuo sam pucanj, Jack.

— Dobro je što si sačekao. Nikada se ne zna.

— I kako sada stojimo?

— Kockar je ovdje ostavio jednog lupeža, ali taj je sada mrtav.

— A gdje su ona dvojica s Joan?

— Nemam pojma.

— Ti si lupeža ubio?

— Da.

Ty dobaci Jacku bisagu.

Warden uhvati torbu i objesi je o sedlo.

— Taj je znao gdje su ostali. Mogao ih je odati, Jack!

— Da. Ali radilo se o tome tko će koga ustrijeliti. I eto, meni se posrećilo.

— Kako ćemo pronaći ostale?

— Kad netko jaše, ostavlja za sobom tragove, Ty. Ako smo dobri kauboji, pronaći ćemo te tragove.

Ty uzjaše.

— Najprije ćemo pokopati Earnyja i potražiti njegova konja. — nastavi Jack. — Preostat će nam još nekoliko sati do mraka.

— Možda su oni računali s mogućnošću da Earny nastrada.

— Možda i jesu, ali prema Earnyjevom ponašanju stekao sam utisak da se osjećaju prilično sigurno. Hajde idemo!

Jack pojaše istim putem kojim je došao.

Ty Yost pratio ga je u stopu kroz suho šipražje. — Sigurno su brisali tragove!

— Možda. Ali zašto mi ne bismo smjeli imati i nešto malo sreće?

Zaustavili su se na rubu isušenoga potoka. Vulkansko stijenje izdizalo se između žbunja i kaktusa. U daljini su se oortavali tamni obrisi šume, a nad vršcima crnogorice stajalo je sunce.

Tragove su slijedili do ovoga mjesta. Ali u stjenovitom koritu tragova je nestalo. Jack je ipak zamijetio svijetle, sasvim male krhotine na kamenu. Pokazavši na njih reče: krenuli su prema jugu.

— Hoće li nam to pomoći?

— Veoma mnogo, nadam se. Treba da tragamo samo u jednom pravcu. Negdje su morali izaći iz potoka. — Jack okrene konja i potjera ga.

Tvrdo je odzvanjao topot konjskih kopita na golom kamenu. Prosljedili su isušenim koritom prema jugu pažljivo motreći obale. Kada bi se goli kamen protegao izvan korita, do nekoga stjenovitog uzvišenja, tada bi izašli iz korita i pažljivo pregledali tlo.

Ty pronađe mjesto na kojem su banditi izašli iz korita. Na kamenju uz obalu nije se ništa zapažalo, ali malo dalje u komadiću pjeskovitoga tla jedno je kopito ostavilo trag. Ty pogleda rubove otiska i reče: — Da to su oni.

Pored kaktusa, nailazili su nove tragove. Sada su brže napredovali nego što su očekivali. Tragovi su ih vodili prema šumi.

— Ako su u šumi, mogu nas vidjeti — reče Ty.

— Iza šume nalazi se još jedna koliba, Ty. Možda su se u njoj smjestili.

— Možda. A što ako je Bouchor ostavio Meksikanca da osmatra s rube šume!

— Moramo pretpostaviti da to nije učinio. — Jack je bio potpuno uvjeren da će bandite naći iza šume. Zato je pažljivo motrio na taman obris šume kojoj su se brzo približavali.

Stigavši do nje, nisu naišli ni na Meksikanca ni na kockara. Trulo granje pucketalo je pod kopitama dok su jahali među drvećem. Ty je, držeći pušku u ruci, zauzdao konja i oprezno se osvrnuo uokolo.

Jack se zaustavi kraj njega. — Ni žive duše!

— Da — prošapta Ty. — Čini se da se osjećaju veoma sigurno. Ali otkud im ta sigurnost da će Rodack platiti ucjenu?

— To se i ja pitam. — Jack pojaše u sve dublju tamu šume u kojoj je zalutao tek pokoji tračak sunca. Tragova nije bilo. Ali oni ih sada nisu ni tražili. Prošlo je dvadesetak minuta kada su stigli na zapadnu ivicu šumskoga pojasa. Sunce još nije zašlo.

Zaustavili su konje i sjahali. S oružjem u rukama nastavili su pješice. Jack je nosio bisagu s novcem. Ipak ga nije mogao ostaviti na konju. Ali putem ga sakrije pored jednoga drveća, kojem ostruže komad kore.

Napokon ugledaju kolibu, i pred njom korito potoka što se vijugalo iz šume.

Na kolibi je bilo malo četvrtasto okno iza kojeg je visjela bivolja koža umjesto stakla. Vrata su bila na drvenim šarkama i otvorena.

Ty obriše znoj s čela. — Vidiš li konje?

— Ne. Možda su iza kolibe.

— Čini se da žega postaje sve jača, Jack! — reče mladi kauboj hladeci se šeširom.

Jack je motrio na vrata kolibe. Odjednom su se pokrenula i u njima se pojavio Meksikanac sa dva nisko opasana revolvera u boku i spencer sačmaricom u desnoj ruci.

XVI

— Suviše si nestrpljiv — začu se kockarov glas iz kolibe. — Kad dođe vrijeme, Erny će se vratiti s novcem. — Pa nadajmo se — grubo će Meksikanac gurnuvši sombrero na potiljak.

— Nadajmo se da stari bik manje strepi nad novcem nego nad svojom pokvarenom ženom!

— Pripazi što govoriš, Felipe! — odjednom se začuje glas Joan Rodack.

— Zar nije tako? — progunda Felipe.

— Platit će, vidjet ćeš — opet se začuje njen glas. — Ništa on ne voli više od mene!

— S time i računamo — javi se kockar.

— Ali zašto ste se plašili i napustili onu kolibu.

— Sigurno je sigurno — uzvratí Bouchor.

Meksikanac uđe u kolibu, ali vrata ostavi otvorena. Tada se na vratima pojavi Joan.

U rukama je imala nekoliko odjevnih predmeta. Krenula je prema potoku. Došavši do njegova ruba, klekne i zaroni odjeću u vodu.

— Felipe, sapun! — vikne.

— Otkuda mi sapun? — Meksikanac se pojavi na vratima.

— Kupila sam sapun i dala ga Vincentu! Vincent, gdje je sapun?

— Tu je. — Sada je Bouchor izišao iz kolibe i dobio Meksikancu sapun.

Felipe ga odnese Joani, čučne pored nje, počeeše čekinjastu bradu i reče: — Hoćeš li ostati s njim, Joan?

Joan je nasapunala jednu bluzu i trljala je na glatkom kamenu. — Što te se to tiče, Felipe? Dobit ću svoj udio kao i ostali i činit ću što hoću.

— Ali morat ćeš ga napustiti. Inače nećeš moći trošiti novac, Joan!

— To se tebe nimalo ne tiče! — uzvratí mu oštro.

Felipe se uspravi, slegnu ramenima i vrati se do kolibe. Jack Warden pogleda Ty Yosta, koji je u njega buljio kao tele u šarena vrata.

— Sanjam li? — prošapta mladi kauboj.

— Da, tako se čini. — Jack je bio zapanjen.

Kockar je izišao iz kolibe i polaganim koracima krenuo k potoku. — Dobro mi operi košulju, Joan! Moram izgledati kao gospodin kad dođem u grad.

— A čemu to?

— Čovjeka koji otmjenjo izgleda ne pitaju što hoće i što ima. O njemu se odmah zna da ima novaca i da je čestit. O prijavu čovjeku zna se upravo suprotno. Ako u nekom gradu kupuješ novo odijelo, ljudi odmah postaju pozorniji. Svijet je takav, to nije moj pronalazak.

Zena propere bluzu u potoku i nasapuna košulju. Bila je bijela s čipkama, visokim okovratnikom i sedefnim dugmetima.

— I ta je već vidjela ljepša vremena je li Vincent? — reče Joan nasmejivši se.

— Sada opet dolaze ljepša vremena. — Bouchor se zacereka. — Četiri tisuće za tebe i po petsto svakom od one dvojice i, naravno, četiri tisuće za mene. To je za svakoga, prema njegovu položaju, silan novac!

— Nadam se da će Earny i Felipe biti zadovoljni!

— Bit će zadovoljni. Petsto dolara je više nego što umiju nabrojiti. I dok od njih ne potroše i posljednji cent, umišljat će da mogu kupiti cijeli svijet!

— Nadajmo se da će tako biti.

— Obojicu dovoljno dugo poznajem.

Joan opere košulju i dobaci je Bouchoru. — A ti gledaj kako ćeš je osušiti.

Kockar izmika košulju, protrese je i objesi o kuku u stijeni s vanjske strane kolibe. Onda se vrati potoku gdje je Joan još jednom ispirala bluzu koju je dan ranije imala na sebi. Sada je bila na njoj svijetložuta oprava koju je kupila u Solanu.

Jack Warden, stojeći u sjeni šume, neprekidno je mahao glavom.

Kako se dao natocijlati! Dok je on u salunu čekao vani su izvršene pripreme. A on ništa nije zamijetio.

Kada se Joan uspravila, kockar je htjede zagrliti, ali ona mu izmakne.

— Što ti je Joan? — upita je Bouchor. — Stalno me odbijaš. Prije nisi bila takva!

— Točno znaš što mi je, Vincent! — reče ona. — Zašto si iz polubogalja napravio cijelog invalida?

— Govoriš o svom mužu? Upozorio sam ga.

— Govorim o tome da si mu razmrskao rame! Sada će mu se još i rame ukočiti!

Bouchor se naceri. — Bilo ovako ili onako, ti ćeš mu svakako kidnuti.

— Mogao si ga ustrijeliti! — prosikta bijesno. — Zašto ga nisi ustrijelio?

— Zar ti ja izgledam toliko nedotupav, Joan? — Bouchor se naceri od uha do uha.

— Što želiš time reći? Da je mrtav, ranč bi sada pripadao meni i imali bismo sve! A ranč bismo mogli prodati.

Bouchor kimne. — Točno, Joan. Samo to ne bismo imali mi, već ti. Tebi bi pripao njegov novac, goveda, konji, ranč. Izraženo u novcu otprilike tri ili četiri puta toliko koliko treba da plati za tvoj otkup. Čitav imetak, ako tako hoćeš. A povrh toga ti bi se mogla pobrinuti da ja, Felipe i Earny budemo progonjeni. Kad bi tada netko od nas rekao da je to sve bilo dogovoreno, nitko nam ne bi povjerovao. Ti bi bila imućna rančerka. žena pred kojom bi svi skidali šešire i kojoj se, naprosto ne bi moglo pripisati da je sposobna štrcati smrtonosni otrov. Pa već sam ti rekao: tko dolazi s bijelom košuljom i obrijan, taj je već unaprijed nešto bolje. Zato nisam ustrijelio Rodacka! Ti ćeš morati sa svojim udjelom biti obazrivija nego mi. A ja upravo to i želim. Ne možeš nas izigrati.

— Mogla bih te zbog toga zamrziti.

— To mogu shvatiti, Joan. Stoviše, mislim da umiješ žestoko mrziti. I znaš li što još mislim? Ja nisam prvi čovjek u kojem si polagala nadu da će ubiti Rodacka.

— Savršeno me ne zanima što ti misliš, Vincent. Ali, ipak si budala! Imali bismo mnogo više da si ga ustrijelio. Nikada nisam ni pomišljala da nekoga izigravam!

— Tko u to povjeruje svakako je gluplji od mene. — Bouchor pljune na zemlju, okrene se i pođe u kolibu.

Jack dađe znak mladom kauboju i oni se oprezno povuku dublje u šumu.

XVII

Ty položi pušku na zemlju. Gledao je kroz sumrak prema kolibi odakle se čulo tiho žuborenje potoka. Bouchor i žena ušli su u kolibu. Na zidu je ostala visjeti njena bluza i kockareva bijela košulja

Jack Warden nasloni se na stablo.

— Ona je s tipom sve uredila, dok smo s Rodackom bili u Santa Feu — promrmlja Ty.

— Da.

— Ali zašto je onda htjela da ti ubiješ Rodacka?

— Tada bi ova njena opasna igra bila suvišna, To je bar jasno.

— Jesi li tako nešto od nje očekivao?

— Nisam o tome razmišljao. Ali da je podobna za svakojake psine, to smo mogli znati. Premazana je svim mastima. Stalno se nadala da će jedan od nas staroga otpremiti na drugi svijet. — Warden virne iz šume.

— Sada možemo prići i posmicati gadove — reče Ty. — Oni joj ništa neće učiniti. Jesu li je uistinu onako okrutno vucarali po zemlji da je zapomagala?

— To je istina. Izveli su to tako uvjerljivo da sam sve povjerovao.

— Hoćemo li poći? Ništa bolje nisu zaslužili.

Jack priđe Tyju. — Ako to uradimo, Joan će biti slobodna i vlasnica ranča i novca. Znaš li što mislim?

— Ne znam.

— Igrao bih tu igru i dalje. Možda samo nešto malo drugačije.

— Kako bi to bilo?

— To još ne znam. Pustit ćemo, naprosto, da se stvari odvijaju same po sebi. Kad-tad Bouchor će Meksikanca poslati u izviđanje.

— Misliš, kada će mu se Earnyevo izbjivanje učiniti predugo.

— Da. Onda ćemo se Felipa na neki način osloboditi. A tada ćemo s njih dvoje nešto učiniti. Ali Joan neće biti ona koja će se posljednja smijati.

— Ona bi već sada bandi okrenula leđa kada bi samo naslutila da je Rodack mrtav!

— Tako je, Ty. Želio bih spriječiti da se ona domogne novca.

— Ali ona je zakonita nasljednica, zar ne?

— O tome se i radi, Jack. Mi joj osiguravamo silan novac, a ona sudjeluje u razbojstvu.

— To je opet nešto drugo. Ty. Za razbojstvo bi ona već platila ako bismo našli nekoga tko bi povjerovao u našu priču. Ali bojim se da je to moguće. Ona je veoma zgodna žena. U ovoj zemlji to igra važnu ulogu.

— Neka je vrag nosi! — prosikta Ty.

— Sakrit ćemo se u šipražju i sačekati dok se ne pojavi Meksikanac. — Jack se povlačio dublje u mrak šume sve dok nije ugledao konje. Tada se ogleda za stablom s kojeg je oljuštio koru.

— Eno ga! — Ty pride jednom drvetu, i prigne se, razmakne nisko šiblje i izvuče torbu s novcima. Obrisavši s nje prašinu o hlače, preda je Jacku. — Radije bih ga spalio nego dopustio da pripadne njoj.

Jack uzme bisagu. — Nećemo joj ga baciti pred noge, to ti obećajem! — Pošao je do konja, odvezao ga i poveo šumom prema istoku, uvjeren da će jedan od bandita zaći u šumu.

XVIII

Joan se pridžbe sa svoje postelje, pođe k stolu i malo izviđe fitilj žmirkave petrolejke. Tada se okrene i pogleda prema Bouchoru i Meksikancu.

Zatim pogleda na sat što je ležao na stolu. Bio je to srebrni džepni sat s otvorenim poklopcem. — Uskoro će svanuti — reče.

— Već bi morao biti ovdje, prošlo je više od šest sati — promrmlja Meksikanac. — Potcijenio si Rodacka!

— Možda je Earny preuzeo novac i dao petama vjetra! — dobaci Joan.

Felipe pogleda kockara, ali ovaj odmahne glavom.

— Earny to ne bi učinio.

— Nismo smjeli napustiti onu kolibu. Rekao sam ti da će predradnik za novac odmah tražiti protuvrijednost. Trebali smo ostati tamo.

— A u međuvremenu bi nas Rodackovi ljudi opkolili — uzvрати kockar. — Sada ćeš osedlati konja i izviditi u čemu je stvar, Felipe. Ja si oprezno!

— U redu, prijatelju. — Meksikanac pride stolu i pogleda na sat. Zatim napusti kolibu.

Joan prođe prostorijom. Njena sjena obigravala je zidovima, postajala kraća, dulja pa opet kraća.

— Stani, to mi ide na živce! — zagrm Bouchor. — I tako sam sav napet.

— Zar i ti!

— Naravno! Radi se o hrpi novca. Ti zapravo nisi ni u čemu oskudijevala — Bouchor se nasmije.

Joan se zaustavi i pogleda ga. — Što ti je?

— Neprekidno ponavljaš kako ništa ne voli kao tebe.

— I što je u tome smiješno?

— Ništa, Joan. Ali ako je to istina, i mi se domognemo njegova novca, kako zamišljaš da ćeš ga se osloboditi?

— To prepusti meni. To je moja briga.

— Ako mu kidneš, tražit će te na kraju svijeta.

— Kad jednom odem, nikada me više neće naći — procijedi Joan.

U oboru je zarzao konj, Meksikanac opsuje.

— To i jeste tvoja briga — promrmlja kockar. — Ali ako je Rodack ipak sasvim drugačije reagirao nego što si pretpostavljala, tada ću ti zavrnuti šiju! Upustio sam se u to samo zato što si sve prikazala posve jednostavnim.

— Nismo trebali napustiti onu kolibu. Predradnik nije čovjek koji bi predao novac a da pri tom nije siguran da će dobiti robu. To sam ti već rekla, Vincent!

Pojavio se Meksikanac vodeći konja.

Bouchor izide. — Budi oprezan, Felipe. Pazi kako ćeš pričati kolibi.

— Pričuvat ću se, amigo. — Felipe se vine u sedlo i odjaše. Ubrzo ga proguta tama.

Bouchor uđe u kolibu i zatvori vrata. Pogledao je u Joan koja je stajala pored stola i zurila u sat.

— Pokušaj spavati, Joan. Čega se bojiš ako tako pouzdano znaš što će Rodack uraditi?

— Nešto tu nije u redu, to je i meni jasno, Vincent. Ali kladim se da je predradnik došao s novcem!

— To ćemo vidjeti. — Bouchor uzme pušku i otvori vrata. — Ugasi svjetiljku.

— Stražarit ćeš vani?

— Da.

— Znači, smatraš mogućim da nas i ovdje pronađu?

— Sve je moguće.

— A zašto si onda poslao Felipea?

Bouchor izide i pritvori vrata.

XIX

Jahač izroni iz šumske tame.

Ty Yost spazi Meksikanca i gurnu Jacka koji je pored njega spavao. Jack se trgne i slijedećeg se trenutka rasanio.

— Dolazi Felipe! — prošapta mladić.

Jack klekne, oprezno razgrne grane pred sobom i ugleda Meksikanca na konju kako nailazi iz šume prema šipražju, udaljen još dobrih stotinu metara.

Ty čvršće stisne pušku i repetira tako tiho da se škljocaj jedva čuo.

Jahač se bezbrižno približavao ne očekujući nikakvu opasnost.

Ty se polako pridizao.

Jack se maši puške, ali je opet položi na zemlju, Osvrne se. Konji su bili dobro zaklonjeni.

Ty proturi cijev puške kroz grane i povuče je jer je jahač skrenuo nešto udesno. Načas je nestao iza grmlja, ali onda iskršne desno od Jacka i Tyja. Među njima više nije bilo šipražja.

Felipe ih još uvijek nije zamijetio. — Hej, Felipe! — viknu mladi kauboj.

Jahač se trgne i zauzda konja. Spazio ih je i za trenutak je izgledao neodlučan, a onda podiže ruke uvis iako mu to nije naređeno.

— To je, vidiš, poslušnost — reče Ty. — Hajde, Felipe, sjaši! Ali na ovu stranu da te vidim!

Meksikanac se opet dvournio, onda prebaci nogu preko sedla, sjaše i pusti iz ruke uzde.

— Kako ste dospjeli ovamo?

— Glupa li pitanja — promrmlja Ty. — Na konjima, naravno. A kamo si se ti uputio?

Jack skrene udesno da bi bolje vidio Meksikanca. — Jesi li pošao u potragu za Earnyjem? — nastavi Ty. — Šteta što nisi ponio cvijeće da mu ukrasiš grob. Felipe!

Čovjek uvuče glavu među ramena. — Ubili ste ga?

— Možda nije drukčije htio. — Ty se približi nekoliko koraka s uperenom puškom.

— Ako pucaš, Bouchor će ubiti Rodackovu ženu! — reče Felipe.

Ty se nasmija. — Recimo da su gazda i predradnik neko vrijeme bili budale, Felipe. Ali to ne može trajati unedogled.

Meksikanac zbunjeno pogleda Jacka. — Što on tu lupeta?

— Da smo u međuvremenu prozreli vašu igru, Felipe — objasni mu Jack. — Prije nego što se smračilo mi smo vas promatrali, tada nam je sve postalo jasno.

— Tako? — I što sad? Hoćete li nas odvući pred suca? Rodack se neće složiti jer mu je žena upetljana.

— Možda nas ne zanima što bi Rodack o tome mislio — reče Ty Yost. — Tu smo mi, Jack i ja.

— U stvari, sve je to sasvim bezazleno. — Meksikanac polako spusti ruke iznad nisko ovješениh revolvera. — Bouchor i žena žele staroj tvrdici iscijediti nešto dolara. A vas se to zapravo i ne tiče.

— I te kako nas se tiče — javi se Jack. — Earny me htio ubiti.

Meksikanac pogleda pored Jacka, naceri se i viknu: — No, što ne pucaš, Vincent!

Ty se hitro okrene s uperenom puškom.

Jack se na trenutak zbunio. Meksikancu je to bilo dovoljno da se jednim skokom baci u šipražje.

Ty opali u šiblje. S praskom puške miješali su se odjeci Meksikančeva revolvera. Jack osjeti metak nad glavom. Tada trgne kolt iz futrole i opali u grmlje.

Meksikančev konj zanjšti i poskoči naprijed. U grmlju se čuo topot pastuha i Tyeva konja.

— Prokletstvo, taj nam hoće ugrabiti konja! — viknu Ty i pojuri takvom brzinom da ga Jack nije mogao sustići.

Ty je ipak zakasnio! Felipe je već sjedio na pastuhu, opalio u Tyja i promašio. Projurivši pred njega našao se pred Jackom. Warden spazi kako Felipe izvlači nogu iz stremena da bi ga udario. Uhvatio mu je nogu. Felipe trgne konja i Jack izgubi tlo pod nogama. Meksikanac htjede pucati u njega, ali mu ispadne revolver kada je pastuh naglo skrenuo da izbjegne kaktus. Felipe se uhvati za jabuku sedla i pokuša trzajem noge odbaciti Jacka. Ostruga zapara u Jackove grudni, ali

on nije ispuštao nogu. Meksikanac sklizne s konja i zajedno s Jackom padne na zemlju.

Jack se brzo podigao, nasrnuo na Meksikanca i sjurio mu šaku u lice.

Felipe, kojem je ispao i drugi revolver, zatetura unazad. Jack pođe za njim i ponovno zamahne, ali Felipe izmakne u stranu i Jackov udarac si-jevne u prazno.

Warden bijesno jurne na Meksikanca.

Felipe ga zgrabi za vrat i stegne svojim velikim rukama. Okrenuvši ga, klekne mu na trbuh.

Wardenu ponestane zraka. Tada ga pogodi još jedan udarac. Zatim ga Felipe odgurne tako snažno da se otkotrljao do grma.

— Ruke uvis! — riknu Ty.

Felipe munjevito izvuče široki nož i htjede ga baciti na Tyja. Ali kada je digao ruku, metak pogodi Meksikanca u grudi. Nož mu je ispao iz ruke i on se, ukrućen opruži na zemlju.

Jack se izvuče iz žbuna i pogleda Tyja koji je, posivjela lica, brisao usne.

— Ubio bi me nožem — reče Ty glasom kao da se ispričava.

— Nitko ti za to ne bi prigovorio, Ty. Nije bio vrijedan metka.

Jack podiže revolver koji je Meksikanca ispao. Gurnuo ga je u hlače ispod košulje.

— Što će ti to, Jack?

— Za syaki slučaj.

— Idemo li sada do kolibe?

— Ja ću poći tamo. Ti ćeš s novcem čekati u šumi. Oдавde možeš sve vidjeti. Ali najprije ćemo ga pokopati. Toliko zao nije nitko da to ne bi zaslužio.

— Earny i on bili su hladnokrvne ubojice koje je Bouchor uvijek držao u svojoj blizini, je li?

Jack kimne. — I koje je s vremena na vrijeme koristio.

Jack — Što još namjeravaš raspravljati s Joanom i Bouchorom?

— To još ne znam sasvim točno. Naprosto me zabavlja da ih još malo ostavim u uvjerenju da stvari teku onako kao što su zamislili. A radi se i o novcu. Ubijemo li Bouchora, novac će dospjeti u Joanine ruke. Ali mi

ćemo joj reći da je novac izgorio u željeznom ormaru.

— Pa, naravno! — Ty Yost prebaci pušku iz jedne ruke u drugu i pogleda ukočen leš. — Naprosto je izgorio. Bio je papirnati!

Jack se nasmije mladom kauboju. — Tako je, ništa od papira o kojim je Rodack govorio da je prijevara.

— Ne bojiš se, Jack?

Warden odmah odmahne glavom.

— Moglo bi se dogoditi da te kockar ustrijeli, ako tako iznenada baneš.

— Neće me ubiti sve dok u njima tinja nada da će se domoći Rodackova novca.

Sunce je zašlo kada je Jack Warden polako izjahao iz šume.

Vrata kolibe bila su otvorena i Bouchor je stajao pred njima. Jack je čekao da se on pojavi. Nije ih htio toliko iznenaditi da ne bi mogli nastaviti svojom igrom. A sudjelovati u toj igri, makar samo još kratko vrijeme, draškalo ga je više nego što je to htio priznati.

Bouchor se upravo okrenuo i ušao u kolibu.

Jack se smješкао. Namjerno je jahao polako. Kockaru će biti potrebna najmanje minuta da opet veže Joan. Jack je bio uvjeren da će on to učiniti.

Kada je stigao do potoka, zauzdao je konja i viknuo: — Bouchor, koga se vruga skrivaš?

Prošlo je nekoliko trenutaka prije nego što se u crno odjeveni čovjek, s puškom u pregibu ruke, pojavio na vratima.

Jack pojaše potokom. Prešavši na drugu stranu jahao je prema kolibi.

— Dosta je, kauboj! — vikne mu kockar, kada se Jack primakao na dvadeset metara.

Jack zauzda konja. Bouchor je bio napet.

— Kako si dospio ovamo, Warden?

Jack slegnu ramenima. — Zeliš li doista znati?

— Ako je moguće!

Jack pogleda u pušku što je bila uperena u njega. — Najprije sam napao na Earnyja. I on je imao pušku u ruci. Htio me ubiti. A ja, naravno, nisam imao novac baš uza se. Sakrio sam ga prije nego što sam dojahao do

kolibe. Vidio sam na Earnyju da će pucati čim dobije novac. Morao sam, dakle, potražiti način da okrenem razanj.

— Aha — uzvrat kockar nesigurna pogleda. — I u tome si uspio?

— Zar bih inače bio ovdje? — Jakov smijeh postane veoma glasan.

— Dalje?

— Potražio sam tragove i slijedio ih. Onda sam naišao na Meksikanca. Felipe je također želio novac staroga Rodacka, ali ni u njega nije bila roba kao ni u Ernyja. Međutim, ja smijem dati novac samo za dovorenu robu. Tako je Rodack zapovjedio.

— A što je bilo s Felipeom? — upita Bouchor nešto promukla glasa.

Jack opet slegnu ramenima. — Kada sam ga sreo, novac je bio uza me. Obojica smo bili iznenađeni kada smo u šumi nabasali jedan na drugoga. Kao što vidiš, ja sam bio brži Bouchor.

Bouchor pogleda prema šumi. — I onda si me spazio, je li?

— Tako je, iz šume.

— A zašto nisi pucao? Udaljenost nije prevelika za dobra strijelca?

Jack svrne pogledom prema šumi, onda opet pogleda kockara. — Nije, Bouchor. Ali ja nisam mogao znati imaš li robu. Meni je, na kraju, svejedno što će biti s Rodackovim novcem, ali moram mu dovesti ženu. Mogao sam te ubiti. Ali što je s njom? Je li ovdje?

Kockar kimnu i pokaže glavom u kolibu. — Tu je, imaš li novac uza se?

Jack se lukavo nasmiješi — Djelujem li tako glupo kockaru?

— Predradniče, u mene je žena, a puška je uperena u tebe!

— A u mene je novac, a ti ne znaš gdje je skriven — uzvrat mu Jack. — Mogu li je vidjeti?

— Možeš. Ali pričuvaj se predradniče. Otkopčaj pojas!

Jack sjaše, skine pojas s oružjem i objesi ga o jabuku sedla.

Kockar se pomakne korak u stranu. Jack prođe kraj njega, stupi u kolibu i ugleda Joan. Sjedila je na stolici uz koju je bila vezana. Strah se zrcalio u njenim očima kada je pogledala Wardena i on zaključio da veoma uvjerljivo igra svoju ulogu.

— Halo, Jack — izusti zdvojnim glasom. — Je li ti je dao novac?

— Da Joan. — Jack priđe bliže stolu.

Kockar je stajao na pragu i držao revolver u desnoj ruci, dok je lijevom prislonio pušku o zid.

— Pa onda je sve u redu — reče Joan.

— Dobro će biti tek onda kad ću sasvim pozdano znati da on ne želi uraditi ono isto što i ona njegova dva revolveraša, Joan. Njima ništa drugo nije bilo na pameti već da me ohlade onoga trenutka kada prime novac.

Joan pogleda kockara i odjednom se prodere: »Zašto ste tolike svinje?«

— Oni su svoje greške platiti životima. — Jack se nasmiješi. — I ni jednu jedinu novčanicu nisu vidjeli od toga silnog novca, glupani!

Joan trgne spone koje su, kako se Jacku činilo, bile labavo vezane. Možda na krajevima nisu ni imale čvora.

— Sada ćemo odjahati po novac — progunda Bouchor. — Čim ga dobijem nestat ću. Tada se možeš vratiti i odvesti je. Slažeš se?

Jack se malo okrene i pogleda u Bouchora. — A tko mi jamči da me i ti nećeš pokušati ubiti kada dobiješ novac?

— Ja ti jamčim.

— Za tvoje jamstvo ne dajem ni pišljiva boba — uzvrat mu Jack.

— On će održati riječ, Jack! — vikne Joan.

— Misliš?

— Da! On je drugačiji od one dvojice. On želi samo novac!

— Neka te bog blagoslovi.

— Ja to znam.

— A zašto te odveo iz one druge kolibe?

— Bojao se da bi Rodack mogao dovesti cijelu momčad — objasni Joan. — I zapravo me čudi što on to nije uradio.

— To nije ni mogao — uzvrat Jack otegnuto. — Indijanci su izvršili prepad. Tada su mu se razbježala goveda i on je za njima potjerao gotovo sve ljude. Znaš kakav je.

— Ali novac'si donio?

Jack zamijeti u njenim očima nestrpljenje i pohlepu. — Da, imam ga. Psovao je kao kočijaš i izdirao se na svakoga tko mu se našao u blizini,

ali, onda je ipak dao novac. — Opet pogleda kockara, koji je još uvijek držao u njega upereni revolver. Bio je siguran da bi ga Bouchor ubio čim bi primio novac. Time bi smanjio rizik. Ali Bouchor je povjerovao da je Jack došao sam i tu je pogriješio.

— Daj mu ga! — viknu Joan molećivo. — On će ga uzeti i odjahati. A onda se vrati i pomozi mi, Jack!

— Dobro — složi se Jack.

— Gdje si ga sakrio? — upita Bouchor.

— U šumi, a gdje bih inače. Ali moraš povesti konja da onda uistinu nestaneš!

Bouchor odmahne glavom. — Povest ću tvoga konja, predradniče. Poslije se možeš vratiti pješice. To će mi osigurati prednost.

— Konja ne dam.

— Daj mu ga, Jack, — dovikne Joan. — Rodack će ti ga platiti. Ja ću to već urediti!

Jack je još malo oklijevao, onda reče: — Mnogo toga moram učiniti za tebe, Joan. Mnogo više nego što zaslužiš!

— Kako je daleko do skrovišta? — upita Bouchor.

— Deset minuta pješice.

Kockar se povuče iz kolibe i mahne revolverom.

— Požuri, Jack! — dovikne Joan. — On hoće samo novac, ja to osjećam.

— Nadajmo se da te osjećaj ne vara — uzvratila joj Jack Warden, a ona nije zamijetila dvosmislenost njegovih riječi.

— Dosta s raspravama! — vikne kockar. — Naprijed, kaubojo!

Jack kimne mladoj ženi. On bi tu igru rado još malo zaoštrio i nastavio, ali je shvatio da to nije moguće. Oboje su htjeli novac odmah. A Joan je bila uvjeren da će joj Bouchor dati njen udio.

On iziđe i htjede do svoga konja, ali kockar mu dobaci: — Ovoga uzimam ja, predradniče! Ti ćeš preda mnom pješice.

— Ni to nije loše. — Jack prođe pored pastuha prema potoku. Osjetio je pritisak revolvera ispod košulje i pomisli na Tyja sakrivenoga u šumu.

Jack se zaustavi kraj jednog drveta i pogleda unatrag.

Kockar zauzda konja. Revolver mu je još uvijek bio u ruci, a na jabuci sedla bio je ovješena Jackov pojas s revolverom.

— Je li ovdje? — upita ga Bouchor.

Negdje prsne grančica.

Bouchorov revolver trgnu se unatrag, a Jacku je to bilo dovoljno da se baci iza drveta i da izvuče revolver. Ali on je ostao stajati.

Bouchor ga pogleda i prosikta: — Još je netko ovdje, što? Poveo si još jednoga čovjeka! Ubit ću te, Warden!

— Prije nego što dobiješ novac? — upita Jack. — Kako ćeš ga naći u toj šumetini, ako me ubiješ?

Bouchor se opet osvrne.

— Možda neka zvjerka — reče Jack. Sada se ljutio što se ipak nije bacio iza drveta, jer prije ili kasnije mora završiti s tom predstavom koja bi ga još mogla doći glave.

Kockar pogleda ukolo kao da nešto traži. Onda se obrecne:

— Hajde, sad, gdje je?

Jack pođe dalje, pored drveća i oko žbunja. Kockar ga je slijedio i neprekidno se osvrtao. Jack odjednom potrči među gusto drveće gdje se kockar na konju nije mogao brzo kretati.

— Stani k vragu! — prodra se Bouchor i opali iz revolvera. Pucanj odjekne šumom, a metak se zabije u stablo i odbije s njega komad kore.

Iza žbunja Jack izvuče revolver ispod košulje i uzvratu vatru.

Pastuh se propne i zanjžišti. Kockar iskoči iz sedla i ponovo opali.

Jack se sakrije iza jednoga debla. Čuo je pucanj i udar metka pored sebe.

Tada se oglasi pucanj puške i začu se glas Ty Yosta: — Ovdje, Bouchor!

Puška opet plane.

Jack spazi kockara kako bježi ulijevo i puca. Metak prozubi pored njega. U istom trenutku Bouchor se spotakne i padne. Ispao mu je revolver iz ruke. Jack potrči. Bouchor se podiže i pođe korak naprijed. Kada se prignuo da

podigne revolver, Jack je već stajao kraj njega.

Njegova čizma pogodi kockara u zapešće. Bouchor se uspravi a Jackova šaka pogodi ga u bradu takvom silinom da se zanio unazad i opružio po zemlji.

XXI

Bouchor je razoružan išao pred njima kada su izašli iz šume i silazili prema kolibi s druge strane potoka. Vrata su još bila otvorena. Joan je sjedila kao i prije, vezana uz stolicu. Zabusila se u kockara i viknula — Što se, zaboga, dogodilo?

Jack gurne Bouchora u stranu, uđe u kolibu i oslobodi Joan. Ty je stajao iza kockara. Cijev njegove puške bila je upravljena u Bouchorova leđa.

Joan se podigne i protrlja nadlaktice i zglobove.

— Bili smo udvoje, pa smo ga svladali — objasni Jack. — Isto kao i njegove bandite.

Joan je još uvijek zurila u Bouchora čije je umorno lice bilo izobličeno. — Onda ćete, znači, Rodacku vratiti novac? — upita Joan svrnuvši pogled na Jacka.

Ovaj se blago nasmijesh. — Pa mi novca i nemamo, Joan.

— Što?

— Indijanci su dvaput napali ranč — dobaci Ty. — Drugi put ih je bilo toliko da im nismo mogli odoljeti. Rodack, Keith i kuhar su mrtvi, a ranč je izgorio.

— A željezni ormar se blo usijao — doda Jack. — Što je od papira moglo preostati?

— Bože moj — promrmlja Joan. — Dakle, Rodack je mrtav?

— Izgorio je u kući — potvrdi Jack. — Na žalost, od toga tebi nikakve koristi. Kao što je rečeno, novac je pretvoren u pepeo, kuća je do temelja izgorjela, a stoka se razbježala. A sada ćemo Bouchora povesti u Santa Fe da bi, napokon, dobio ono što zaslužuje.

— Ali onda mora i ona to dobiti! — dobaci kockar.

Jack opet pogleda Joan kojoj se zarumenješe obrazi. — On hoće reći da

ste se o svemu tome dogovorili, Joan. Već u Solanu čak smo s gazdom bili na putu.

— Laže! — vrisnu Joan.

Jack se počeo po bradi, a Ty se smijao.

— Valjda mu ne vjerujete? — siktala je. — Kako bih se mogla uortačiti s banditima?

— Možda zato da bi se domogla Rodackova novca. — Ty spusti pušku. — Pa to nije nemoguće.

— Otpušten si, Ty! — blijesno će Joan. — Sada sam ja gazda, a ti si otpušten!

Ty se široko osmijehne. — Ona otpušta nekoga koga uopće ne može isplatiti, Jack. Jesi li čuo?

Jack se nasmije.

— Sve je među nama bilo dogovoreno! — promrsi Bouchor. — Ako ćete me odvesti u Santa Fe, onda morate i nju!

— Laže! — vrisnu Joan i poleti na kockara, ali kockar je zgrabi i gurne na Tyja kojem ispadne puška iz ruke i on posrne prema stijeni kolibe.

Bouchor izjuri, skoči na Tyjeva konja i potjera ga viknuvši: — Ubit ću te, vještice!

Zrakom se uskovitlala prašina.

— Što ne pucaš! — dreknu Joan, uhvativši Jacka za rame. — Zašto ne pucaš?

— Pucam samo kada branim svoj život, Joan, a ne kada netko bježi.

— A da ga samo ovako ustrijelimo, morali bismo to i s njom učiniti, Jack — reče Ty.

— Tako je.

— Što? — Joan se okrene. Činilo se da će nasrnuti na Jacka poput divlje mačke.

— Mi znamo da je Bouchor govorio istinu — reče Jack. — Znamo to od jučer.

— Bili smo u blizini i promatrali smo vas — nastavi Ty — kako si prala svoju bluzu i njegovu košulju. Uostalom, zaboravila si je ponovo obući.

— Kako se samo možeš toliko zaboraviti, Joan! — reče Jack.

Ty prebaci pušku na rame. — Idem osedlati Bouchorova konja, poći ćemo na ranč. Burt i ostali možda su već tamo.

Joan je bespomoćno buljila za Tyjem. — Ali i vi ste ga mrzili! — procijedi ona okrenuvši se Jacku. — I prema vama je bio gori od vraga!

— Mi nikada nismo pomišljali na to da ga ubijemo — uzvraća Jack. — I da pri tom i druge poubijamo, kao što su to namjeravali tvoji dražesni prijatelji. Uostalom, i sam Bouchor. — Jack pođe do pastuha i uzjaše.

— Morate me povesti! — vikne Joan Rodack.

— Bojiš se Bouchora. Pa on nema oružja.

Ty dođe iz obora. — Ima oružje, Jack, Revolver koji sam držao u bisagi. Kladim se da ga je već našao.

XXII

Joan ih je slijedila do ranča poput izubijana psa, na konju kojeg su banditi ispregli iz kočije. Na ranču su zatekli kauboje koji su se vratili. Nijednoga govečeta nijednog od razbježalih konja nisu vidjeli.

Ty ispriča kaubojima što se dogodilo. Na kraju reče pogledavši ženu: — I htjeli su pljačku podijeliti. Ali na sreću, novac je izgorio!

— Sve je to laž — usprotivi se Joan. — Bouchor i ona dvojica su me ugrabili. Sada sam ja gazda! Naređujem vam da sakupite odbjegla goveđa i konje. Potjerat ćemo svu stoku na sjever pa ćemo je na pruži prodati!

Jack joj se samo ironično nasmije. Ty i ostali pođoe do brvnare.

— Sve su to laži! — vikala je Joan za kaubojima udarivši bljesno nogom o zemlju. Onda se naglo okrene i potrči do zgarišta glavne zgrade. Među pougljenjenim ostacima pronađe izobličeni željezni ormar i poče ga drmusati.

Jack je pošao za ostalim ljudima. Kada je stigao do brvnare, Burt i Ty već su podigli stol i stavili ga na staro mjesto. Ty reče :

— Ni govora. Izgorjelo je samo ono što je još preostalo u blagajni. Onih devet tisuća nalaze se u bisagi skrivenoj u šumi.

— Onda moramo samo poći po nju — reče jedan.

— Tada ćemo svi imati dovoljno da prezimimo!

Ty se smješkao.

Jack je odjednom imao osjećaj da netko stoji iza njega. Osvrnuo se i spazio Joan kako zuri u ljude pored stola. Nije mu išlo u glavu otkuda je tako iznenada banula. Njeno lice bilo je crno od gari, a iz očiju joj je sijevala divlja mržnja.

Odjednom su svi gledali u ženu na kojoj se vidjelo da je čula razgovor i sve shvatila.

Joan se okrene i potrči dvorištem do prvoga osedlanog konja koji joj se našao na putu. Vinula se u sedlo i podbola životinju. Projurila je pored zgarista i sjenika. Za njom se podigao oblak prašine. Stigla je do šipražja.

— Vincent! — viknula je iz svega glasa. — Vincent, oni imaju novac! Te svije su ga sakrile, prevarili su nas!

Konj ju je nosio sve dalje pored žbunja i kaktusa i ona uopće nije mislila o tome otkuda bi sada odjednom iskrsnuo Bouchor.

Ali ga tada, začudo, spazi. Stajao je među žbunjem s revolverom u ruci. Lice mu je bilo izobličeno, usne čvrsto stisnute, a u očima ništa do neugasive mržnje. Revolver opali i Joan osjeti udar u grudi, Konj se propne i zbaci je. Velik poput diva iskrсну nad njom čovjek s revolverom u ruci što se još dimio.

— Oni imaju... ipak — prostenje Joan. Zatim umre.

XXIII

Bouchor nije znao kako je dugo zurio u mrtvu ženu čije su riječi veoma polako prodirale u njegovu svijest. Nije čuo što se oko njega zbiva i nije zamijetio jahača koji mu se bez žurbe približavao, a onda je stao iza njega.

— Bouchor! — viknu Jack Warden, sjaše i otjera konja u stranu.

Kockar se okrene. Nije bio iznenađen. Slijepa mržnja dotjerala ga je da ubije Joan. Ali u njegovim ušima još su uvijek odzvanjale njene posljednje riječi.

— Ti ga ipak imaš? — upita smrknu-
ta lica.

— Mi ga imamo, Bouchor. Ja i ostali
koji smo se za Rodacka krvavo znojili.
— Jackova ruka lebdjela je nad
držkom revolvera. — Ali dvojica naših
nemaju ništa. Oni su pali žrtvom Ro-
dackova krvološtva.

Bouchor je vidio Jackovu ruku nad
revolverom i osjećao u ruci vlastito
oružje. — Ni ti nećeš ništa imati! —
prosikta i podigne ruku.

Jack Warden se istog trenutka baci
na zemlju. Vidio je jezičac plamena iz
cijevi i čuo prasak. Prebacio se na
bok i trgao kolt. Prije nego što je koc-
kar uspio ponovo okinuti, opalio je.

Kockar se trgne i posrne. Lice mu
se iskrivi i krik se otrgne s usta. Htio
je opet podići revolver, ali tada pono-
vo prasne Jackov revolver. Metak ga
je maltene podigao sa zemlje i odba-
cio na mrtvu Joan.

I Bouchor je bio mrtav.

KRAJ

Al Mills: BUNTOVNICA S JUGA

Odjeknuo je hitac prigušen klop-
ranjem vlaka. Čovjek ga pogleda
razrogačenim očima, uhvati se ru-
kom za grudi, a između prstiju
brizne mu mlaz krvi. Tupo je tre-
nutak buljio u ruku, a zatim nešto
zamuca. Krv mu udari na usta, re-
lover mu ispadne iz ruku i on se,
još jednom teško jeknuvši, kao
krpena lutka sruši na pod.

Zacvile kočnice vlaka koji počne
silaziti u dolinu. MacDonald bio je
blijed. Trenutak je stajao i osluš-
nuo, a kad se uvjerio da njegov hi-
tac nije pobudio znatiželju, grozni-
čavo razmišlji kako da se oslobodi
agentova tijela.

Prišao je prozoru i vidio kako
vlak, ubrzavajući, klizi u dolinu.
Zatim primijeti most, rijeku što se
pjenušala i brzo se sagne. Podigne
leš, dovuče ga do prozora, a zatim,
riskirajući da ga netko opazi, poč-
ne ga gurati napolje. Kad pod kota-
čima zatutnji most, napregne se i
jakim trzajem izbaci tijelo kroz
prozor. Ono opiše luk i nestane u
valovima.

Obrisao je znoj, sagnuo se i uklo-
nio tragove krvi, pa, teško uzdah-
nuvši, ponovo sjeo na sjedalo.

Bio je uvjeren da opasnost nije
izbjegnuta. Treba bježati! Jer, kada

vlak stane, mogao bi netko potraži-
ti agenta i tada bi se našao u no-
voj opasnosti.

Bio je također uvjeren da je i
ostalim agentima razaslan njegov
opis. Znači da opasnost može vreba-
ti na svakom mjestu, u svakom gra-
du, na svakoj željezničkoj stanici.

Odlučio je iskočiti iz vlaka. Isko-
ristit će prvi uspon, a kad vlak
uspori, iskočit će niz strminu. Uspi-
je li u tome, potražiti će najbliže
mjesto, neku farmu ili ranč, a za-
tim promijeniti izgled, uniformu i
nekako zamesti trag.

Bio je kao na iglama. I, kad je
nešto poslije ušao kondukter i za-
tražio kartu, on zavrti glavom.

— Nemam je! Žurio sam i nisam
je uspio kupiti — reče.

Kondukter, neki stari isluženi že-
ljezničar, začuđeno ga pogleda. Ne-
što je prevrtao po službenoj torbi a
zatim zbunjeno reče:

— Žao mi je, sir! No, morat ću
naplatiti cijenu, kaznu i sve ostalo.

— Pa, naravno! Izvolite! — osm-
jehne se na silu MacDonald.

Pošto je izvukao neku knjižuri-
nu, kondukter sjedne na sjedalo i
obraća se MacDonaldu pitanjem:

— Dokle putujete?

MacDonald se zbuni, a tada se dosjeti i odmahne rukom.

— Pa, do prve stanice, čovječe!

— Znaš, do Clarisona?

— Da — odgovori MacDonald.

Bojao se da starac ne primijeti mrlje svježe krvi koje su se jasno vidjele na baršunu. Zato brzo izvuče novčanicu od dvadeset dolara i pruži mu je.

— Nije potreban ostatak. Izvolite!

Čičica se odmah udobrovolji. Istrgne papir, pruži mu ga i nakloni se.

— Hvala, sir! Oprostite! Dužnost je dužnost.

42

U trećoj godini rata, generalu Bonhamu postane jasno da je rat izgubljen.

Konfederacija je krvarila. Snage su joj nestajale. Jedanaest država, koje su se otcijepile od Unije, polako su umirale u agoniji. I predsjednik Konfederacije, David Jefferson, shvatio je da je bitka izgubljena.

I, kao uvijek kad dođe do krize, pojave se fanatici. Oni se još nadaју. A to, što su ljudi umirali, za njih je bila svakidašnja pojava.

Tako je i dalje Konfederacija vodila odavna izgubljenu bitku!

U četvrtoj godini rata, osjećalo se rasulo. Na fronti su učestali porazi. Vojska je masovno dezertirala, a Bonham urlikao:

— Strijeljati! Sve izdajnike strijeljati!

Rosie Greenhow povukla se u usamljenost. Sva nastojanja Allena Pinkertona da joj dokaže kako se bavi špijunažom u korist Juga bila su uzaludna. Jedino je isposlovao da je stave u kućni pritvor.

Ali, ta izuzetna žena ne bi bila ono što je bila kad bi sjedila skrštenih ruku. I dalje je primala goste, ali stalno pod nadzorom Pinkertnovih agenata.

Ipak, nije se predavala. Uspjela je do kraja obavljati svoj zadatak. Vezla je goblene, a svaka šara koju je izradila, nosila je po jednu poruku Jugu. Bila je to odavna dogovorena šifra, i južnjacima je i pod tim okolnostima učinila neprocjenjive usluge.

Gotove bi goblene slala do nekog salona. Tamo su ih kupovali Bonhamovi agenti i prenosili do sjedokosog generala. No, sve je bilo uzalud.

Bitka se bližila kraju. I Rosie Greenhow polako je sustajala. Odavna je shvatila da sve ono što je učinila nije bilo dovoljno da bi se izvojevala pobjeda.

Kad je ostao sam, MacDonald priđe prozoru. Nestrpljivo je očekivao kad će vlak krenuti prema planini, stići do uspona.

Ali, na njegovo iznenađenje, vlak, umjesto da krene ulijevo kako je on očekivao, zaobiđe brežuljke i počne bjesomučno juriti prerijom.

— Do đavola! — opsuje MacDonald. — Morat ću iskočiti usput, pri takvoj brzini.

Kraj njega promakne šumica. Nešto poslije ugleda veliki ranč. U blizini je pasla stoka, u a u koralu ugleda desetak konja. To je prilika koju je očekivao. Nalazio se na području koje su nadgledali unionisti. Imao je potrebne dokumente i uniformu pa mu neće biti teško doći do konja.

Još jednom se ogleda po odjeljku, sjeti se svega što se dogodilo i polako izađe. Da dođe do platforme i izlaznih vrata, morao je proći kroz odjeljak krcat putnicima. Nekako se progura kroz gomilu, sa smiješkom se ipriča nekoj djevojci što joj je stao na nogu, a zatim otvori vrata. Udahne svjež zrak, a zatim pogleda prema suprotnim vratima.

Na njima primijeti dva vojnika. Gledali su prema njemu i trudili se

da otvore vrata. Nešto su živo raspravljali i MacDoland pomisli da ga traže. Udahne zrak i bez predomišljanja iskoči iz vlaka.

Nije gledao kamo pada. A pao je na davno zaboravljenu ogradu. Ona je tu stajala godinama, kao svjedočanstvo da je nekad davno na tom mjestu stajao vlak da poku-pi stoku i odveze je u Teksas.

Oštra ga bol izbezumi. Urlikne, a zatim osjeti između nogu potok krvi; jednostavno se natakao na ogradu.

Još je čuo zvižduk vlaka, a zatim osjeti kako u najstrašnijim mukama umire.

I ostao je tu, nasaden na oštar šiljak, da ga gledo lešinari!

• • •

Na pobunjenu Jugu zaredali su dramatični događaji. Najprije je smijenjen Bonham, a na njegovo je mjesto došao čovjek koji je za sve poraze krivio predsjednika Unije — Abrahama Lincolna.

Jerry Fuchs, novi šef Kontraobavještajne službe, planirao je paklensku zavjeru!

Odlučio je organizirati atentat na Lincolna!

Fanatika je bilo te, 1865. godine, dosta. I pomoću njih, pomoću najvjernijih agenata, počne plesti mrežu.

U toj paklenskoj zavjeri našla je svoje mjesto i Rosie Greenhow!

Ali, kad je preko veze upoznata sa svojim zadatkom u zavjeri, prvi je put od početka građanskog rata odbila poslušnost. Čovjeku, s kojim se jedne noći kriomice sastala u parku svoje vile, odlučno je rekla:

— To je glupost, čovječe! Otkazujem poslušnost!

Agent je njene riječi prenio Fuchsu. Taj čovjek, koji je naslijedio Bonhama, bio je njegova sušta suprotnost. Uobražen, slabe inteligencije, uska i ptičjeg lica, sličio je na sovu i rado se naduto razmetao. Pažljivo je saslušao agenta, a zatim

udario pesnicom po stolu i bijesno rekao:

— Treba je naučiti pameti!

No, znao je tko je Rosie Greenhow. I zato je oklijevao. Štoviše, s njegovim prijedlogom nije se suglasio ni predsjednik Konfederacije. Pošto mu je Fuchs iznio svoj plan, Jefferson ga je odbio riječima:

— To je ludost, Fuchs! Ne, nisam suglasan s vama.

Ali, Fuchs, taj fanatik, pošto je mislio da će Jug ipak pobijediti ako nestane Lincoln, kovao je i dalje urotu.

Dok su se zbivali ti zakulisni događaji, rat se bližio kraju. I kad je Fuchs shvatio da je poražen, pobjegao je u Francusku.

Ali, čavolska zamisao da se ubije Lincoln ostala je u glavama drugih ljudi.

• • •

Kraj rata, koji su svi željno očekivali, približavao se i Richmondu. Steve Willford i Bette Duval, koji su za četiri godine prošli pravi pakao, osjetili su da dolazi vrijeme njihove sreće. I, kao što se uvijek događa, iskrsnule su nepredviđene okolnosti.

General Bonham bio je smijenjen, a time je prestala opasnost i za Bette. Ipak, još su neki ljudi računali na njene usluge. Među njima nalazio se i MacDowell.

Jednoga dana pozvao je Stevea u Washington. Pošto mu je poručnik referirao kakvo je stanje u Richmondu i oko njega, stari general reče:

— Zadovoljan sam s vama, poručniče! Ali, pozvao sam vas zbog vrlo važnog posla.

Dok je to govorio, nešto je prekapao po spisima, a zatim, nakon kraćeg prekida, nastavi:

— Obaviješteni smo da neki fanatiki spremaju atentat na predsjednika. I, kako nam je gospodica Bette Duval dosad mnogo pomogla, a stanovito smo je vrijeme ostavili na

miru, sad nam je potrebna za jednu vrlo važnu operaciju.

Kad je Mac Dowell spomenuo Bettino ime, Steve zadržati. Nevoljko se promeškoltio na stolcu i odlučno pogleda generala.

— Sir, cijenim vaše priznanje, ali...

Mac Dowell prekine ga pokretom ruke. U njegovim očima zablistala odlučnost.

— Znam o čemu razmišljate, poručniče! No, vi ste vojnik i shvatit ćete da katkad privatne stvari moramo podrediti zadatku. Prema tome, riječ je o slijedećem.

Dugo je Mac Dowell pričao. Suočen s takvim stanjem stvari, Steve se morao pokoriti. Pitao se kako će to primiti Bette? To je, uostalom, i rekao.

No, Mac Dowell odlučno je lupnuo nogom.

— Na vama je da joj iznesete stvari, da je uvjerite! Ovo je rat, poručniče!

Nije bilo izlaza. Steve se podigao, a prije nego što je napustio Mac Dowllovu kancelariju, primijeti:

— Cijenim vaše dobro mišljenje o Bette Duval, sir! Ipak, nisam siguran da će je Rosie Greenhow primiti raskriljenih ruku.

General slegne ramenima. On je računao i na tu mogućnost pa odgovori:

— Rosie Greenhow se koleba. Stavili smo je u kućni pritvor, dakle, paralizirali njenu aktivnost. Na žalost, uza sva nastojanja, Allen Pinkerton nije skupio dovoljno dokaza da je izvedemo pred sud.

Mac Dowell je izrekao te riječi s gorčinom. Steve je shvatio neke stvari, ali nikako nije razumio da se tolerira djelatnost tako opasne osobe. To je, uostalom i rekao. Mac Dowell je samo slegao ramenima a zatim ga na vratima upitao:

— Kad ćete me obavijestiti da je naš dogovor proveden u djelo?

Steve je razmišljao. Imao je vrlo težak zadatak. Kako će to sve pri-

miti Bette? Ipak, to je bila njegova dužnost pa odgovori:

— Javit ću brzojavom, sir!

— U redu, poručniče!

Kad je Steve napustio Kontraobavještajni centar, dugo je razmišljao o generalovu planu. Istina, prijedlog je bio dobar, ali... No, nije bilo njegovo da stavlja primjedbe. Jedino se pribojavao što će na sve to reći Bette, kako će primiti vijest da se ponovo mora vratiti u Washington i posjetiti Rosie Greenhow.

• • •

Zadatak je bio jasan i, za divno čudo, Bette se njime oduševila. Steve ju je začuđeno promatrao. Nalazili su se u njegovoj kancelariji i ona je upravo govorila:

— Zavoljela sam Rosie Greenhow! Ta, nekoliko sam puta bila kod nje u gostima.

Malo je manjkalo da se izbrblja, da Steveu prizna kako je bila njena veza s Bonhamom. Trgla se, nagnula preko stola i poljubila ga u usta, a zatim veselo zacvrkutala:

— Kad krećem na zadatak, šefe?

Steve se turobno osmjehne, ustane, uzme je u zagrljaj i pomiluje po kosi. Zatim zamišljeno progovori:

— Draga, bojim se. Užasno se bojim da ti se nešto ne dogodi. Rat se bliži kraju. Bliži se naša sreća, draga! Ta je avantura, u krajnjem slučaju, vrlo opasna. A ne vidim kakvu će korist od nje imati Mac Dowell.

Ona ga začuđeno pogleda.

— Ali, Steve, pa ja to hoću. Razumiješ li?

Da. On je razumio, ali...

Dugo su razgovarali o putu u Washington. Još su jednom proučili plan, a zatim je Bette krenula prema hotelu.

— Bio je divan proljetni dan!

43

U vili Rosie Greenhow, koja je nekad odjekivala od razdražanih gostiju, vladala je tišina. Posluga je na prstima obilazila radnu sobu gospodarice, a Pinkertonovi agenti kratili su vrijeme kockanjem.

Bilo je proljeće i sve je bilo u cvatu, a samo u rijetkim prilikama Rosie je izlazila u park. Zamišljeno bi šetala, mislila o prošlosti, o budućnosti, i dolazila do zaključka da je zarobljena. Zarobljena dužnošću, okružena neprijateljskim agentima, bezvoljna, riješena da jednom zauvijek prekine to stanje.

Nekoliko puta je zatražila da je, ako je već zatvorena, poštede te more i deportiraju na Jug, na posljednjem pokojnih roditelja. Ali, uvijek bi dobivala uvijek odgovor:

— Zašto, madame? Pa vi ste slabodna žena. Rat je, i bojimo se za vaš život.

Koliko je u tim riječima bilo ironije! I ta, nekad ponosna i jaka žena, polako je gubila snagu. Bez prijatelja, pod paskom, osjećala je da se ruše njeni ideali.

Jedno jutro, nakon što je popila čaj, izašla je na balkon. Bio je divan dan. U parku su ptice veselo cvrkutale. Sve se veselilo probudenoj prirodi. Samo je ona tupo gledala u jedno mjesto, gluha za okolinu, za sve što se oko nje događa.

A kad se okrenula da uđe u sobu, začula je udaranje nečijih potpetica. Bila je to neka žena i, kad se okrenula, vidjela je kako prilazi kapiji.

Gotovo je uskliknula od iznenađenja; prepoznala ju je.

— O, Bette! O, draga draga Bette! — prošapće.

Potrcala je niz stepenice, prišla joj i zagrlila je; u očima joj se pojavile suze. Zagrljene, plakale su i radovala se ponovnom susretu. Susretu nakon duge dvije godine.

— Kako si, draga? — upitala je Rosie i uhvatila je pod ruku.

Nije čekala odgovor; gledala ju je a zatim razdražano uskliknula:

— Oh, bože! Pa ti si još ljepša, draga!

Bette Duval, koja je postala žena, cvala je od ljepote. Ljubav čini čuda. I Rosie Greenhow je to znala. Zaprijetila joj je prstom i tada je uzela za ruke.

— Znači, zaljubljena si?

— Da, gospođo Rosie! — prošapće Bette.

Dopusti joj da je gleda, da je vodi prema svojoj sobi. Usput je vidjela nepoznate ljude. Stajali su postrance; nisu se osvrćali na njezinu prisutnost.

A kad su sjele, Rosie Greenhow zaplače.

— Što vam je, gospođo Rosie? — upita je blago Bette. — Tako sam sretna što smo se srele. Ja...

— Ne govori, draga! — prekine je Rosie. — Ja... ja sam vrlo nesretna žena. Drago mi je što si tu. Imat ću priliku da ti se izjadam, da ti se potužim.

Bette primijeti na njoj promjenu. Još je bila lijepa. No, imala je čudan izraz u očima, ispod njih tamne sjene, bez one živosti koju je prije imala.

Znala je u kakvoj je situaciji ta žena i žalila je. Ali, bila je sretna što je nije izdala. No, sa strahom je očekivala kad će Rosie o tome povesti razgovor.

Pošto je obrisala suze, Rosie se osmjehne.

— Vidiš, mnogo toga se promijenilo, Bette! Čini se da je sve isto, ali nije. Ja sam, zapravo, zarobljenica! Oni sumnjaju i posve su me izolirali od svijeta. Glupost! Nemaju dokaza da me izvedu pred sud, i takvo je stanje neizdrživo.

Bette je uhvati za ruku, toplo je pogleda u oči i šapne:

— Nešto sam čula, gospođo Rosie! Zao mi je. Ja, ja...

Ponovo se Rosie osmijehne. Dugo ju je gledala u oči, a zatim se namršti.

— Rekli su mi da si izdala. Glupost! Nisi, zar ne? Jer, ja bih to znala. Da si to učinila, već bih bila mrtva. Ti bi bila njihov glavni svjedok.

Bette je sagnula glavu. Neko je vrijeme šutjela, a zatim, svjesna da je počeo razgovor kojeg se bojala, polako reče:

— Istina je, gospođo Rosie! Izdala sam. Radim za Uniju. No vas, vas ne bih...

Rosie Greenhow problijedi. Trenutak ju je promatrala, a zatim počne kršiti ruke.

— Znači, imali su pravo!

— Da.

Dugo je sjedila nijema i gledala u jedno mjesto. Razmišljala je. Zatim se osmijehne pogladi je po kosi i reče:

— Sada sve to nije važno, Bette! Bonhama su smijenili, a ja, ja...

— Zao mi je što sam to učinila, gospođo Rosie! — prošapće Bette. No, bilo je nešto jače. Ja...

— Rosie je prekine.

— Ljubav?

— Da.

— Tko, Bette?

Bette se zbunjeno osmijehne a zatim odgovori:

— Čudit ćete se, gospođo Rosie! Zaljubila sam se u Stevea Willforda. Sjećate ga se, zar ne?

— Steve Willford?!

— Da.

— To je onaj poručnik s kojim sam te upoznala?

— Upravo on, gospođo Rosie!

— Oh, bože! — usklikne Rosie. — Pričaj, Bette!

Dugo su pričale. Nitko ih nije smetao. I kad su završile, već je bila noć. Tek tada se Rosie trgla.

— Oh, zaboga! Sigurno si gladna?

— Pojela bih vola! — usklikne Bette sretna što se oslobodila krivnje.

No, prije nego što im je poslužena večera, Rosie se uozbilji. Pogleda je i upita:

— Jesi li me posjetila kao prijateljicu ili...?

Bette obori pogled i odgovori:

— Da budem iskrena, i jedno i drugo. No, drugo mi je što sam vas mogla pozdraviti. Ja vas usprkos svemu, volim! Vi ste najbolja žena koju sam upoznala.

Rosie se osmijehne. Ipak, njeno se čelo ponovo namršti.

— Dakle, da budemo posve iskrene?

— To bih željela, gospođo Rosie.

— Govori, draga! Sve će ostati među nama.

I Bette se odlučila. Ispričala radi čega je došla, kakav je njen prijedlog. Rosie Greenhow se razljutila. No, samo trenutak. Što je dulje slušala, lice joj se razvedralo.

— Slušaj, draga! Ja volim Jug. Tamo sam odrasla i dala sam sve što sam mogla Konfederaciji. No, nisam suglasna s time da ubiju Lincoln. To je jak, izuzetan čovjek. On je imao smjelosti da ukine ropstvo. Što se toga tiče, možda se osloniti na mene. Je li tako u redu?

— Oh, da! — usklikne zadovoljno Bette.

— A sada, večerajmo! — podsjeti je Rosie. — Poslije ćemo o svemu razgovarati.

Razgovarale su poslije dugo u noć. Zaspale su tek pred jutro.

Dok je sklapala oči, Rosie Greenhow je rekla:

— Pomoći ću ti, Bette! Iako sam pristaša Konfederacije, iako znam da si izdala stvar za koju se borim, opraštam ti! Nisam suglasna s time da se počinu atentat na Lincoln!

— Vrlo sam vam zahvalna, Rosie! — prošapće Bette.

* * *

Prenijevši ono o čemu su se dogovorili Mac Dowell i Steve, Bette je sa strahom očekivala hoće li uspjeti. No, kad je Rosie odlučila da joj

pomogne, skinula je s vrata veliku brigu. Sad je trebalo samo da se dogovore o pojedinostima. A te su se pojedinosti sastojale u tome da joj Rosie navede imena ljudi koji rade o glavi predsjednika SAD.

Sutradan, odmorena i svježa, Bette Duval siđe u blagovaonicu. I tu, za divno iznenađenje, dočeka Allena Pinkertona. Ušao je onako visok i ukočen, podsmješljivo je pogleda i upitao:

— Hoće li uskoro sići madame Greenhow?

Po ponašanju, po onome kako je postavio pitanje, bilo je očito da je smatra služavkom. Bette ponosno digne glavu i odgovori:

— Gospođa Rosie još spava.

Ušla je u blagovaonicu, a Pinkerton je ostao u predvorju. Nemirno je šetao i pogledavao prema sobi u kojoj se nalazila Rosie.

Došao je bijesan, nemoćan da joj naudi, s porukom kojom će presijeći taj gordijski čvor.

Odlučili su, naime, da Rosie Greenhow ipak protjeraju na Jug!

Kad je Rosie sišla u predvorje, opazi ga, zastane i osmijehne se.

— Dobro jutro, madame! — pozdravi je detektiv stisnutih zubiju.

— Oh kakvo zadovoljstvo! — usklikne Rosie. — Vi ste ranoranilac, gospodine Pinkertone.

On mrzovoljno odgovori, nakon što je iz džepa izvukao sat.

— I nije tako rano. Deset je sati, madame!

Rosie mu priđe bliže, podsmješljivo ga pogleda u oči i Allen Pinkerton, u kojem je ključao bijes zbog tog pogleda, brzo reče:

— Dovala me dužnost, madame!

— Oh, dužnost? Nova naredba? Ostati ću i nadalje u zlatnom kavezu? Ili mi, možda, donosite vijest da sam slobodna?

Detektiv proguta i tu primjedbu. Psovao je u sebi od bijesa jer bilo je očito da mu se podruguje.

— Pa, imate pravo. Dolazim jer me je predsjednik ovlastio da vam

izručim njegov pozdrav i odluku da još tokom sutrašnjeg dana napustite Washington.

Rosie, čuvši te riječi, razrogači oči od iznenađenja. Zadrhti, ali se suzdrži, i mirno upita:

— A kamo ćete me deportirati?!

— U Harrison, na Jug, gospođo Greenhow! Krenut ćete, napokon... svojima.

Posljednje riječi izrekao je značajno. Rosie to shvati i lagano se osmijehne.

— Pa, zahvalna sam vam što me puštate iz zlatnog kaveza.

Ponovo Pinkerton osjeti žalac, ali sakrije ljutnju i podrugljivo nastavi.

— Kad bi se mene pitalo, već bi vam sudili.

— Zar bez dokaza?

— Oh, pronašao bih ja i dokaze — odgovori detektiv.

— Mislite li da sam zaista špijun-ka? — upita ga ponovo Rosie.

Gledali su se u oči i ona izdrži njegov pogled. Pinkerton trpkim glasom odgovori:

— Da, siguran sam, madame! No, viša sila i...

Rosie ga prekine zvonkim smijehom. Taj smijeh čula je i Bette pa izađe iz blagovaonice, osmijehne se i pozdravi.

— Dobro jutro, gospođo Rosie! Doručak je na stolu!

— Oh, Bette! Da ti predstavim najslavnijeg detektiva Sjedinjenih Država, Allena Pinkertona. On je vrlo susretljiv; vodi o meni očinsku brigu.

Pinkerton, koji je uvijek bio kavalir, ponovo osjeti bodlju. I, umjesto da djevojci pruži ruku, ledeno pogleda Rosie i još jednom napomene:

— Dakle, spremite se za putovanje, madame! Sutra oko deset sati čekat će vas kočija.

— Oh, vrlo sam vam zahvalna, prijatelju! — glumeći oduševljenje reče Rosie i poše u blagovaonicu.

* * *

— I tako, draga moja, odlazim! — s tugom u glasu reče Rosie.

Bette je zaprepašteno pogleda. Svi planovi, sve ono što su trebale poduzeti, palo je u vodu.

— Ali, kako? Zašto?

Rosie slegne ramenima, odgurne tanjur i namršti se.

— Nepoželjna sam, Bette! I žao mi je što ćemo se rastati. Odlazim u Harrison, na Jug. Sam bog zna hoćemo li se ikada sresti.

Izrekla je to s tugom. Sjedile su tako zamišljene, a onda Bette uze njenu ruku.

— Uvijek ću vas se sjećati, gospođo Rosie! Uvijek ćete ostati moja najdraža prijateljica.

Rosie stisne njenu ruku dok su joj na oči navrle suze. Kroz jecaje promuća:

— Hvala ti, draga! Jer to je velika utjeha.

— Kad jednom završi rat — reče Bette — ponovo ćemo se sresti. To želim od sveg srca.

— Nadam se — prošapće Rosie gotovo nečujno.

Trenutak je šutjela, a zatim je pomiluje po kosi.

— Ti ćeš biti sretna, Bette! Dopusti da te tako zovem. A ja, ja... — pa zajeca, gorko zaplače. I prvi put Bette ugleda pred sobom slabu, izgubljenu ženu.

Jer, Rosie Greenhow nije bila više jaka. Previše je toga preturila preko glave da bi ostala onakva kakva je bila prije dvije ili tri godine.

— Kada se vrćaš u Richmond, draga?

— Željela bih vas ispratiti — reče brzo Bette.

— Reći ćeš da nisi obavila zadatak?

Bette joj padne u zagrljaj.

— Oh, sada to nije važno — reče i privine se uz nju.

Rastanci su uvijek tužni. I Bette, koja se često opraštala, rastajala sa Steveom, s Rosie, kao da je bila zbog toga prokleta. No, ovaj, posljednji rastanak bio je najtužniji.

Stajala je dugo na ulici i mahala za kočijom koja je odvezla Rosie Greenhow. A kad je ona zamakla iza ugla, kad više nije vidjela bijelu maramicu, obriše suze i pođe prema zgradi gdje se nalazio Mac Dowell. Željela mu je saopćiti da njegov plan nije uspio i zatražiti da se što prije vrati u Richmond.

Mac Dowell je saslušao i reče:

— Tu se više ništa ne može promijeniti. Predsjednik je tako želio. Jer, uvjeti u kojima je živjela Rosie Greenhow bili su zaista nepodnošljivi. Među svojima će se, nadam se, bolje osjećati.

— Ipak je to okrutno, sir! — primijeti Bette.

General kimne glavom. Suglasio se s njenim mišljenjem i odmah nastavio:

— Pogano je ovo vrijeme, gospođice Duval... Nego, nešto sam razmišljao. Ostat ćete još neko vrijeme u Washingtonu.

Bette nije bila oduševljena. Još pod dojmom rastanka, svjesna da mora slušati njegovo naređenje, teško se podigne od stolca.

— Dobro, sir! — reče slomljenim glasom.

— To je već bolje, gospođice Duval! Glavu gore! Još nekoliko mjeseci i rat će biti završen. A tada, tada...

Bette se lagano osmjehne. Pomislila je na Stevea, na sreću o kojoj su sanjali. Svjesna da još ovo mora izdržati, da mora izdržati još jednu kušnju, napusti Kontraobavještajni centar i pođe prema hotelu »Clarison«.

Odsad, nakon odlaska Rosie Greenhow, bit će to njeno prebivalište.

* * *

U jednom drugom Richmondu, ne onom gdje se nalazio Steve Willford, koji je bio na jugu Sjedinjenih Država, predsjednik Konfederacije Jefferson nestrpljivo je očekivao dolazak Rosie Greenhow. Obavješten da je protjerana, svjestan usluga koje je počinila za Konfederaciju, s pompom je očekivao povratak »buntovnice s Juga«, kako su je bili nazvali.

A kad je stigla, Jug je dočeka ovacijama, oduševljenjem. Najprije je bila iznenađena, zatim revoltirana, a napokon je shvatila da joj ipak laska takav događaj.

Primio ju je i Jefferson Davis. Očekivala je neku markantnu, jaku prirodu, a srela je mršava čovjeka, na licu kojega se odražavao umor.

Jug je gubio, pa je i predsjednik tako izgledao. Ipak, kad je spazi, osmjehne se i pođe joj u susret. Zatim teatralno usklikne:

— Gospodo, predstavljam vam Rosie Greenhow koju svi volimo, kojoj se svi divimo! Predstavljam vam »buntovnicu s Juga«!

U dvorani su se začuli uskllici odobravanja i pljesak. Rosie, rumsna od uzbuđenja, pokloni se Jeffersonu i odgovori:

— Sretna sam što vas mogu pozdraviti, moj predsjedniče! Velika je čast što mi je ukazujete. No, radila sam prema svojim skromnim mogućnostima.

Poslije, dok su sjedili oko stola, na primanju što je u njenu čast priredio predsjednik Konfederacije, Rosie se učini da je to samo san. Sve je bilo veselo kao da se rat nije bližio kraju.

Čulo se veselo čavrljanje, zdraviće u njenu čast, a nakon toga Jefferson je ozbiljno pogleda i šapne:

— Poslije ćemo razgovarati u mom kabinetu, gospodo Greenhow!

Nije znala što on želi. Već je pomislila da je njena špijunska karijera jednom zauvijek prekinuta, da je došlo vrijeme odmora, vrije-

me smirenja kad se treba misliti na budućnost. Čuvši te riječi, postavila joj jasno da sve još nije gotovo, da je očekuju novi zadaci.

I zaista! Poslije, kad je primanje završeno, prijedlože u kabinet.

— Gospodo Greenhow! — otpočne ozbiljno Jefferson.

— Da, moj predsjedniče!

— Doba je kad se događaju sudbonosne stvari — nastavi on i značajno je pogleda. — Moram vam priznati da naše stvari stoje prilično loše. Naša je vojska u jačnu stanju. Trezori su nam prazni, zalihe pri kraju. A da se rat uspješno završi, potrebni su novci.

Trenutak je zastao, počeo nervozno pucketati prstima, a zatim, vidjevši da ga ozbiljno sluša, nastavi:

— Znao sam da će vas protjerati. Već sam se bojao najgoreg. Čestitam vam što im niste pružili dokaze da vas privedu sudu. Jer, rat je, ali mi bismo neopisivo žalili da vas izgubimo, gospodo Greenhow.

Ponovo je zastao a onda nastavio:

— Razgovarao sam sa svojim suradnicima. Odlučili smo da vam povjerimo vrlo važnu misiju. Preko, u Engleskoj i u Francuskoj, imamo svoje pristaše koji su voljni da nas novčano pomognu.

Nakašljao se da bi pročistio grlo, a zatim je pogledao očekujući njeno reagiranje. Lice joj je bilo ozbiljno dok je odgovorila:

— Nastavite, moj predsjedniče! Spremna sam slušati vaša naređenja.

Jefferson se bljedo osmjehne i kimne glavom.

— Dakle, otpulovat ćete u Englesku, a zatim u Francusku! Imat ćete sve akreditive. Tražit ćete pomoć u zlatu. To je jedino što nam, na žalost, preostaje.

Izrekao je to nekako nesigurno, pa je Rosie shvatila da i opet o njoj ovisi spas Konfederacije. Kimnula je glavom.

— Spremna sam, moj predsjedniče!

Jefferson se osmjehnuo, pružio joj ruku i ispratio je do vrata, a zatim rekao:

— Najprije se odmorite! Za osam dana polazi brod u Englesku.

Izašla je iz predsjednikove palače, ušla u kočiju i odjednom osjetila čudno uzbuđenje. Ona je i opet potrebna! Taj osjećaj bio je lijep ali i gorak.

No, bio je rat i nije se moglo birati.

* * *

Osam dana poslije, Rosie Greenhow se ukrcala na brod »Carolina« i krenula u Englesku.

Iza nje ostala je domovina, rat, a u njoj, u njenim mislima, odlučnost da učini sve kako bi obavila zadatka.

* * *

Mac Dowell je napokon dopustio Bette da napusti Washington.

Jedva je čekala da sretne Stevea. Čežnja, koju je osjećala za boravka u Washingtonu, bila je tako snažna da je jedva čekala da se vlak zaustavi i da ga zagri.

A on je čekao! Kad ju je spazio, pođe joj u susret, zadrhti od slatke opojnosti i poleti joj u zagrljaj.

— Dobro došla, draga! — šaptao je ljubeći joj lice, usne, kosu.

Ona se predavala njegovim poljupcima, njegovu milovanju. Nije se brinula što su bili okruženi ljudima koji su ih začuđeno promatrali.

Bili su opet zajedno, opet sretni i pred njima je bio cijeli svijet. Svijet ljubavi kojoj su se predavali dušom i tijelom.

45

U četvrtoj godini rata, pozornica ratnih zbivanja bila je i dalje krvava. Došlo je do nekoliko odlučnih bitaka. General Lee odlučno je branio Richmond na Jugu, a trupe

unionista, usprkos tome što su bili brojniji i bolje naoružani, nisu uspjeli zauzeti prijestolnicu Konfederacije.

Rosie Greenhow nestala je s pozornice, a Steve Willford i Bette provodili su najsretnije dane života.

Osjećalo se kako se bliži kraj rata!

Ali, kao što to uvijek biva, zvijer se prije smrti posljednji put trza. Tako se i Jug, u nastojanjima da preokrene ratnu sreću, prihvatio i drugih metoda da u tome uspije.

Počeo je val terorizma. Sav ološ koji se mogao skupiti krenuo je u akciju.

I Steve Willford, suočen s tim problemom, također se našao na udaru. Njegova nastojanja da grad očisti od špijuna sve su više dolazila do izražaja. Bio je trn u oku neprijateljskih agenata pa su odlučili da ga likvidiraju!

Plan o tome donesen je na obližnjem ranču. Na istom onom ranču gdje je Harry Lane, Bonhamov agent, imao svoju bazu.

Da obavi taj zadatak, određen je Gordon Mell. Bio je to pjegavi, vatreni južnjak, pravi fanatik koji se nije mirio sa sadašnjom situacijom.

Steve Willford nije slutio što ga očekuje. I dalje je obavljao svakodnevne dužnosti, i dalje se sastajao s voljenom djevojkom u maloj kućici izvan grada.

Nije slutio da ga prate, da vrebaju priliku i da mu upravo na tom mjestu pripremaju zamku.

Sve je počelo posljednjeg dana srpnja. Sparan je dan nagovještavao kišu. I taj je dan određen za atentat. Gordon Mell nestrpljivo je čekao Stevea. Sjedio je u obližnjem salunu, virkao kroz prozor i nemirno ispijao viski.

Oko šest sati poslije podne ugleda Bette Duval. Imala je u ruci kišobran, zabrinuto pogledavala naoblačeno nebo i hitro prošla pločnikom.

Išla je na sastanak sa Steveom!

Nešto poslije, Mell primijeti Stevea. Izašao je iz kancelarije, nešto razgovarao s dežurnim narednikom, a zatim se ogledao na sve strane.

Ulica je bila poluprazna. Sprema-la se kiša. Tek je jedan pas, podvi-ta repa, lunjao ulicom.

Gordon Mell zadovoljno se osm-jehne. No, strpljivo je čekao mrak da tada krene u akciju. Izvuče sat i pogleda kazaljku pa se namršti.

Bilo je šest sati i trideset minu-ta! Još dugo neće pasti mrak.

Naručio je još jedan viski. Ispio ga je u jednom gutljaju i nemirno zabubnjao prstima po stolu. Osje-ćao je glad, ali mu se nije jelo. U džepu je imao deringer. I tada se dogodilo nešto nepredviđeno. Naj-prije je ugledao vlasnika saluna kako promatra kroz prozor a zatim se prestrašeno ogledava po lokalu.

— Opet racija! — usklikne nera-spoloženo.

I zaista! Gordon Mell vidio je skupinu vojnika kako pretresaju kuće, dućane, lokale. Probljedio je, a zatim neprimjetno ustao. Grozni-čavo je razmišljao.

Nije imao dokumente. Na ranč je stigao prije osam dana i u gradu je bio stranac. Takav će, sigurno, po-buditi pažnju. Ali, kako da se oslo-bodi deringera?

Stajao je i vidio kako se grupa vojnika, predvođena nekim civi-lom, približava salunu »Srebrni dol-lar«. Bio je kao na iglama, ali ipak priseban. Ogleda se po lokalu i za-pazi dva pijanca kako se časte bur-bonom, klate nad stolom i nešto raspravljaju. Polako priđe barme-nu.

— Znaite, ovaj... Ja bih napolje da obavim nuždu.

Barmen pokaže gdje se nalazi zahod i reče:

— Požurite, gospodine! Sad će ovi... Boga im!

I on se nečega pribojavao. Ner-vozno je brisao čaše i pogledavao

prema izlazu. No, sve je bilo već kasno. Na oba ulaza, na onaj s uli-ce i na onaj prema kojem se upu-tio Gordon Mell, nahrupe vojnici.

Čovjek koji ih je predvodio, agent u civilu, vikne na ulazu:

— Racija! Isprave na pregled!

Gordon Mell probljedi. Tištio ga je deringer kojeg se nije mogao osloboditi. Pokuša pobjeći. Odgur-nuo je nekoliko vojnika i pojurio prema pokrajnjem izlazu. Na ža-lost, kasno. Za njim se uputi cijela gomila. I kako nije poznavao raspo-red prostorija, umjesto da pobjegne van, u bašču iza zgrade, uleti u neku sobu.

Bilo je to skladište. U panici, umjesto da se pritaji, počne rušiti staklenke s pićem. Tresak se čuo nadaleko i barman je ljutito pro-mumljao:

— U skladištu je, momci! Boga mu njegova, razbit će mi sve boce.

Našavši se u mišolovci i začuvši topot vojničkih cokula koji se pri-bližavao, izvuče deringer.

Imao je samo dva metka i odluč-nost da se brani!

Kad su ušli, dvaput opali. Dva vojnika, kriknuvši, padnu na pod trzajući nogama. Jedan je ječao:

— Ranjen sam! Pomozite!

Ostali, koji su ostali iza vrata, prestrašeno ustuknuše.

— Naoružan je, naredniče!

Ne želeći ništa staviti na kocku, svjestan da se pred njima nalazi čovjek spreman na sve, narednik zareži:

— Predaj se!

Gordon Mell, uvidjevši da je sve izgubljeno i da se nalazi u mišolov-ci, odgovori:

— Dodite!

Narednik, neki dugajlija s brkovi-ma kao u morža, obrati se agentu pitanjem:

— Što da radimo?

Steveov čovjek, koji je imao duž-nost da otkriva špijune, odgovori odlučno:

— Pucajte na vrata!

Narednik kimne glavom i vojnici ispale plotun. No, Gordon je pronašao mrtav kut i histerično se hihotao:

— Hi, hi, hi! Hajde, udite!

Ugledao je nadohvat ruke pušku. Vidio je ranjenog vojnika kako ga gleda izgubljenim očima. Očima u kojima se odražavala bol i molba da ga poštedi.

Polako se šunja do dohvati pušku. I, kad je to uspio, na njegovu licu zablista sotonski osmijeh.

— Udite, do đavola! — urlikne.

Vani je čuo žamor, dogovaranje. Netko predloži da zapale salun. Barman je moljaka:

— O, nemojte! Ostat ću siromah.

— Istjerat ćemo ga dimom! — naredi agent.

Nešto poslije, Gordon Mell osjeti dim i počne se gušiti. Kad mu je postalo neizdrživo, stisne jače pušku i odluči se na posljednju mogućnost.

Bijesno urliknuvši, zaslijepjen, izleti iz skladišta i zapuca. Ništa nije vidio; dim mu je natjerao suze na oči. A kad je ispalio sve metke, ugleda bljesak cijevi.

Olovo prorašeta njegovo tijelo. Klone, uzdahne i trzne nogama.

Bio je mrtav!

Steve Willford ostao je još jednom pošteđen!

46

Vrijeme što je uslijedilo bilo je bremenito događajima. Odjednom, kad se tome nitko nije nadao, stigla glas da su se Sijuxi ponovo pobunili. Njihov poglavica, s kojim je sklopljen mir, sve je poduzeo da to spriječi. Na žalost, uzalud.

Motapana nije bio više jak, sposoban ratnik. Bolest, koja ga je načela već prije nekoliko godina, polako je iscrpljivala njegovo tijelo.

Južnjaci su iskoristili taj trenutak i njihovi su izaslanici krenuli u indijanski rezervat. Govorili su:

— Dižite se, crvena braćo! Žele da vas izgladne, da vas pobiju. Zar vam nisu obećali da ćete imati dosta hrane i pokrivača? Obećanje nisu održali. Mi ćemo vam dati sve što želite. Ubijajte naše neprijatelje! Ubijajte plave mundire!

Ratnici su slušali i nešto mrmljali, ali Bijeli vuk bio je za savez s Jugom. S prezirom je popratio Motapanine riječi kad je govorio o miru s bijelim ljudima.

— Motapana je starac izlapjela mozga! On je staro dijete bez zubiju, treba ga dobiti majčinim mlijekom. Ustanimo, braćo! Pobijmo plave mundire!

I dok su se na frontama bitke dobivale i gubile, u poledini su Sijuxi spremali osvetu.

Bio je to nož u leđa unionistima!

Istina, mnoga obećanja nisu održana. Zima je bila oštra i surova, i Indijanci su zebli i gladovali. Transport s hranom, poslan za crvenokošce, kretao se sporo i, kad je pao prvi snijeg, zastao je u nekom gradu na Zapadu.

Imali su mnogo razloga da izraze svoje nezadovoljstvo. I, dok su stariji ratnici slušali mudre riječi Motapane, Bijeli vuk je s mladim ratnicima čekao proljeće.

Potajno, da nikoga o tome nije obavijestio, primio je od južnjaka oružje i municiju.

Čekao je proljeće da iskopa ratnu sjekiru!

Komešanje među Indijancima nije promaklo unionistima. Oni su shvatili da se nešto kuha i na sve moguće načine pokušali to spriječiti.

No, sve je bilo uzalud. Kada su čuli da je Motapana bolestan i nemoćan te da je nemoguće izbjeći krvoproliće, Mac Dowell pozove u Washington Stevea Willforda.

Kad je stigao pred sjedokosa generala, Steveu je odmah bilo jasno što se od njega očekuje.

General je, nakon pozdrava, odmah počeo:

— Sijuksi se bune, poručniče! Jednom ste ih već privoljeli da poslušaju glas razuma i Motapana je odlučio sklopiti primirje, pa smatram da ste najpogodnija osoba da još jednom pokušate to nekako urediti.

Steve je šutio. Dogodilo se ono o čemu je razmišljao. Gorko se osmjehne i reče:

— Nisam baš siguran hoću li u tome uspjeti, sir. Motapana je, kako čujem, bolestan i...

Mac Dowell se namršti i, gotovo uvrijeđeno, nastavi:

— Mislim da vrijedi pokušati, zar ne? Dakle, očekujem da ćete što prije obaviti taj zadatak. Jer, i sami znate, rat je pri kraju. Gerila u našoj pozadini bila bi vrlo opasna za naše jedinice. I ne samo za vojsku! Riječ je o civilima, o rančerima, farmerima i građanima. Doći će do strašna krvoprolića. Dakle, dogovorili smo se. Kad ćete krenuti u indijanski logor?!

— Nisam baš siguran da će me primiti raskriljenih ruku, sir! Ali...

General se namršti. Oštro ga pogleda i prekine ovim riječima:

— To i ne očekujem, poručniče! Dakle?

— Krenut ću sutra!

— U redu! No, prije navratite da se još jednom o svemu dogovorimo.

• • •

Sutradan se ukrcao u kočiju i krenuo prema mjestu gdje se, prema posljednjim izvještajima, nalazio Motapanin logor.

Što ga je očekivalo na putu dugom trista milja?

Putovao je deset, petnaest, dvadeset dana. Za sve to vrijeme nije doživio nikakvih nepravilnosti. No, prije nego što je stigao do rijeke Hawke, netko ga upozori:

— Dolazimo u opasan predio! Ako su Sijuksi iskopali ratnu sjekiru, obrali smo bostan.

• • •

Bijeli vuk, ratnik isto toliko okrutan koliko i hrabar, čekao je pogodno vrijeme. I posljednji pokušaj Motapane da urazumi ljude, propao je.

On je s tugom u glasu govorio:

— Ovo je rat bijelih ljudi, braćo! Oni se ubijaju, a kad jednom završe to klanje, ujediniti će se i zajedno krenuti na naše vjagvame. Opa metite se, braćo! Ne slušajte Bijelog Vuka! U njegovim žilama teče vrela, mlada krv, a u glavi nema mozga.

No, malo tko je slušao starog poglavicu. Shvativši da će doći do najgoreg, riješen na posljednji pokušaj da urazumi Bijelog Vuka, Motapana ga izazove.

— Bijeli Vuk je kukavica! On ima ptičji mozak, a veliku glavu.

Te riječi uvrijede mladog poglavicu. Probljedio je od ljutine i zaplesao ratnički ples. Pridružili su mu se i ostali. Uskoro se logor na rijeci Hawkee doimao kao da se stvorio pakao na zemlji.

A kad je zamro zvuk bubnjeva, Bijeli Vuk, čije su oči plamtjele od mržnje, priđe vatri pokraj koje su sjedili starci, pokaže rukom na Motapanu, prezirno pljune i reče:

— On je nekad bio velik ratnik, o, starci! Sada je star, ružan i bolestan. Otkad je postao kukavica, bijeli psi nas ujedaju na svakom koraku. Iskopajmo ratnu sjekiru, braćo!

Motapana, koji je slušao njegove riječi, gorko se osmjehne. Zatim ustane, nakašlje se i s omalovažavajućim pogleda svog protivnika:

— Vrane su Bijelom Vuku ispile mozak, o, braćo! Da se borimo s bijelcima potrebni su nam vatreni štapovi. Oni će nas pobiti, a mi imamo žene i djecu. Hoćete li to dopustiti, braćo?

Zavladala je šutnja: Još jednom se u Motapani pojavila nada da će spriječiti krvoproliće. Ali, na žalost, prevario se. Oni koji su slijedili Bijelog Vuka bili su brojniji. Odjednom se začuju usklici:

— Neka nas vodi Bijeli Vuk! Smrt bijelim psima! Mi imamo vatrene štapove, o Motapana!

Dugo, s gorčinom koja mu je ispunila grudi, Motapana je slušao te uzvike. Zatim, vidjevši da je nemoćan, dostojanstveno uzdignute glave pođe prema vigvamu.

Sutradan, kad je u logor stigao Steve Willford, bilo je sve kasno. Bijeli Vuk napustio je logor i krenuo u brda, do spilje u kojoj je sakrio oružje.

Buknuo je plamen nad crvenom zemljom!

• • •

Steveu nije preostalo drugo nego da se pokuša što brže vratiti u Washington. Cijeli je dan jahao, ali nije stigao do Fort Bella. Dogodilo se ono čega se bojao. Kad je pretpostavljao da je tvrđava udaljena tek tridesetak milja, počeo se spuštati mrak. Još je neko vrijeme jahao a zatim se, svjestan da je uzaludno da i dalje jaše po mračnoj i vjetrovitoj noći, ogledao gdje bi napravio logor.

Na mračnom i prijetjećem nebu počese se ganjati tmasti oblaci.

S planine je dopirao oštar vjetar. Mirisalo je na kišu!

Sklonište pronađe u nekoj udolini, u jaruzi obrasloj grmljem nad kojom se širila krošnja starog cedra. Kad su zarominjale prve kapi kiše, potraži pokrivač i zamota se do grla.

Bilo je hladno. Konj, umoran od puta, nevoljko je brstio travu i svakli tren dizao glavu i strigao ušima.

A tada počne grmljavina. Munje su bljeskale i Steveu Willfordu se učinilo da dolazi smak svijeta. Konj prestrašeno zarže i potraži zaklon. Proturi glavu pod stablo, a

zatim se, njišteći počne bacakati nogama.

Činilo se da nevrijeme neće prestati. Trajalo je dugo. Pokisao do kože, Steve je drhtao od studeni i s čežnjom pomislio na vatru koju će zapaliti kad mine orkan.

Nije se bojao Indijanaca. Od tvrđave je bio udaljen tek tridesetak milja. To znači da je cijeli teren još pod kontrolom vojske.

Nakon dva sata, nevrijeme krene prema sjeveru. Nad Steveom se razvedri nebo i zatrepere zvijezde.

Nešto poslije izađe i mjesec. Osvijetli blijeđim zrakama okolinu i Steve se izvuče iz pokrivača, potraži ispod cedra nešto suha granja i pokuša zapaliti vatru.

Još je drhtao od hladnoće. A kad je plamen liznuo mimo njegovih ruku, osjeti srh toplote i priđe bliže da je upije svaki djelićem tijela.

Nije osjećao glad. Konj, osjetivši da je nevrijeme prohujalo, priđe bliže i počne se njuškom poigravati Steveovim vratom. On potapše nježno životinju, razgrne pokrivač da se osuši i sjedne na sedlo.

Noć je polako odmicala. Od topline, što mu je prožimala prozeble kosti, osjeti drijemež. Utone u polusan, riješen da se prije jutra probudi i nastavi putovanje. Putovanje do Fort Bella, do sigurnosti.

No, dogodilo se ono što nije očekivao. Kad je mjesec zašao za oblak, zavlada tama. Vatra je tek katkad zaplamsala i nejasno osvijetljavala okolinu.

Steve je drijemao, osjećao kako sve više tone u san!

A tada je začuo iznad sebe jedva primijeti šum. Pomisli da ga varaju čula. Sreća što je bio mrak kad se pokraj Stevea sa strašnim urlikom sručila neka sjena. Tomahav, namijenjen njegovoj glavi, okrznu mu rame. Osjetio je tup udar koji ga je pokrenuo s ležaja. Svjestan što se događa, brzo se razbudi i prevrne na stranu. Tako je izbje-gao smrtnu opasnost. Vidio je Indi-

janca namazana ratnim bojama kako se sprema na nov udarac. Tada je osjetio kako pada u neki ponor... i više ništa. Izgubio je svijest.

Osvijestila ga je oštra bol. Nalazio se u dubokoj jaruzi; u nju se otkotrljao, ranjen, i to mu je spasilo život. Napadači ga u mraku nisu našli. Stišćući zube od boli, pužući, uspio se izvući iz jaruge. Njegove stvari ostale su na logorištu netaknute. Krajnjim naporom rastrgne košulju, pritisne je na rame, a zatim pođe prema bisagama u kojima se nalazila boca viskija.

Ruke su mu drhtale i jedva je pronašao ono što je tražio. Kad je nekako uspio potegnuti dva-tri gutlaja jaka pića, osjeti kako mu je bolje.

Jedva se držeći na nogama, pođe prema vatri. Prethodno, prije nego što je raspirio žeravicu, osluhne. Svuda je vladala tišina. Mjesec je i dalje sjao i Steve se stresse; postao je svjestan stvarnosti i opasnosti u kojoj se nalazio.

Jutro je dočekao čučajući pokraj vatre!

A kad je svanulo, osjeti vrućicu. Imao je jedva toliko snage da na konja stavi sedlo, da pritegne kolan, a zatim se krajnjim naporom popne u sedlo.

Nešto poslije, shvativši da mora što prije potražiti liječničku pomoć, uputi se prema tvrđavi.

* * *

Oko podne stigao je do tvrđave. Bio je izmoren i jedva se držao na konju. Kao kroz san, živeći u nekom transu, začuje povike:

— Neki čovjek na konju, sir!

— Čini se da je ranjen!

— Otvorite vrata, momci!

I to je bilo sve čega se sjećao. Osjetio je da pada s konja, a zatim oko njega nastane mrak.

Ponovo se onesvijestio.

Probudio se u ambulanti. U ruci je osjećao potmulu bol. A kad je otvorio oči, ugledao je iznad sebe liječnika koji se smješkao.

— Sve je dobro prošlo, poručniče! No, mogu vam reći da je bilo krajnje vrijeme. Jer, rana se zagnojila i moglo je doći do trovanja.

— Hvala vam, doktore! — promuka Steve.

Kad je ostao sam, još jednom je razmislio o svojoj avanturi. Bilo mu je jasno da Bijeli Vuk namjera-va napasti tvrđavu. Pomislio je zna li to komandant, pa se digao s postelje da bi ga upozorio. No, zakasnio je. Otvorila su se vrata i na njima se pojavio visok i jak muškarac. Već po tome kako je hodao i kako se držao, vidjelo se da je stari vojnik.

— Dobro jutro, poručniče! — osmjehne se došljak, i sjedne na postelju.

Trenutak ga je promatrao, a tada reče:

— Zovem se Richard Cliff, poručniče! Komandant sam ove tvrđave.

— Drago mi je, sir! — podigne se Steve i pruži mu ruku.

Komandant kimne glavom, ozbiljno ga pogleda i nastavi:

— Pošto se već dobro osjećate, želio bih da porazgovaramo. Naravno, ako ste suglasni.

— O, svakako! — spremno odgovori Steve.

Richard Cliff se nakašlje, postavi nekoliko općenitih pitanja i Steve mu spremno odgovori. Nakon toga razgovarali su o drugoj temi.

— Dakle, Bijeli Vuk je stigao i u blizinu naše tvrđave?

— Da, sir! Sijuks, koji me je napao, bio je namazan ratničkim bojama i nema sumnje da je to njegov ratnik.

— Drago mi je što ste me upozorili — reče zamišljeno komandant. — Moje patrole, čini se, ne vrijeđe ni

pišljiva boba. Baš se jutros jedna vratila s izvještajem da nisu naišli na Indijance.

Steve pomisli na Bette, Mac Dowella i na to zna li Cliff za njegovu misiju? Ako zna, zamolit će ga da brzojavom javi Mac Dowellu da nije uspio.

— Sir! Imate li brzojav? — upita.

Komandant ga začuđeno pogleda.

— Naravno, poručniče Willforde!

Steve je neko vrijeme oklijevao, a zatim, svjestan da mu mora sve povjeriti, otpočne:

— Kad smo govorili o tome što me dovelo u preriju, u te krajeve, nisam vam rekao da sam bio na zadatku. Moja je misija bila vrlo važna. Na žalost, nisam uspio. Trebalo je da Motapanu nagovorim da i dalje poštuje primirje, da spriječi rat koji je poveo Bijeli Vuk. Prije dvije godine to mi je uspjelo. Ali, Motapana više nije onaj čovjek. Bolestan je, ostario je prije vremena, i njegova riječ nije zakon za njegovo pleme.

Richard Cliff pažljivo ga je slušao. Steve nastavi:

— S obzirom da sam ranjen i da ću tek za osam dana moći napustiti vašu tvrđavu, molim da o tome obavijestite generala Mac Dowella. I još nešto, ovaj put privatno. Pošaljite, molim vas, poruku u Richmond, gospodici Bette Duval, da je Steve Willford živ i zdrav. Mogu li računati na vašu ljubaznost?

Komandant se široko osmehne i potapše ga po leđima. Kad je ustao, reče:

— Bit će sve u redu, poručniče! No, pošto sam čuo nepovoljne vijesti, moram se pobrinuti za obranu tvrđave. Istina, imam petsto ljudi, ali...

Steve, koji je usput mnogo toga saznao, upadne u riječ.

— Ako imate petsto ljudi, Bijeli Vuk vas neće napasti. On ima svega trista ratnika. Naravno, ako mu se nisu pridružila ostala plemena.

Prije nego što je izašao, Cliff se još jednom osmehne, kimne glavom i reče:

— Poslat ću poruke! A vama želim da što prije ozdravite.

— Hvala!

* * *

Nakon osam dana, Steve Willford napustio je tvrđavu i krenuo kočijom u Washington. Pošto je Mac Dowell već znao da njegov pokušaj nije uspio, dočeka ga mrzovoljno.

— E, pa kad je tako, vratite se u Richmond! — reče. — Tamo ćete više koristiti.

Steve mu je htio objasniti kako nije kriv što misija nije uspjela, kako ne zaslužuje prijekor. Ali, pred njime se nalazio general pa je samo progutao gorku pilulu, salutirao i pošao prema vratima.

Ubrzo poslije toga, sretan što se vraća u Richmond, nestrpljivo je očekivao vlak. Ljutilo ga je što Mac Dowell nije imao nijednu riječ utjehe, što ga nije barem upitao kako mu je ranjena ruka. Ipak, sve je to zaboravio kad je sjeo u vlak koji ga je sve brže i brže nosio do voljene djevojke.

Bette je nestrpljivo očekivala njegov dolazak. I kad ga je ugledala, poletjela mu je u zagrljaj i uskliknula:

— Oh, Steve! Oh, dragi! Kad će se već jednom prestati ti rastanci?

Milovao joj je kosu, ljubio usne i tješio je:

— Još malo, draga! Još koji mjesec i završit će rat. A tata, tada...

Presretni zbog ponovnog susreta, krenuli su da uživaju u ljubavi.

* * *

Bio je lijep sunčan dan kad je Bette izašla iz hotela i krenula da nakupuje neke sitnice. Obilazila je dućane, a kad je prolazila pokraj pošte, odjednom je začula nepoznat glas:

— Gospođice Bette Duval!

Okrenula se i na pločniku ugledala nepoznata čovjeka. Na sebi je imao mornarsku uniformu, na glavi kapu obrubljenu zlatnom rojtom. Bio je to neki mornarički oficir kojega nikad dosad nije vidjela. Zastala je iznenađeno i isprva pomislila da je posrijedi zabuna. No, oficir joj je prilazio, naklonio se i rekao:

— Oprostite, gospođice! Zovem se Bobby Brown i upravo sam na pošti pitao za vašu adresu. Imao sam sreću što vas je upravnik vidio i upozorio me da prilazite.

Odmjeravala ga je od glave do pete, a zatim pomisli da joj želi udvarati. Lice joj se namršti, ali oficir osjeti o čemu razmišlja i brzo nadoveže:

— Nije ono što mislite, madame! Trebam vas iz drugih razloga. Imam za vas poruku.

— Poruku?! Od koga? — upita iznenađeno Bette.

Ponovo se Brown osmjehne, a zatim se maši za džep i iz njega izvuče poveći omot.

— Kad pročitate pismo, znat ćete o čemu je riječ, gospođice!

Ma koliko se trudila, nije se mogla sjetiti od koga je poruka, o čemu je riječ i znatiželjno uzme pismo. A kad ga je drhtavim rukama otvorila, kad je pročitala prve retke, usklikne od iznenađenja.

Pismo je bilo od Rosie Greenhow!

Uz pismo, u zasebnom omotu, nalazio se neki predmet.

Rosie Greenhow je pisala:

»Draga Bette! Koristim priliku i ljubaznost ovog prijaznog oficira da ti se javim prije nego što otputujem preko oceana. Uvijek ću te se sjećati i moliti boga da se jednom, kad prođe taj pakao, sretnemo u boljim, ljepšim okolnostima.

U znak našega prijateljstva, za tvoju sreću, šaljem ti skroman dar. Neka te on sjeća na mene!

Tvoja Rosie!«

Zadrhtala je od iznenađenja. Lice joj porumeni, zahvalno pogleda mladog oficira i sva sretna se osmjehne.

— Hvala vam, gospodine Brown! Ugodno ste me iznenadili.

Oficir kimne glavom a zatim upita:

— Zar nećete pogledati drugi omot?

Tek sada se sjetila da u ruci drži još jedan omot. Znatiželjna, otvori omot i usklikne od iznenađenja.

U ruci joj je zablistala prekrasna ogrlica!

Bila je to divna niska dijamantata, s privjeskom na kojem je pisalo: »Ljubi ga, Bette! Ljubi ga cijeli život. Poklon od Rosie Greenhow!«

Iznenađenje je bilo potpuno. Nije znala kako da zahvali donosiocu pisma. Stajala je zbunjena, a kad se malo pribrala, primijeti ispruženu ruku.

— E, pa do viđenja, gospođice Duval! — pozdravi je Brown.

Prihvatila je tu ruku, toplo je stisnula i promucala:

— Mnogo vam hvala, kapetane! Odavna se nisam tako obradovala.

Stavila je ogrlicu na grudi, a zatim pojurila prema Steveovoj kancelariji da se pohvali rijetkim poklonom. Jer, ta je ogrlica bila namijenjena njoj, njima i njihovoj ljubavi.

48

Te, 1865. godine, četiri godine od početka građanskog rata u Americi, južnjaci su doživjeli posljednji poraz. General Lee, koji je četiri godine uspješno branio prijestolnicu Konfederacije, grad Richmond na Jugu, bio je savlada.

Richmond su unionisti zauzeli dva mjeseca prije kraja rata, a kapitulacija južnih država potpisana je u tom gradu.

Nad porušenu, popaljenu i osiromašenu zemlju nanijela se avet gladi. Trebalo je riješiti mnoge probleme, ukloniti posljedice četvorogodišnjeg krvoprolića.

Južnjaci, premda su izgubili rat, oni najvatreniji pristaše Konfederacije, odmetnuli su se u brda. I tu, dok su vodili svoj rat — rat pod gleslom oslobođenja od unionista, postali tokom vremena obični pljačkaši.

Bili su to dezerteri, svakakav ološ zbrda-zdola, a najkrvoločniji Južnak bio je kapetan Quadrill. Povijest ga je upamtila kao bandita, a novine su mjesecima poslije rata izveštavale o njegovim pljačkim pohodima i ubojstvima.

Napokon, nakon hajke koja je trajala godinu dana, dočekan je u zasjedi i ubijen a njegova banda raspršena.

U spletu tih događaja, Steve i Bette su ostali postrance. Čekali su vrijeme svoje sreće, svjesni da se bliži trenutak kad će svoju ljubav okruniti vjenčanjem.

Vjenčali su se u Richmondu, potkraj 1865. godine. Nije bilo mnogo uzvanika. Tek pokoji Steveov prijatelj. I, kad su već mislili da su ih svi zaboravili, da su njihove zasluge ostale samo u sjećanju Mac Dowella, pri izlasku iz crkve, dočeka ih je neobičan prizor.

Određ vojnika u paradržim uniformama činio je špalir, a na čelu im se nalazio nitko drugi nego general Mac Dowell!

Kad ih je opazio, podigne sablju.

— Mirno! Pozdrav!

Zvečnuše sablje i puške. Steve začuđeno pogleda Bette. Nevjesta je bila u divnoj bijeloj haljini, na vratu joj je blistala dijamantna ogrlica, dar Rosie Greenhow.

Steve, zbunjen takvim dočekom, prođe kroz špalir. Kad je došao do Mac Dowella, začuje njegov glas:

— Poručniče Willford!

— Da, sir!

— Čast mi je, u ime SAD i predsjednika Abrahama Lincolna, predati vam ovu medalju u znak hrabrosti koju ste pokazali boreći se za domovinu! Gospođice Bette Duval, sretan sam što vam mogu čestitati vjenčanje i također predati odlikovanje kojim vas je odlikovao predsjednik! Sretno!

Stajali su zbunjeno, iznenađeni počašću, sretni što ih nisu zaboravili. Bio je to najljepši dar koji su dočekali.

— Hvala, sir! — odgovori Steve.

— Hvala, generale! — prošapće Bette, a suze joj ispune oči.

Vojnici još jednom pozdrave, a zatim paradržim korakom krenu prema tvrđavi.

General Mac Dowell, koji je cijelo to vrijeme bio službeno ozbiljan, sada se opusti i osmjehne. Pride im, pruži obje ruke i usklikne:

— Sretno vjenčanje, djeco!

Bette ga tada uze pod ruku i sva ozarena prozbori: — Pa, krenimo na svadbu, generale!

— Sa zadovoljstvom, gospodo Willford! Bit će mi čast!

Veselje je počelo zdravicom. A kad je Mac Dowell podigao čašu da nazdravi mladencima, na vrata uđe narednik O'Neal.

— Generale, hitan brzojav.

Mac Dowell se namršti, pocijepa omotnicu i pročita poruku. Zatim se široko osmjehne, vrati stolu i podigne čašu.

— Gospodo, nisam govornik, ali moram reći da je teška prošlost iza nas. Ovi mladi ljudi pronašli su sebe i svoju ljubav a to je, u neku ruku, simbol ove zemlje. Volimo se, ljudi!

Trenutak je zastao, pogledao Stevea, a zatim se uozbiljio i svečano nastavio:

— Prije nego što završim, Steve Willforde, imam časnu dužnost da vam pročitam ovu poruku.

Svi su napeto iščekivali kakvo je to generalovo iznenađenje.

A Mac Dowell se nakašlje i otpočne:

»Steve Willford, poručnik SAD, imenuje se za kapetana i komandanta tvrđave Richmondi. Imenovanje stupa na snagu odmah, a znak je priznanja za vjerno služenje domovini. Predsjednik Abraham Lincoln.«

49

Na obali Južne Karoline, nakon olujne noći, za koje se more silno uzburkalo tako da su valovi bili veliki kao kuće, ribari se otisnuše na pučinu.

Čijeli su dan ribarili, a na povratku stigli do uvale Scott. I tu, na hridinama, spaziše ostatke nekog broda.

— Pazi, brodolom! — rekne netko.

Pošli su pretražiti uvalu i odjednom spaziše nešto bijelo.

Bio je to leš neke žene u dugoj, skupocjenoj haljini.

— Neka žena, momci! — usklikne vođa.

— Izvucite je, drugovi! — vikne onima što su prišli do utopljenice.

— Bože, kako je lijepa! — progovori netko.

Izvukli su ženu na palubu, a zatim se okupili oko leša.

— Jadnica! Sigurno je stradala za oluje — reče netko.

Tek kad su je prenijeli na obalu i smjestili u skroman kućerak Uptona Brooksa, dočeka ih iznenađenje. Njegova žena, kojoj su prepustili utopljenicu da je pripremi za sahranu, odjednom uleti u kuhinju.

— Ljudi! Ljudi! — mucala je od zaprepaštenja. — Pa, ona je krcata zlatom.

Začudoeno su se zagledali. A onda, vidjevši u njenoj ruci pregršt dukata, nahupe u sobu.

Utopljenica je ležala na postelji naga, s čudnim osmijehom na usna-

ma. I mrtva je bila lijepa, prekras-noga, upravo božanstvenoga tijela.

Haljina, što je ležala na podu, bila je podstavljena s unutrašnje strane dukatima!

Ribari, iznenađeni, pomisle da im je sam bog poslao tu ženu da ih izvuče iz bijede.

— To je sada naše zlato! — uskl-kne Brooks!

— Naše, naše zlato! — vikali su ostali.

I počnu trgati haljinu. Nitko se nije obazirao na utopljenicu. Glad za zlatom svladala je njihove duše. Otimali su se, grebli i tukli. A kad su završili taj tužan posao, netko prestrašeno upita:

— Ako dozna policija?!

Upton Brooks, koji se domogao lavljeg dijela, odmahne rukom.

— K vragu i policija — reče. — Moramo šutjeti i noću je sahraniti.

Tako su i učinili. No, prije nego što su je stavili u lijes, netko ispod njene bujne kose pronađe knjižicu.

— Hej, što je to?!

Pogledali su je redom i zaklimali glavama. Tada je Brooks uzme u ruke, otvori prvu stranicu i počne čitati...

Čitao je dugo, a zatim je zatvorio.

— Ništa važno, momci! Hajde, sahranimo je.

Doznao je ime žene što im je donijela sreću i pregršt dukata.

Zvala se Rosie Greenhow!

Upton Brooks imao je njen dnevnik.

Sahranili su je tiho. Noć je bila mračna, odnekle se čula sova. A kad su odlazili s groblja, Brooks, kojega je pekla savjest, reče:

— Morat ćemo joj podići spomenik, momci! Ona nas je učinila bogatima.

— To će biti sumnjivo, Uptone! — reče netko.

Brooks zavrti glavom.

— Pa, možda i neće. Naravno, kad prođe stanovito vrijeme. Dužni smo to učiniti.

Vratili su se kući s malo ribe, ali ulovili su zlato i ženu koju je nesretnim slučajem usmrtilo okrutno more.

...

U ribarskom selu France, na samoj obali, počele su se događati čudne stvari. Mnoge obitelji odselile su u veća mjesta, a glas o njihovoj izmenadnoj bogatstvu dopro je sve do obližnjeg grada.

— Nešto nije u redu — govorili su ljudi. — Sigurno su nekoga opljačkali. Drugi, koji nisu bili zavidni, odmahivali su rukama.

— Zar se sirotinja ne smije obogatiti?!

Priče su doprle i do policije. Jednog dana, u želji da provjeri te glasine, stigne u France narednik Berry Jones s ljudima.

Posjetili su Uptona Brooksa i počeli ga ispitivati. Najprije se odala žena, a nešto poslije Brooks je ispričao cijeli događaj.

Dukati su u međuvremenu nestali, a Berry Jones je bješnjao:

— Zbog toga ćete na robiju!

— Nismo ništa loše učinili, gospodine — jadovali su se Brooksovi.

Da nekako potvrdi kako govori istinu, Upton Brooks pođe u sobu i donese dnevnik Rosie Grenhow.

— Evo, to smo još našli! Vidjet ćete, nismo banditi.

Narednik uzme knjižicu i prelista je i prije nego što je napustio selo, bijesno progovori:

— Da znate, da priča još nije gotova! Imat će tu i sud posla.

Poslije, kad se vratio u policijsku stanicu, Berry Jones naruči kavu a zatim počne čitati dnevnik.

I, što ga je više čitao, sve je bio više iznenađen. Popužio je brdo cigara i popio pola boce viskija.

DNEVNIK ROSIE GREENHOW

1. travnja 1865. — Danas sam se ukrcala na »Carolinu«. To je lijep i velik brod. Svi su prema meni ljubazni. Osjećam se čudno. Još sam pod dojmom zadatka koji treba da obavim.

Isplivali smo predvečer. More je bilo mirno a noć osuta zvijezdama. Razmišljao o svojem dosadašnjem životu. Često se pitam što sam od njege imala Ali ne znam odgovor. Možda sve, a možda i ništa?!

Što radi Bette Duval? Hoće li ona biti sretna!

28. travnja 1865. — Jučer se nije dogodilo ništa što bi trebalo zabilježiti. No, danas sam, za ručka, upoznala kapetana broda. Privlačan je i mislim da ovo putovanje neće biti dosadno.

Uvečer, dok sam šetala palubom, ponovo sam ga srela.

— Madame voli šetnje? — upitao je.

Bila sam u čudnu raspoloženju. Osjećala sam se nekako rasterećena, svjesna da je najgore prošlo. Ogovorila sam:

— Obožavam zvjezdane noći, sir!

Stajali smo bez riječi, promatrali zvijezde i obzorje. Tek tada je, nakon duge šutnje, prekinuo tišinu:

— Vi ste vrlo usamljena žena, madame.

Osmijehnula sam se.

— Zar se to zapaža, kapetane?!

— Zovem se Luis Parana, madame!

29. travnja 1865. — Još plovimo prema sjeveru. Tamo je Engleska. Sretna sam što ću vidjeti London.

Kapetan mi kaže da ćemo uskoro uploviti u mirnije vode. Stalno je na oprezu jer se boji da nas ne napadnu unionisti. Njihovi brodovi krstare ovuda.

Kapetan mi udvara. Osjećam se čudno. Lijep je, simpatičan, a meni

je *dosađno*, Bože, nisam se valjda zaljubila?!

1. svibnja 1865. — Sreli smo patrolni brod. Pomislili smo da je naš. A kad je otvorio vatru, jedva smo izbjegli opasnost. Sreća što je »Carolina« vrlo brz brod. No, opasnosti i dalje vrebaju — upozorava kapetan.

12. svibnja 1865. — Evo nas u Engleskoj! Uskoro ću vidjeti London. Bit će mi teško napustiti brod.

Zalit ću i za kapetanom, za njegovim zagrljajima. No, sretna sam što će njegov brod ostati u luci dva mjeseca; nakon toga će se vratiti. Trudit ću se da obavim svoju misiju pa da mu pravim društvo na povratku u domovinu.

13. svibnja 1865. — Upoznala sam ugledne ljude engleske prijestolnice. Svi su oduševljeni mojom misijom i obećavaju pomoć. Putujem po cijeloj zemlji; vrlo je lijepa. Ipak, najljepša je moja Amerika. Bože, hoću li se uskoro vratiti?!

14. svibnja 1865. — Stvari su kretnule! Ponovo sam u Londonu. Prvi prilozi već su stigli. Kapetan Parana me posjetio.

Bila sam na primanju u konzultatu. Kako su to prijatni ljudi!

Čeznem za »Carolinom«, za zvjezdanim noćima, za voljenim kapetanom.

1. lipnja 1865. — Sutra krećem u Francusku! Zadržat ću se petnaestak dana, obnoviti garderobu i posjetiti Louvre. Bit će to divan doživljaj!

Stvari su u Engleskoj uspjele iznad očekivanja!

— Hm, hm, hm, — mrmljao je Jones. — O čemu ona to govori, o kojim stvarima?

Nestrpljivo je čitao dalje:

5. lipnja 1865. — Pariz! Grad snova, prava pravcata bajka! Pošto ne poznajem jezik, dobila sam prevo-

đioca. U konzulatu su oduševljeni što sam stigla. Zovu me »buntovnica s Juga«. Ha, ha, ha — kakva smiješna situacija! Za njih sam heroj. Kako to je glupo! Zar se heroji zaljubljuju?

Čeznem za svojim kapetanom. Pisao mi je kako je dobio nalog da me vrati u Ameriku. O, bit će to divno putovanje!

10. lipnja 1865. — Danas sam čula vrlo loše vijesti. Gospodin Fox, naš konzul u Parizu, ozbiljno mi je rekao:

— Madame, vaš je rat izgubljen!

Zar uistinu? Zar je uzaludna moja misija? A uspjela je iznad očekivanja. Ponijet ću mnogo zlata.

Kad je pročitao te retke, policijac zvizne kroz zube. Naruči novu bocu burbona, a zatim se zamisli. Sve mu je postalo jasno. I ribari su imali sreću... ako nisu sami ubili tu ženu.

— Pritegnut ću vas, gadovi! — promrmlja i stisne pesnice. — Nešto će zlata zapasti i Jonesa.

Smirio ga je gutljaj viskija. Tada se ponovo prihvati čitanja.

20. lipnja 1865. — Evo, nalazim se na »Carolini«. Moj me kapetan dočekao raskriljenih ruku. Sinoć me odveo u svoju kabinu. Bila je to luda noć.

Kad sam mu se predavala, činila sam to kao u nekom transu, kao opčinjena. Činilo mi se kao da mi neki unutrašnji glas govori, glasno govori: »Učini to, Rosie!« Kao da nisam ni osjećala kapetanovo tijelo, kao da je bilo moje. Bili smo jedno! Bila sam s toliko muškara, no nikada nisam osjetila to što me je obuzimalo te noći. Ruke koje su me milovale po cijelom tijelu, po grudima, bokovima zavlatile se u svaki kutak, treperile su kao i svaka čestica moga tijela sve do ljubavnog grča koji se ponovio još

nebrojno puta u toku noći. A svaki put sve se ponavljalo iz početka: njegove nježne riječi, poljupci koji su me žarili i koje sam uzvraćala halapljivo poput izglednije luđakinje, milovanja, slatka bol. U jednom sam trenutku pomislila da će se »Carolina« raspasti, da ću se ja raspasti, raspršiti u prah, i poželela sam da me moj dragi ljubavnik takvu udahne u sebe, da budem sva u njemu kao što je on u meni...

Luda, sasvim luda noć!

Prvi put sam zaljubljena! Više ne zavidim Bette. Sretna sam!

Dogodilo se i nešto smiješno. Dok me je skidao, začuđeno je uskliknuo:

— Draga, kako je tvoja suknja teška!

Pokazala sam mu što nosim. Trebalo je da čuvam tajnu, ali sve sam mu ispričala. Bože, što se to sa mnom događa?

— Kurva! — procijedi policajac.

Dnevnik se nastavlja. Rosie je pisala o plovidbi o noćima provedenim s kapetanom. Policajac je čita te stranice i usput gundao:

— Mora da je bila dobra u krevetu!

1. srpnja 1865. — Plovimo prema domovini! Već se osjeća dah rodne grude. Pričamo o Jugu, o predsjedniku. Moj kapetan velik je pesimist. Kaže da je rat bio pogrešan, kaže da su i Crnci ljudi.

2. srpnja 1865. — Proveli smo još jednu ludu noć.

Ujutro smo začuli zvono. Bio je to znak za uzbunu. Posada je prišla topovima. U daljini smo vidjeli topovnjaču. Srećom, nisu nas zapazili.

Plovimo dalje. Kapetan je zabrinut.

— Približavamo se obali Amerike, draga! Bojim se da nas ne napadne neprijatelj.

On je zaista čudan. Nije kukavičica. ali... Nešto se u njemu izmijenilo. Zar samo u njemu? Što se može dogoditi, do đavola! Zar nisam uvijek bila sretna?!

Tješim ga i kažem:

— Sve će biti u redu, moj kapetane!

3. srpnja 1865. — Nismo to željeli, ali nesreća je stigla! Oko podneva, baš smo objedovali i ispijali bocu šampanjca, dežurni oficir je ušao na vrata i javio:

— Neprijateljski brod na vidiku!

Kapetan se tako brzo podigao da je prevaleo čaše. Nije me ni pogledao. Kad sam izašla na palubu, ugledala sam neprijateljski brod.

— Vrat! se u kabinu, Rosie! — naredio mi je kapetan.

Bio je blijed. Vojnici su stajali pokraj topova i čekali zapovijed da ispale salve.

Topovnjača se približavala; već se vidjela zastava Unije.

Vidjela sam kako s nje neki mornar maše zastavicama. Moj je kapetan »čitao« poruku, a zatim se obratio najbližem oficiru:

— Budite spremni!

S topovnjače odjekne hitac; granata je pala pred naš pramac i visoko podigla mlaz vode.

— U kabinu, Rosie! — viknuo je kapetan.

Nisam ga poslušala. Željela sam vidjeti bitku. Obuzela me neka čudna strast.

I — bitka je počela!

Zavlađao je pakao. Jedna je granata pala među topove. Začuo se strašan prasak i očajnički povici. Kad se dim razišao, ljudi su kao snoplje ležali na palubi.

Potrčala sam da im pomognem. Ugledala sam posljednji put kapetana; bio je na komandnom mostu, lijep, visok, s čudnim sjajem u očima. Tada sam začula užasan pra-

sak. Detonacija me bacila na pod, a kada sam se podigla, kapetanu nije bilo ni traga.

Izravan pogodak raznio je most i njegovo tijelo. Zaplakala sam, a zatim, čula kako netko viče:

— Tonemo! U čamce!

Na palubi je zavládala pometnja. Stajala sam blijeda, prestrašena. Neki me oficir uzeo za ruku i poveo prema čamcima.

4. srpnja 1865. — Od trideset članova posade, deset je u čamcu i traži spas. S njima nema kapetana. Odavna sam isplakala sve suze; postalo mi je jasno da nemam pravo na sreću.

Plovimo nošeni strujom. Svi šute, svi su svjesni teška položaja. Čujem kako govore da ulazimo u opasan predio, među hridine i vrtloge. No, sigurna sam da će se momci boriti za život.

Spušta se noć. Upitala sam oficira zašto nas nije primila neprijateljska topovnjača? On se čudno osmijehnuo i odgovorio:

— Postali smo zarobljenici, mada-me! Rat je pri kraju i...

Shvatila sam. Plovili smo polako dalje. A zatim se dogodilo nešto nepredviđeno. Što ako oluja prevrne čamac?

Počelo je grmjeti i sjevati. Činilo se da se more spojilo s nebom. Osjećam slani okus vode...

Što će se dogoditi ako se prevrnetmo? U moju je suknju ušiveno zlato. Mnogo zlata. Ono će me povući na dno. Zašto sam obukla tu haljinu?

Ovdje se prekida dnevnik Rosie Greenhow, »buntovnice s juga«.

Njezin posljednji uspješno obavljen zadatak stajao ju je života: zlato ju je povuklo na dno mora.

Kraj

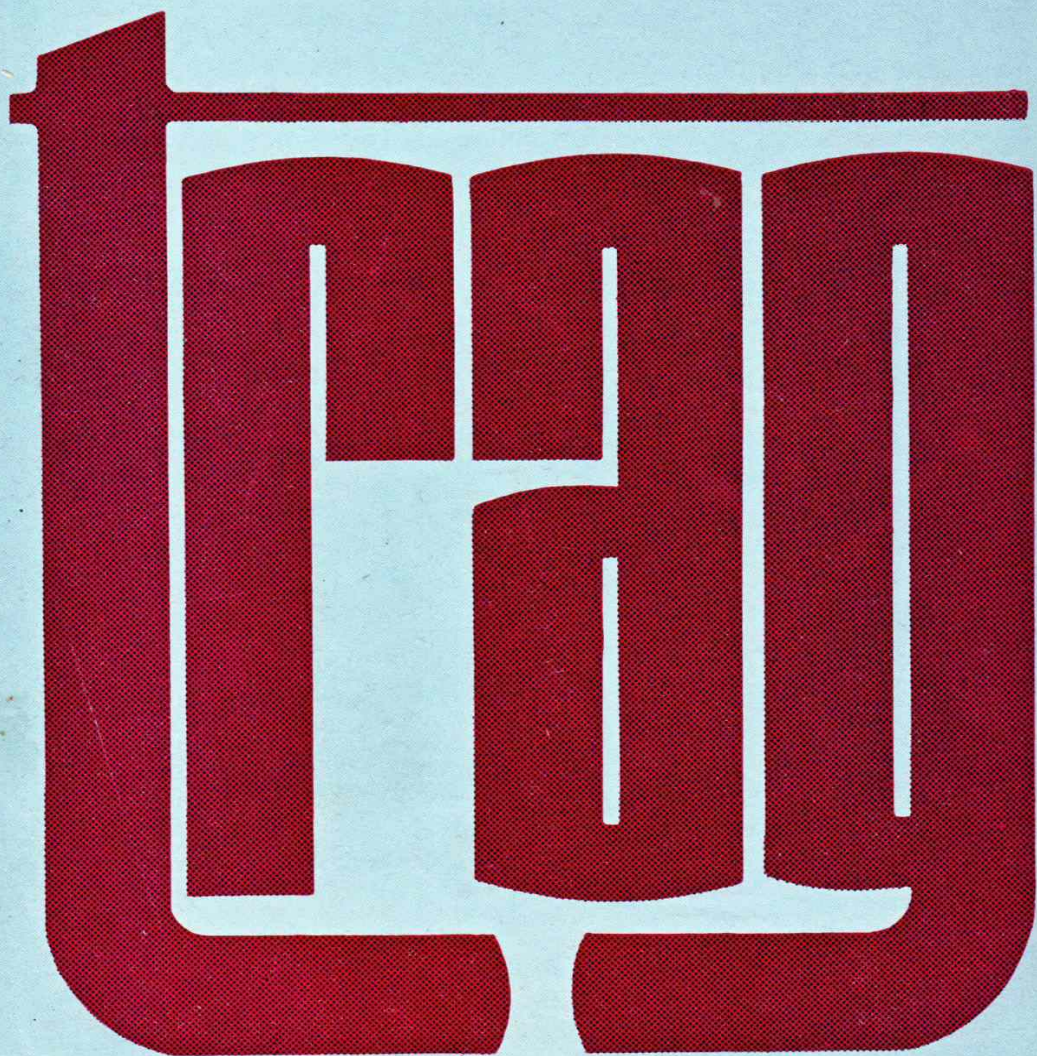
DOSAD IZAŠLI ROMANI NOVE SERIJE »LASO«

43. W. O'Connor: OSAMLJENI SERIF
44. U. H. Wilken: PROKLETI ŽIVOT
45. S. H. Sharon: NAPAD NA KOČIJU
46. John F. Beck: U IME ZAKONA ...
47. Louis L'Amour: VISOKI STRANAC
48. L. L'Amour: OBRACUN U PRERIJI
49. S. C. Lawrence: VRELI DAN U BUFFALO
50. P. Hangster: POVRATAK
51. J. F. Beck: OLOVO PRAVDE
52. H. Warner: TRAGOVI U PUSTINJI
53. G. A. Lutz: PUCNJI U PRAZNO
54. E. Jones: NEUSTRASIVI SLADE
55. L. L'Amour: ZLATNA PLANINA
56. H. Hatten: SMRTONOSNI POHOD
57. T. West: TEKSAŠANIN
58. E. Jones: SMRT SVIM IZDAJICAMA
59. W. O'Connor: KANJON SMRTI
60. L. L'Amour: KLAN SACKETTOVIH
61. D. Dean: OŠIŠANA OSVETNICA
62. D. Dean: VATRENA OSVETA
63. J. Gilmoor: LOV NA SVJEDOKE
64. C. Hunter: ALI TADA SE POJAVI SAM
65. F. Glaser: VRIJEME OBRACUNA
66. F. Short: NI PAKAO ME NEĆE
67. R. Ullman: JACKSONOV KLAN
68. G. Lord: TAJNI TOVAR
69. W. O. Connor: STOTINU DANA PAKLA
70. F. Short: SKINITE HULJU IZ SEDLA
71. A. C. Morgan: REVOLVERAŠI SU ČEKALI
72. L. L'Amour: BRACA SACKETT
73. H. Warner: ZLOČIN OTACA
74. L. Wallis: U OLOVNOJ OLUJI
75. Ch. Martin: IZASLANICI PAKLA
76. R. Macleod: TEŽAK PUT DO MEKSIKA
77. R. Hogan: OVAJ GRAD PRIPADA JESSUPOVIMA
78. S. C. Lawrence: TEKSAŠANIN
79. P. E. Lehman: PAKAO U NOVOM MEKSIKU
80. H. S. Sharon: DRUŽINA SMRTI
81. Leslie Ernenwein: SNJEŽNI JAHACI
82. Louis L'Amour: UTAH BLAINE
83. Frederic Short: ZAŠTITNIK IZ TEKSASA
84. Hal Warner: LESINARI TONTO BASINA
85. John Gilmoor: PAKLENA PJESMA PUSTINJE
86. William O'Connor: DVOBOJ S PRIJATELJEM
87. Al Cody: NA STRANI INDIJANACA
88. Jim Sheridan: NAMAMI VUKOVE U ZAMKU
89. H. S. Sharon: SMRTI U SUSRET
90. H. S. Sharon: DAVOLJI RANCI

U PRIPREMI:

91. Clay Hunter: USAMLJENIK S RIO BRAVA

KOD VAŠEG PRODAVAČA NOVINA

**BIBLIOTEKA KRIMINALISTIČKO
— LJUBAVNIH ROMANA**